SZENT LVCATS IRA-SA SZERINT VALO EVANGELIVM.

ELSŐ RESZ.

1 MIVEL hogy sokan kezdettec rend sierint meg irni, azoknac à dolgoknac meg beſiélléſét, mellyec mi nálunc mindeneſtöl foguan bizonyoſoc.

2 Az mint mi nékünc elönkbe adtác, az kic eleitöl fogua ſiemmel látói, és ſiolgái vóltanac az igénec.

3 Azért tettzéc énnékemis, ki mindeneſtöl fogua, mindeneknec iól végére mentem eleitöl fogua, hogy azokról teneked rend sierint irnéc ió Theophile.

4 Hogy meg tudhaſſad azoknac az dolgoknac valóſágos igaſſágát, mellyeket hallottál.

a Zacharias Papnés Erſebeth aſſon, Keresztelő Iános ſzüleſj.

5 a Vala az Iudea tartományának királyának, à Herodesnec idejében egy Pap, kinec Zachariás vala neue, Abiánac rendéböl való: Annac pedig feleſége, Aaron Papnac leáni közzül való vala: kinec neue Erſebet vala.

6 Valanac pedig mind ketten, igazac Iſten elött, kic az Wrnac minden parantſolatiban, és rendeléſiben fegyhetetlenül élnec vala.

7 És nem vala nékiec magzattjoc, miuel hogy az Erſebet aſionj meddö vólna, és mind ketten immár idös emberec vólnánac.

8 Lön pedig, hogy mikor az réſire oſitot papſágnac rendi ſierint, az Iſten elött való ſiólgálatokban az Papſág Zachariáſon vólna.

9 Az Papi tiſitnec rendi ſierint, reiá iutá az ſier, hogy az Wrnac templomába bę ménuén, ió illatot gerieztene.

10 És az köſſégnec minden sokſága, kiuöl imádkozic vala az ió illatozáſnac ideién.

11 Meg ielenéc pedig ö néki az Wrnac Angyala, áluán az ió illatozáſra való óltárnac iobia felöl.

12 És az Zachariás azt látuán meg háborodéc, és félelem eſéc ö feáia.

13 Monda pedig az Iſtennec Angyála ö néki: Ne félly Zachariás: Mert meg halgattatott az te könyörgéſed, és az te feleſéged az

Erſebet, ſiül te néked fiat, és az ő neuét neuezed Iánoſnac.

14 Es léſien te néked örömedre, és vigaſágodra, és ſokan fognac öruendezni az ő ſiületéſén.

b: Az keresztelő Ianos ſeuelyes-és tizedét iria meg.

15 b Mert nagy léſien az WRnac előtte, és bort, ſ-reſégitő italt nem iſſic: Es az ő annyának méhétől fogua ſient léleckel bę telic.

16 Es az Izrael fiai közzül, ſokakat meg tęrit az ő WRokhoz Iſtenekhöz.

17 Mert ez, ő előtte fog iárni, az Illyęſnec lelkéuel és ereiével, hogy az atyáknac ſiueket az fiakhoz forditſa, és az engedetleneket az igazaknac böltſeſségekre, hogy az Iſtennec kéſiitſen tökélletes népet.

c: Zachariás-nac ketelkedése.

18 c Es monda Zachariás az Angyalnac: Min eſmérhetem én ezt meg? Mert én vęn ember vagyoc, és az én feleſégemis igen idős.

19 Es feleluén az Angyal monda nékie: En vagyoc az Gabriel ki álloc az Iſtennec előtte, és botſátattam hogy ſióllyac te veled, és ez öruendetes dolgokat ielentſem te néked.

20 Es imé meg némúlſi, és nem ſiólhatſi, mind az napiglan melly napon ezec meg léſinec: miuel hogy nem hittél az én beſiédimnec, mellyec bę telnec az ő ideiében.

21 Es az köſſég vária vala az Zachariáſt, és czudállyác vala hogy az templumban kéſnéc.

22 Es ő minec vtánna ki iött vólna az templumból, nem ſiólhat vala nékiec: és eſiekbe vőuéc hogy látáſt látott vólna az templumban: Mert ő czac int vala nékiec és vgyan némán marada.

23 Es minec vtánna bę töltec vólna az ő ſiolgalattyának napiai, el méne házához.

d: Keresztelő Ianos fogantatása.

24 d Az napoc után pedig az ő méhében fogada az Erſebet aſſiony, és el röyteſiteté magát öt hólnapig, ezt monduán.

25 Igy ezelekedéc az Iſten én vélem az napokban, mellyekben ſiemeit én reám veté, hogy el venné én róllam az emberec közt való amaz nagy gyalázatomat.

e: Az Iesus Chriſtusnac fogantatása.

26 e Hatod hólnapba pedig küldetéc az Iſtentől az Gabriel Angyal, az Galilęianac városába Nazarethbe.

27 Egy ſiüzhöz, melly férfiunac iegyeztetet vala, melly ferfiunac neue Ioſeph vala, ki az Dáuidnac háza népe közzül való vala, az ſiüznec pedig neue vala Mária.

28 Bę ménuén azért az Angyal ő hozzáia, monda: f Örülly te ki az WRnál ingyen vagy kedues: Az WR te veled vagyon: és te áldott vagy az aſſiſioni állatoc között.

f: vagy, légi egeſſegben te Maria, vagy: Iduözlégy te Maria, &c.

29 Amaz pedig mikor az Angyalt látta vólna, meg háborodéc az ő beſiédén, és gondolkodic vala azon minęmű vólna ez köſiönés.

30 Es monda nékie az Angyal: Ne félly Mária, mert az Iſtennél kegyelemben vagy.

31 Es

Esai. 7. 31 Es imé az te méhedben fogadsz, és szülsz fiat, és neuezed az ő neuét Iesusnac.

32 Ez nagy lesien, és az magasságban lakozó Istennec fiának hiuattatic, és az WR Isten néki adgja az Dáuidnac az ő attyának siękit.

Esai. 9. 33 És vralkodic az Iácobnac házán mind örökké, és az ő orsiágának vége nem lésien.

34 Monda pedig à Maria az Angyalnac: Mimódon lésien ez, holott én férfiat nẽ fogoc esmérni?

35 És feleluén az Angyal monda nékie: Az sient lélec siál te reád, és az magasságban lakozó Istennec ereie árnyékoz meg tégedet: Annac okaért azis az mi tőled siületic, miuel hogy sient lésien, Istennec fiának hiuattatic.

36 És imé az te rokonságodis az Ersebet asiony, ős az ő vénségében fogadott fiat, és immár hatod hólnapi viselős, az à ki mondatic vála meddőnec lenni.

37 Mert az Istennel ninczen semmi lehetetlen dolog.

38 Monda pedig az Maria: Im hóll vagyon az WRnac siolgáló leánya: Légyen nékem az te beséded sierint: És el méne ő tőle az WRnac Angyala.

39 És mikor fel költ vólna az Maria az napokban, el méne az hegyes tartománba nagy sietséggel Iudának városába.

40 És bę méne Zachariásnac házába, és köszönté az Ersebeta siońt

41 És minec vtánna hallotta vólna Ersebet asiony az Mariának köszönetit, az magzat repese az ő méhében, és bę teléc sient léleckel az Ersebet asiony.

42 És fel sióual kiálta, monduán: Aldott vagy te az asioni állatoc között, és áldott az te méhednec gyümölcse.

43 És honnét vagyon ez, hogy az én WRamnac annya én hozzám iöjön?

44 Mert imé, mihelt az te köszönésednec staua az én füleimbe iuta, azonnal repesni kezde az magzat az én méhémben.

45 És bódog azki hitt, mert bę telliesednec azóc, az mellyeket az WR nékie mondott.

g: Maria enekе. 46 g Ackor monda à Maria: Magasitallya az én lelkem az WRat.

47 És öruendez az én lelkem az én meg tartó Istenemben.

h: Az az tudnillyen az en alazatos allapotomat latta az Isten, mind az altal nem vetett el engemet hanem rriamis kinzett. 48 h Mert meg tekinté az ő siolgáló leányának alázatos állapatyát: Mert imé engemet ez időtől fogua bódognac mondanac minden nemzetségec.

49 Mert az hatalmas Isten, én velem nagyságos dólgokat czelekedéc, és sient az ő neue.

50 És az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre vagyon, azokon az kic őtet félic.

51 Hatalmas dólgot czelekedéc kariának ereie által, és az keuéllyeknec siiueknec gondolatyának essét vezté.

52 Az hatalmasokat le voná az ő siękekből, és az alázatosokat fel magaztalá.

53 Az éhezőket minden iókkal bętölté, és az gazdagokat üressen botsáta.

54 Hozzá fogadá Izraelt az ő siolgáiát, hogy meg emlekeznéc az ő irgalmasságáról.

55 (Miképpen ſiólott vala az mi attyáinknac, Abrahamnac és az ő maradékinac) mind öröcké.

56 Marada pedig à Maria az Erſebet aſionnyal vgy mint három hólnapig, és az vtán haza tęre.

i. Születic ke. rezteſſ Iános és környűl meteltetic.

57 i Az Erſebet aſionnac pedig, bę telèc ſiüléſének ideie, és ſiülé az ő fiát.

58 Es meg hallác az ő ſiomſiédi és az ő rokonſági, hoģ az Wr nagj kegyelmeſſéget czelekedett vólna ő vęle, és ő néki örülnec vala.

59 Es nyóltzad napon el iöuénec hogy az gyermeket környül metelnéc, és az ő attyának neuéről neuezic vala ötet Zachariáſnac.

60 Es feleluén az annya, monda: Semmiképpen nem: hanem Jánoſnac neuezteſſéc.

61 Es mondánac: ſenki ninczen az te nemzetſéged közt az ki illyèn néwel neuezteténc.

62 Intenec vala pedig az ő attyának, hogy meg ielentené, kinec akarná neuezteteni.

63 Es minec vtánna táblát kért vólna elö, ezt irá, János nékie neue, és czudálkozánac rayta mind nyáián.

64 Es meg nyilatkozéc az ő ſiáia azonnal, és az ő nyelue, és ſióll vala, álduán az Iſtent.

65 Támada añacokaért félelem mind az ő ſiomſiédiban, és mind az egéſi Iudęánac hegj között való tartományában ki hirdetteténec mind ezec ez dólgoc.

66 Es mindenec az kic hallác, azokat az ő ſiiuekbe el röytéc, ezt monduán, vallyon kiczoda léſien ez gyermec? Az Wrnac kezе vala pedig ő vęle.

67 k Es az Zachariás az ő attya, bę tellyeſedéc ſient léleckel, és Prophétala, ezt monduán. k. Zachariás tele.

68 Aldott az Izraelnec WRa Iſtene, hoģ meg látogatta és meg váltotta az ő népét.

69 Es fel emelte az iduöſſégnec ſiaruát mi nékünc, az ő ſiólgáiának az Dáuidnac házában.

70 Az mint ſiólott az ő ſient Prophétainac általa: kic eleitöl fogua vóltanac.

71 Hogy à mi ellenſéginktöl meg ſiabaditaná, és azoknac kezekböl az kic minket gyülölnec.

72 Hogj irgalmaſſágot tſelekednéc à mi attyáinckal, és meg emlekeznéc az ő ſient fogadáſáról.

73 Es eskövéſéről, mellyel meg eskütt az mi atyánknac az Abrahamnac, (tudni illic) hogy ő meg adná mi nékünc.

74 Hogy à mi ellenſéginknec kezekből meg ſiabadúluā, mindē kę telkedéſnélkül ſiolgálljūc ő néki.

75 Siētſéggel és igaſſaggal ő elötte, à mi életünknec mindē ideiében.

76 Te pedig kis gyermec à magaſſágos Iſtennec Prophétáiának hiuattatol: Mert az Wrnac elötte iárſi, hoģ az ő vtait meg kéſiitſed.

77 Es az iduöſſégnec eſméretire megtanitſad az ő népét, mel'vagjō az ő bünöknec botſánattya által.

78 Az mi Iſtenünknec nagy irgalmaſſágáért, mellyel meg látogatott minket, az magaſſágból való czemete. Ierem. 23. Zach. 3. & 6.

79 Hogy meg ielennyéc azoknac az kic az ſetétſégben, és az halálnac árnyékában vadnac, hogy az mi lábainkat igazgaſſa az békeſségnec útára.

80 Az

80 Az kis gyermec pedig neuekedic és öröködic vala lelkében, és puztákban vala mind az napiglan, mellyen meg kellene magát az Izraelnec mutatni.

II. Resz.

a: Christus születese, ki az Istenec igeretiszerint Bethlehemben az Augusto Czaſar alatt ſzületic.

1 ES lön az napokban, az Auguſtus Czáſártól parantſolat adatéc ki, hogy mind az egéſi föld bé irattatnéc.

2 (Ez bé irátás lött elöſzer, mikor Syriában Cyrenius tizt tartó vólna.)

3 Mennec vala azért mindenec hogy bé irattatnának, kiki az ő városába.

4 Fel méne pedig Iósephis Galileaból, Nazarethnec városából Iudea tartományába, az Dáuid városába, melly Bethlehemnec neueztetic, miuel hogy Dauidnac házából és haza népe közzül való vala.

5 Hogy bé irattatnéc az Mariával, melly néki iegyeztetet vala feleſégül, és vala várándós.

6 Es lön ez, hogy mikoron ott vólnának, bé telnénec az napoc az mellyeken néki ſzülni kellene.

7 Szülé azért az ő elsö ſzülöttét, és bé poláza és helhezteté ötet az Iáſzolba, miuel hogy nē vala nékiec helyec az ſzállás fogadó háznál.

b: Az Iesus Christusnac ſzületese meg teſenic az Pásztoroknac Angyal altal, ki az Christusnac Istenſegerol és tiztesöl predical.

8 b Valának pedig páztoroc azon tartománban, kic kün az mezön hálnac vala, és vigyáznac vala étzáka az ő nyáioc mellett.

9 Es imé az WRnac Angyala hozzáioc el iöue, és az WRnac diczöſége környül vöue öket, és nagy féleleműel meg félemlénec.

10 Es monda az Angyal nékiec: Ne féllyetec, mert ime hirdetec néktec nagy örömet, melly mind az egéſi népnec örömére léſzen.

11 Mert ſzületett néktec ma az meg tartó, (ki az WR Christus,) az Dauidnac városában.

12 Ez pedig néktec az iele, találtoc egy gyermeket, bé poláluán fekenni az Iáſzolban.

13 Es hertelenſéggel ielenéc az Angyallal mennyei ſereggeknec ſo kaſága, kic az Istent diczéric vala és ezt mondgyác vala.

14 Diczöſég az magaſſágos mennyekben az Istennec, és ez földön bekeſég, és az emberekhöz ió akarat.

15 Es lön hogy mikor el mentec vólna az Angyaloc ő töllöc à menybe, mondánac az páztoroc egy máſnac: Mennyünc el mind Bethlehemig és láſſuc meg ez dolgot, mellyet az WR meg jelentet mi nékünc.

c: Az Pásztoroc meg keresic az Iesust és ő beñe meg nem botrankoznac.

16 c El ménénec azért ſietséggel, és meg találác Mariát és Iósephet, és az kis gyermeket ki az Iáſzolban fekſziic vala.

17 Mikoron pedig láttác vólna, el hirdetéc azt, az mi ő nékic az gyermec felöl mondatott vala.

18 Es mindenec à kic hallác, tſudál kozánac azokō à melljeket à páztoroc nékiec mondottanac vala.

19 Az Maria pedig mind ezeket magában tartja vala, és azokat az ő ſziuében forgattya vala.

20 Meg téránec pedig az pásztoroc, diczöituén és diczéruén az Istent, mind azoc felöl, mellyeket

hallottác és láttac vala, az mint nékiec mondatott vala.

d: Christus környűl metelkedése.

21 dEs mikor el iött vólna à nyóltzad nap, hogy à gyermeket környűl metelnéc, neuezéc az ő neuét Iesusnac, melynec neueztetett vala az Angyaltól minec elötte ő fogantatnéc az ő anya méhében.

Leuit. 12.

22 Es mikor bę töltenec vólna Mariánac tiztulásának napiai az Mosesnec törvénye sierint, fel viuéc à gjermeket Ieruſalembe, hog az Wrnac bę mutatnác ötet.

Exod. 13. Num. 8.

23 (Miképpen meg vagyon iruán az Wrnac törvényében, Minden elsö siülöt férfiu mag, az Wrnac sienteltetéc.)

24 Es hogy áldozatra valót adnánac, à sierint az mint meg mondatott az WR törvényében, két Gerlitzet, vagy két galamb fiakat.

e Simeon prophéta megmondgia hogy el iött à Christus. és iöuendöl mond az fiának el mettetésökrol és az pogányoknac bizodalmokrol.

25 Es imé vala Ieruſálemben egy ember, kinec Simeon vala neue, és ez igaz és Istenfélö ember vala, ki az Izraelnec vigaztalását vária vala, és az Isten lelke vala ő reyta.

26 Es Istentöl sient lélec által meg mondatott vala néki, hogy halált nem látna addig, mignem meg látná az Wrnac amaz Christusát.

27 Ez annac okaért az sient léleknec inditásából méne az templumba, és mikor az gyermec Iesust bę vinnéc az ő siülei, hogy ő érötte czelekednének az törvénnec siokása sierint.

28 Ackor vöué ötet ölébe, és áldá az Istent, és monda:

Simeon meke

29 Mostan botsátod el az te siolgádat Wram békességgel, az te beſiéded sierint.

30 Mert láttác az én siemeim az te iduözitödet.

31 Mellyet késiitettél minden népeknec siemec elött.

32 Az pogány népeknec meg világositásokra való világosságot, és az te népednec az Izraelnec diczöségét.

33 Az ő attya pedig és az ő anya, czudálkoznac vala azokon, az mellyeket mondanac vala ő felöle.

34 Es meg áldá öket Simeon, és monda Mariánac az ő annyának: Imé vettetet ez sokaknac esetekre, és sokaknac fel támadásokra Izraelben, és iegyül kinec sókan ellene mondanac.

35 Söt az te lelkedetis által hattya, az ęlestör, hogy meg ielentessenec soc siiueknec gondolati.

Anna Prophetissa.

36 Vala pedig egy Anna neuö Prophéta asiony, Phanuelnec leánya, Asernec nemzetségéböl való: Ez soc idöt élett vala, minec vtánna élett vólna az ő Wráual hęt esitendeig az ő siüzeségétöl fogua.

37 Es mikor vólna, vgy mint nyóltzuan négj esitendös özuegj, nem táuozic vala el az templomtól, hanem éjél és nappal siólgál vala Istennec, böytölésekkel és imádkozásokkal.

38 Ez annac okaért, mikor azon órában oda ment vólna, visontag valláſt tésien vala az Wrról: és siól vala ő felöle mindeneknec kic Ieruſálemben váriác vala az váltságot.

39 Azoc pedig minec vtánna el végez-

végeztec vólna mindeneket az WRnac tŏruénye ſierint, meg tęrénec Galileábá, az ŏ városokba Nazaretbe.

40 Az kis gyermec pedig neuekedic és ŏrŏkŏdic vala lélekben, és tellyeſedic vala bŏltſeſéggel, és az Wrnac kegyelme vala ŏ rayta.

41 Mennec vala pedig minden eſtendŏnként az ŏ ſiŭlei Ieruſálembe az huſuét innepébe.

f. Chriſtus bizonſágot tęſen gyermekſegében az ŏ tiztŭrŏl es bŏltſeſegerŏl.

42 f Mikor azért lŏtt vólna (Ieſus) tizenket, eſtendŏs, fel ménénec Ieruſálembe az ŭnnepnec ſzokáſa ſierint.

43 Es mikor az ŭnnepnec napiai el tŏltenec vólna, mikoron ŏk haza tęrtenec vólna, el marada az gyermec Ieſus ſeruſálemben, mellyet nem vŏnec eſiekbe ſem Ióſeph, ſem az ŏ annya.

44 Aztalituán pedig hogy az vti társaſágban vólna, ménénec egy napi záró földet, és kereſic vala ŏtet az rokonſágoc és az eſmerŏc közŏtt.

45 Es mikor ŏtet nem találtac vólna, viſiſſa tęrénec Ieruſálembe, kereſuén ŏtet.

46 Es lŏn hogy harmad napon meg találnác ŏtet az Templumban, ki ŭll vala az Doctoroc közŏtt, és halgattya vala és kérdezi vala ŏket.

57 Almélkodnác vala pedig mindnyáián az kic ŏtet halgattyác vala, az ŏ értelmén és az ŏ feleletin.

48 Es minec vtánna ŏtet láttác vólna el almélkodánac, és monda néki az ŏ annya: Fiam miért czeleketted ezt mi velŭnc? Imé, az te atyád és én nagy bánattal kereſŭnc vala tégedet.

49 Es monda nékiec: Mi dolog hóg engemet kereſtec vala, auagj nē tudgjátoc valaié, hóg azokban kell nékem foglalatoſnac leńem, mellyec az én atyámnac dólgai?

50 De ŏk nem ęrtéc az beſiédeket, mellyeket ŏ nékic ſióla.

51 Es alá méne vęlec, és méne Nazarethbe, és engedelmes vala nékiec, és az ŏ annya mind ezeket tartya vala az ŏ elméiében.

52 Ieſus pedig gyarapodic vala bŏltſeſégben, teſténec állapatyában, és Iſten elŏtt ſ-emberec elŏtt való keduelſégben,

III. Réſz.

1 AZ, Tiberius Czáſiárnac pedig birodalmának tizen ŏtŏdic eſtendeiében: Mikor Iudea tartományában tiztartó vólna Pontius Pilatus, és Galilęánac negjedes feiedelme Herodes, Iturięánac pedig és Trachonites tartománjának feiedelme, az ŏ atyafia Phŭlep, és Abilone tartománjának Lyſanias vólna feiedelme.

a: Keresztelő Iános az Prophetaknac tŏ uendŏ mondaſoc ſerint el kezdi az ŏ tanitaſat, meg mutatya az Iſtennec Chriſtus banualo k gyelmeſſegé meg tanit az gaz Pœnitentiaraes keresztelésre.

2 Annaſnac és Caiphaſnac fŏ papſágoc alatt, lŏn az WRnac ſziaua az Zachariás fiahoz Iánoshoz az puztában.

Matth: 3 Marc: 1.

3 Es méne az Iordan vize mellet való tartomáńban, predikálnán à meg tęréſnec kereztſégét, az bŭnnec botſánatyára.

Eſa: 40.

4 Mint meg vagyon irua az Eſaiás beſiédinec könyuében, ki ezt mondgya: kiáltó ſió (vagyon) à puztában, tiztitſátoc az Wrnac vtát, egyengeſſétec az ŏ ŏſuénit.

5 Minden völgy bę töltetic, és minden hegy és halom le nyomatic, és az mellyec egyenetlenec, egyeneſec léſinec, és az darabos útac tiztác léſinec.

6 És minden teſt meg láttya az WRnac ſiabaditáſát.

7 Igy ſiól vala azért az ſokaſágnac, mellj mégyen vala hogj meg kereſiteltetnéc ő töle: Vipera kigyoknac nemzetſégi, kitſoda mutatta meg néktec, hogy à reiátoc köuetkezendö haragot el táuoztatnátoc?

8 Teremtſetec azért meg tęrt emberhöz illendö gyömöltſeket, és ne mondgyátoc magatokban: Abraham mi nékünc az mi atyánc. Mert mondom néktec: hogj az Iſten imez köuekböl is, támazthat fiakat az Abrahamnac.

9 Immár pedig az feyſie az fáknac gyökerére vettetet, minden fa azért valamelly jó gyömöltſöt nem teremt, ki vágattatic, és az tüzre vettetic.

10 És meg kérdé ötet az ſokaſág, monduán: Mit czelekedgyünc?

b: Megmutattya kerez telö tanor az Penitentia-nac igaz gyömöltſeit.

11 b És feleluén monda nékiec: az kinec két köntöſe vagyon, közöllye azzal (kinec nintſen, és à kinec vagyon eledele, haſonlatos képpen czelekedgyéc.

12 El iöuénec pedig az Publicanuſokis, hogy meg kereſitelkednénec, és mondánac néki, Meſter, mit czelekedgyünc?

13 Ö pedig monda nékiec: Semmit többet ne vegyetec, hanem az mi el rendeltetet.

14 Meg kérdéc pedig ötet à vitęz lö népekis, ezt monduán: Mi pedig mi tſelekedgyünc? És monda nékiec: Senkit meg ne rontſatoc, ſenki ellen ne patuarkodgjatoc, és meg elegedgjetec à ti ſöldotockal

15 És mikor az köſſég várná, és mindenec az ö ſiiuekben illyen módon gondkodnánac az Iános felöl, hogy ha ö vólnaé amaz Chriſtus.

Matth: 3. Mar: 1. Ioa: 1. Actor: 1. c: Hogy az ſientſegeckel iol elbeſſünc, nem kell ezec az külsö tekre nezönönc, ſem dzoknac ſolgaltatoira, benem à Chriſtuſra az ki az iegyzet allatokat adgya mi nekönc.

16 Felele az Iános ezt monduán mindeneknec: c En iólhet vizzel kereztellec titeket, de el iött ki en nálamnál erösſeb, kinec nem vagjoc méltó hog meg öldgyam ſaruiának kötöiét, az kereztel titeket ſient léleckel és tüzzel.

17 d Kinec ſióró lapáttya az ö kezében vagyon, és meg tiztittya az ö ſierüiét, és az gabonát az ö tſürébe takaria, az polyuat pedig meg égeti meg ólthatatlã tüzzel.

d: Az Euangelium mind ez vilagot meg roſtallya.

18 Egyebekreis ſoc dolgokra intuén tanittya vala az népet.

19 Herodes pedig, az negyedes feiedelem, mikor feddetnéc ö töle az Herodiáſért az ö attyafiának az Phülöpnec feleſégeiért, és minden egyęb gonoſſágiért, mellyeket czelekedett vala.

20 Eztis czelekedé mind azoknac felötte, hogy az Iánoſt az tömlötzbe veté.

Matth: 3. e: Az Chriſtusban az kerextſeg meg ſenteltetic. Es az atya iſten az Chriſtuſt mi kiral lyunknac papunknac es Prophetaknac ielenti.

21 e Lön pedig, hog mikor mind à köſſég kereztelkednéc, és az Ieſuſis meg kereztelkedet vólna és imádkoznéc, meg nyilatkoznéc az ęg.

22 És le ſiállana à ſient lélec teſti ábrazatban mint egy galamb, ö reiá, és ſiózat lenne menyböl, ezt monduán: Te vagy amaz én ſierelmes fiam, te benned vagyon az én keduem.

23 Le-

23 Iesus pedig kezd vala lenni vgy mint harmintz eztendős, ki à mint alittyác vala, Ioseph fia vala, ki Heli fia vólt.

24 Ki vólt Matthat fia, ki vólt Leuie, ki vólt Melchie, ki vólt Iamnae, ki vólt Iósephe.

25 Ki vala Mattathias fia, ki vala Amose, ki vólt Naume, ki vólt Esli e, ki vólt Naggeie.

26 Ki vólt Maathé, ki vólt Mattathiáse, ki vólt Semeie, ki vólt Iósephe, ki vólt Iudae.

27 Ki vólt Ioannaie, ki vólt Rhesaie, ki vólt Zorobabele, ki vólt Salathiele, ki vólt Nerie.

28 Ki vólt Melchie, ki vólt Addie, ki vólt Cosame, ki vólt Elmodame, ki vólt Ere.

29 Ki vólt Ioseie, ki vólt Eliezere, ki vólt Iorime, ki vólt Matthate, ki vólt Leuie.

30 Ki vólt Simeone, ki vólt Iudae, ki vólt Iósephe, ki vólt Ionaime, ki vólt Eliacime.

31 Ki vólt Meleae, ki vólt Mainame, ki vólt Matthatae, ki vólt Nathane, ki vólt Dáuide.

32 Ki vólt Iesseie, ki vólt Obede, ki vólt Booze, ki vólt Sálmone, ki vólt Maassone.

33 Ki vólt Aminadabe, ki vólt Arame, ki vólt Esrome, ki vólt Pharesе, ki vólt Iudae.

34 Ki vólt Iácobe, ki vólt Isache, ki vólt Abrahame, ki vólt Thareie, ki vólt Nachore.

35 Ki vólt Saruche, ki vólt Ragaue, ki vólt Phaleç, ki vólt Ebere, ki vólt Saleie.

36 Ki vólt Arphaxade, ki vólt Seme, ki vólt Noeie, ki vólt Lamechе.

37 Ki vólt Mathusale, ki vólt Enoche, ki vólt Iarede, ki vólt Mahalaleele, ki vólt Cainane.

38 Ki vólt Henose, ki vólt Sethe, ki vólt Adame, ki vólt Istene.

IIII. Rész.

1 IEsus az sient léleckel tellyes léuén meg tere az Iordán vizétől, és vitetéc az lélektől az puztában. *Matth: 4. Mar: 1.*

2 Es negyuén napig késerti vala ötet az ördög, és nem öuéc sem mit azokon az napokon, de minec vtánna azoc el múltac vólna meg éhezéc.

3 Es monda néki az ördög: ha Istennec fia vagy, mondgyad ez könec hogy változzéc kenyérré.

4 Es felele néki Iesus, monduán: Meg vagyon iruán, hogy az ember nem czac kenyérrel él, hanem az Istennec minden igéiéuel. *Deut: 8. Matth. 4.*

5 Mikor az vtán fel vitte vólna ötet az ördög egy nagy magas hegjre, meg mutatá nékie ez föld nec minden orsiágit egy siem pillantásban.

6 Es monda néki az ördög: Tenéked adom mind ezt ez hatalmat, és ezeknec ditsőségét, mert énnékem adatott, és annac adom az kinec akarom adni.

7 Azért ha te imádandasi engem, mind ezec tiéid lésinec.

8 Feleluén pedig Iesus, monda da nékie: táuozzal el én tőlem sátán, mert meg vagyon irua: Az te wradot Istenedet imadgyád, és czac ö neki siólgálly. *Deut: 6.*

9 Az

9 Az után viué ötet Ieruſálembe, és helhozteté ötet à Templum nac tetejére, és monda nékie: Ha Iſtennec fia vagy, botſáſd alá innét magadat.

Pſal: 91. 10 Mert meg vagyon irua: Az ő Angyalinac parantſolt te felőled, hogy őrizzenec tégedet.

11 És kezekben hordoznác tégedet, hogy meg ne üſſed az kőbe az te lábodat.

Deut: 6. 12 Feleluén pedig Ieſus nékie: Meg mondatott: Nekéſértſed à te Wradat Iſtenedet.

13 És minec vtánna el végeztetet vólna minden kéſértés, el táuozéc ő tőle ideig az őrdög.

14 Meg tére pedig Ieſus ſient léleknec ereiéuel Galilęába, és ő néki hîre ki méne mind az egéſi környül való tartománba.

15 És ő tanit vala azoknac Synagogáiokban, és mindenec dicſőitic vala ötet.

16 a Méne azért Nazarethbe, az holott fel tartatott vala, és bę méne az ő ſokáſa ſierint ſombat napon az Synagogába, és fel kele hogy oluaſná iráſt.

17 Es adác néki az Eſaiás Prophéta könyuét, és mikor meg nitotta vólna az könyuet, találkozéc az heljre à holott ez vala irua.

18 Az WRnac leike vagyon énraytam, miuel hogy megkent engemet: azért küldött engem hogy az ſiegényeknec az Euangeliomot hirdeſſem, hogy meggyogyitſam az töredelmes ſiiuőieket, hogy à foglyoknac ſiabaduláſt hirdeſſec, és az vakoknac ſiemeknec meg niláſát, és az megromlottakat ſiabadon botſáſſam.

19 Hogy hirdeſſem az WRnac kedues eſztendeiét.

20 Es bę hay tuán az könyuet mikor meg adta vólna az ſiolgánac, le üle, és mindeneknec ſiemec az Synagogában ő reiá függeztettec vala.

21 Es kezdé nékiec ezt mondani: Ma tellyeſedett bę ez irás, az ti halláſtokra.

22 Es bizonyſágot téſinec vala ő felőle mindnyáián, és almélkodnac vala az ő kedues beſédin, mellyec ſiármaznac vala az ő ſiáiából, és ezt mondgyác vala: auagy nem ezé az Iósephnec fia?

23 b Es monda nékiec: Bizony ára amaz példa beſiédet fogiátoc énnékem mondani: Oruos, gjogyits meg magadat. Valamelljeket hallottunc Capernaumban hogy lőttenec, ittis az te hazádban vgyan azonokat czelekedgyed.

24 Monda pedig: Bizon mondom néktec, Egy Prophétais nem kedues az ő hazáiában.

25 De igazán mondom néktec: hogy ſoc özuegyec valánac Illjęs idejében Izrael orſiágában, mikor az ęg bę zároltatott vólna három eſztendeig és hat hólnapig, annira hogy mind az egéſz tartománban nagy éhſég vólna.

26 De azoc közzül éggyikhözis nem küldetett azIllyęs, hanē tſac à Sidon városbélieknec Sareptaiokba, az özuegj aſſioni állathoz. 1. Reg: 17.

27 Es az Eliſęus Prophéta ideiében ſoc bęl poklosoc valánac Izrael orſiágában, de azoc közzül éggyis nem tiztúlt meg, hanem czac az Syriából való Naaman. 2. Reg 5.

28 Es

---

a Ezt. 6. a Chriſtus az Eſaias irásából megmutattya kiuſola legyen ő es mi vegre iőtt ez világra.

b: Az sidoc gondolattyac nac vagy beſzedenec veſſi eleit Chriſtus. Mert azt mondhattac vólna. Te mi teianc barag ſiol hogy tegédet be nem veſſünc, de mi meltan mivel tyúc hogy teged be nem veſſünc. Mert mint az oruoſnac előſzer maget kell meg oruoslani, azonképpen előſzer neked itt hazadban kellet volna ezt dolgodat teſſed. Chriſtus meg felel hogy az ő bitetlenſzegkert nem tesſen ezzel, es ket peldaual bizonittya, hogy nem czuda ha Iſten az idegeneket ő naloknal inkab betsůli, &c.

c. Ez világ mennél inkáb dorgáltatic, annál inkáb dühösködic, de az hiuknec elé-ehnec nem arthat-nac az mint ők akartac.

28 c Es bę telénec mindnyáián haraggal az Synogogában, mikor ezeket hallottác vólna.

29 Es mikor fel kőltec vólna, kiűzéc őtet az városon kiuől, és vinéc őtet sinte à hegynec teteiére, mellyen az ő városoc eppitetet vala, hogy őtet onnét vetnéc alá.

30 Ő pedig mikoron közöttöc, általment vólna, el méne.

31 Es alá méne Capernaumba Galileánac városába, és ott tanittya vala őket siombat napokon.

32 Es ezudálkoznac vala az ő tudományán, mert az ő beszéde hatalmassággal vala.

33 Es vala az Synagogában egy ember, kiben tiztátalan ördögi lélec vala, ki nagy sióual kiálta.

34 Monduán: Ah mitsoda közünc vagyon mi nékünc te hozzád Nazarethbéli Iesus? azért jöttelé hogy el veszess minket? esmérlec tégedet ki légy, tudni illic az Istennec amaz szente.

35 Es meg dorgálá őtet Iesus, monduán: nemúlly meg, és menj ki ez emberből, és az ördög azt, mikor közzéiec vetette vólna, ki méne ő belőle, és néki semmit nem árta.

26 Es támada félelem mindenekben, és egy mással siólnac beszélnec vala, monduán: Mi dolog ez, hogy nagy méltossággal és hatalommal parantsol az tisztátalan lelkeknec, és ki mennec.

37 Es ki méne az hír ő felőle, mind az környül való tartományoknac helyére.

38 Mikor pedig fel kőlt vólna Iesus az Synagogából, bę méne az Simonnac házába, az Simonnac pedig napa, nagy hidegelésben feksic vala, és könyörgénec neki àffelől.

Matth: 8. Mar. 1.

39 Es Iesus melléie áluán, megdorgálá az hideg leléſt, és el hagyá azt, és az mikor mindiárást fel kőlt vólna siolgála nékiec.

40 Es mikor immár az nap le menne, mindenec az kiknec külömb külömb fęle betegi vólnának, visiic vala azokat ő hozzá, ő pedig mindenikre kezeit vetuén, meg gyogyitá azokat.

41 d Nagy sokakból pedig ördögök mennec vala ki, kic kiálta: és ac vala és ezt mondgyác vala: Te vagy amaz Christus Istennec fia, de ő meg dorgáluán azokat, nem hadgya vala siólni, miuel hogy tudgyác vala hogy ő vólna az Christus.

d. Miuel hogy az ördög az tęsztségnac illemsege, akkoraz nem kell neki bizonsone mikor igazat mond.

42 Es mikor az nap fel kőlt vólna, ki ménuén, méne puzta helyre, és az sokaság keresi vala őtet és ménénec ő hozzáia, és tartoztattyác vala őtet hogy ő tőlőc ne menne.

43 Ő pedig monda: Egyęb városoknakis kell nékem hirdetném az Istennec orsiágát, mert azért botsáttattam.

44 Es predikáll vala Galileánac Synagogáiban.

V. Rész.

Matth: 4. Mar. 1.

1 ES lőn hogy mikor az sokaság reá siorúlna az Isten beszédénec halgatásának okaért, ő á.l vala az Genezareth tauánál.

2 Es

2 Es látá két haiót az vizen állani, à halászioc pedig minec vtán na azokból ki szállottac vólna, mossác vála az ő hálóiokat.

3 Es bé ménuén éggyic haióba, mellj Simoné vala, kéré ötet hogj egy keuesse az földtöl bellyeb vin ne, és mikor le ült vólna tanittya vala az sokaságot az haióból.

4 Minec vtánna pedig meg szünt vólna az szólástól. Monda Simonnac: Vigyed az mélyre, és botsássátoc le az ti hálóitokat hal fogásra.

a· Az Isten oldásanélkül minden munkanec es faradsagunc hijaba valo.

5 Es feleluén Simon, monda nékie: a Mester ióllehet ez egész éttzaka fáraztottuc magunkat és semmit nem fogtunc, mind az által az te parantsolatodra, le vetem az hálót.

6 Es mikor azt miueltec vólna, halaknac nagy sokságát rekeztéc bé, szakadoz vala pedig az ő hálóioc.

7 Es intenec vala az ő társainac kic az más haióban valának, hogj el iönénec és nékic segitséggel lennénec: El jöuénec azért, és meg töltéc mind az két haiót, annira hogy el merülnénec.

8 Mikor pedig ezeket látta vólna Simon Péter, Iesusnac lába eleibe eséc, monduán: eregy el én tölem, mert én bűnös ember vagyoc WRam.

9 Mert az félelem el fogta vala ötet, és mind azokat kic ő vele valának, az halaknac fogása miatt, mellyeket fogtac vala.

10 Hasonlatos képpen Iacabot és Iánostis az Zebedeusnac fiait, kic valának Simonnac társai. Es monda Simonnac Iesus: Ne félly, ennec vtánna embereket fogsi.

11 Es mikoron ki vontác vólna az haiókat az földre, mindeneket el hagyuán kötuetéc ötet.

12 b Es lön hogy mikor vólna egy városban, iöue ő hozzáia egy bélpoklossággal tellyes ember, és látuán az Iesus artzúl le búrúluán kéré ötet, monduán: WRam ha akarod meg tiztithatsi engemet.

Matth 8. Mar: 1.

b: Az belpoklosnac illetes feuel bizonsagot tesen arrul Christus, hogy mi kic az Isten törvenye szerint tiztatalanoc vagyunc, hűlömben meg nem tiztulunc, hanem ha ő illet minket.

Leuit: 14.

13 Iesus pedig ki nyuytuán az ő kezét, illeté azt, monduán: akarom tisitúlly meg, és azonnal el táuozéc ő tőle az bélpkolosság.

14 Es ő meg parantsolá nékie: hogy azt senkinec ne mondaná: hanem eregy el vgy mond, mutasd meg magad az papnac, és vigy áldozatra való aiándokot, az mint Moses parantsolta hogy az nékic légyen bizonságúl.

15 Annál inkáb teriednec vala pedig az ő felőle való beszédec, és nagy sokaság gyűl vala egybe hogy halgatná ötet, és ő általa meg gyogyulnánac az ő betegségekből.

16 Ő pedig félfelé ménuén, vala az puztákban, és imádkozic vala.

17 Es lön némelly napon, mikoron tanitaná, és ott ülnénec az Pharisęusoc és az töruéhnec Doctorai, kic iöttec vala Galileanac és Iudęanac minden faluiból, és Ieruzálemből, és az WRnac hatalma vólna ő vele az betegeknec gyogitására.

18 Imé

Matth. 9. Mar. 2.

18 c Imé ackor iöuénec valami emberec, kic ágyban hoznac vala egy gutta ütött embert, és igyekeznec vala azt bé vinni, és Iesus eleibe tenni.

c. Christus az gutta ütött embert meg gyogyituan, meg mutatya minden nyaualyánac es nyomorusagoknac az okat.

19 Es mikor nem találtac vólna helyet honnét bé vihetnéc azt az sokaság miatt, az házra hágánac, és az ház fedele által botsátác azt mind ágyastól közikbe, Iesus eleibe.

20 Es látuán azoknac hitöket, monda: Ember, meg botsáttattac te néked az te bűneid.

21 Es kezdénec az irás tudóc és Esa. 43. az Phariseusoc magokban okoskodni illyen módon: Kitsoda ez, hogy illien káromlásokat sióls? Ki tsoda botsáthattya meg az bűnt hanem czac egyedül az Isten?

22 Iesus pedig mikor látta vólna az ő okoskodásokat, felelvén monda nékiec? Mit okoskodtoc az ti siiueitekben?

23 Mellyiket könnyeb mondani. Meg botsáttattac te néked az te bűneid, vagy ezt mondani, kelly fel és iáry?

24 Hogy pedig meg tudgyátoc hogy az embernec fiának vagyon hatalma ez földön meg botsátani az bűnt, (monda az gutta ütött embernec:) Néked mondom kelly fel, és fel véuén az te nyosioliádat, eregy házadhoz.

25 Es az mikor fel költ vólna azoknac siemec elött, fel véuén az ő nyosioláiat melyben fekütt vala, el méne haza, ditsőituén az Istent.

26 Es az almélkodás el fogá mind öket, és ditsőitic vala az Istent, és bé telénec félelemmel, monduán: bizony reménségünc kiuől való dolgokat láttunc ma.

27 d Ezeknec vtánna pedig ki méne, és látá egy Leui neuő Publicanust, ki az adó siedő helyen ül vala, és monda nékie: kőues engemet.

Matth 9. 9 d. Az szent Mathenac az Apostalsagra valo hiuatale, mely meg mutatya hog Christus a' bűnos emberekre hiuata'okert iött, mint ő maga monda gya.

28 Es az, mindeneket el hagyuán fel kele, és kőueté őtet.

29 Es az Leui nagy lakodalmot sierze néki az ő házánál, és vala ott Publicanusoknac sokasága, és egyebeknec, kic ő vélec le ültec vala.

30 Az kic pedig azoc közzül irás tudóc és Phariseusoc valánac, zörgölödnec vala az ő tanituani ellen, ezt monduán: Miért éstec és istoc az Publicanusockal és az bűnösöckel?

31 Es felelvén Iesus monda nékiec: Nem siúkállködnec az egességesec oruosnélkül, hanem az betegec.

32 Nem azért iöttem hogy az igazakat hijam, hanem az bűnösöket az pœnitenciára.

33 e Azoc pedig mondánac néki: Mi az oka hogy az Iános tanituáni gyakorta böytölnec és imádkoznac, hasonlatos képpen az Phariseusoknac tanituánijs, az te tanituánid pedig éstnec és istnac?

e. Az kep mutatoc es tudatlan emberec az Istenni segitségalatot az böltölesben. es egyeb aprolekban belihez tetec, melyről vrat nintsen.

34 Ő pedig monda nékiec. Auagy miuelhetitéké azt, hogy az vő legénnec baráti böytöllyenec míg vélec vagyon az vő legény?

35 El iönec az napoc mikor el vétetic ő tőlöc az vő legény, ac-

kor böytölnec az napokban.

f: Az bötölesnec törvenibé meg kell sőe könyvül állo dolgokat gondolni, tudni illo időket, szemeiteket es azoknac erötelenségeket, mert ha minden valogatásnelkül mindec az bötölesről valo törvenyec, nem ac.

36 f Mond vala pedig nékiec pél da be siéd általis, senki nem tóldgya az vij posító fóltot az ô positóhoz, mert az vijatis meg siakaztya, és az ô positóhoz nem illic az vij.

37 És senki nem tölti az vij bort ô tömlökbe, mert az vij bor meg siakaztya az tömlöket, és az bor ki ömol, s az tömlökis el vesinec.

38 Hanem az vij bort vij tömlökbe kell tölteni, és mind az kettő meg marad: És senki az ki ô bort isic, mindiáraſt vij bort nem kéuán innia, mert azt mondgya: Az ô bor egességesb.

VI. Resz.

Matth. 12. Mar. 2. a. Erti az buſtet innepenec vto ſonap'at, mely ſzinte olyan ſzent volt mint az elſő nap Leuit. 23

1 LÖn pedig hogy az elsőhöz hasonló másod siombaton a az vetéseken mennie által: És az ô tanituáni saggatty ác vala az gabona feieket, és es nec vala, azokat kezec között törucn.

2 Némelly ec pedig az Phariseusoc közzül mondánac nékiec, Miért miuelitec azt à mit nem siabad siombat napon miuelni?

1 Reg. 21

3 És feleluén Iesus monda nékiec: Azt sem oluaſtátoké à mit Dauid czelekedett mikor éhezznéc ô, és à kic vele valánac?

4 Mimódon bé ment az WRnac házába, és az sient kenyereket vötte, és meg ötte, és adta azoknakis à kic ô vele valánac, mellyeket nem siabad vala meg enni hanem czac az papoknac?

5 És ezt mondgya vala nékiec: Az embernec fia wra az siombatnakis.

b: Megmutatya az Chriſtus hogy minden Ceremoniat törueneknec regulaia az attyafiui ſzeretet.

6 b Lön pedig más siombaton is, hogy ô bé menne az Synagogába és tanitana: Es vala ott egy ember, kinec iob keze meg siáradott vala.

7 És lesesködnec vala ô vtánna az irás tudóc és az Phariseusoc, hogy ha siombat napon meg gyogyitaná azt, hogy ô ellene találhatnánac vádoláſt.

8 Ô pedig tudgya vala azoknac gondolattyokat, és monda annac à kinec meg siáradott vala az keze, kelly fell és ally elö, amaz pedig fel keluén elö álla.

9 Monda azért nékic Iesus: kérdelec titeket egy dologra, s abadé siombat napon ról tenni vagy gonoſtül valakiuel? Az embert meg tartani vagy el vesteni?

10 És mikor azokat mind környül el nézte vólna, monda az embernec, nyuyts ki az te kezedet, és amaz àcképpen czelekedéc, és az ô keze meg eppüle mint az másic.

13 Amazoc pedig meg telénec balgatagsággal, és siólnàc vala egy mással, mit czelekednénec Iesussal.

c. Chriſtus mielőtte az Apaſtalokat valaztaná la imadkozic hogy mindenis meg tanitana nemely nagy könyörgesſel es ſzorgalmatoſſaggal kel lenc valeztanunc az egy bazi ſzolgakat.

12 c Es lön az napokban, el méne à hegyre imádkozni, és vgyan ott lön az éttzaka imádkozuán az Istennéc.

13 És mikor meg virradot vólna, elö siólitá az ô tanituánit, és mikor azoc közzül válaztott vólna tizenkettöt, kiket Apaſtalocknac neueze.

14 (Simont, kit neueze Peternec, Andráſt az ô attyafiát, Iacabot,

bot, Iánost, Phülepet és Bertalant.

15 Máthét, és Thamást, Iacabot az Alphęus fiát, és Simont ki neuezettic Zelotesnec.

16 Iudást az Iacab attyfiát, és az Judas Ischariotest (ki árúló vala.)

17 Alá méne ő vęlec és meg álla az tęr földön, és az ő tanituánínac serege, és az kösségnec sokssága mind az egési Iudęaból és Ierusálemből, és Tyrusnac, Sydonnac tenger mellet való tartományából, kic iöttec vala hogy halgatnác ötet, és meg gyogyulnánac az ő betegségekből.

18 És az kic gyöttretnec vala tiz tátalan lelkektől: és meg gyogyulnac vala.

19 És mind az egési sokaság igyekezic vala ötet illetni, mert Isteni erő siármazic vala ő belőle, és mindeneket meg gyogyit vala.

20 Ö pedig fel emeluén az ő siemeit az ő tanituánira, ezt mondgya vala: Bódogoc vattoc siegényec, mert tiétec az Isten orszáva.

Matth. 5.

21 Bódogoc vattoc kic most éheszitec, mert meg elegitettec: Bódogoc vattoc kic most sirtoc, mert meuetni fogtoc.

22 Bódogoc lészitec mikor az emberec titeket gyölölni fognac, és mikor az gyülekezetekből ki vetnec, és titeket siidalmaznac, és az ti neueteket mint gonozt ki vetic az embernec fiaért.

23 Oerüllietec az napon és öruendezzetec, mert imé az ti iutalmotoc böseges menyben: Mert hasonlatos képpen czelekedtec az Prophetackal az ő attyoc.

24 De iay néktec gazdagoknac, mert el veszitec az ti *vigaztalásto kat.

* Tudni illic ez világon.

25 Iay néktec kic meg töltétec, mert meg eheztec: Iay néktec kic most meuettec, mert sirni és iaygatni fogtoc.

26 Iay ti néktec mikor minden emberec iót mondanac ti felöllettec: Mert hasonlatos képpen czelekedtec az hamis prophétáckal az ő attyoc.

27 d De tinéktec mondom halgatóknac, siereszsétec az ti ellenségeiteket, Iól tegyetec azockal az kic titeket gyülölnec.

d: Az kereztyeni szeretet külömböz ez világi szeretettől, mert nem hogy bosszut allana de inkab ellenségetis szereti az Istenert nem hogy az io tetemenben valami haznot kereszne.

28 Aldgyátoc azokat à kic titeket átkoznac, és imádkozzatoc azokért az kic titeket háborgatnac.

29 És az ki az te ortzádat egy felöl üti, fordits oda néki az másikatis, és attol az ki felsö ruhádat el veszi, ne tarts meg az alsó ruháris.

30 Mindennec pedig az ki te tülled kér, adgy, és attól az ki el visi marhádat, ne kérd visissa.

31 És à mint akariatoc hogy az emberec ti veletec czelekedgyenec, tijs azonképpen czelekedgyetec azockal.

32 Mert ha azokat sieretitec, à kic titeket sieretnec, mitsoda kedue lésien annac? Mert az bünösökis sieretic azokat, à kic öket sieretic.

33 És ha azockal tésitec iól, az kic ti veletec iól tésinec, mitsoda kedvetec lésien Istennęl azért? Mert az bünösökis vgyan azont czelekesiic.

34 És ha azoknac adtoc költsönt

az kiktől gondollyátoc hogy esmét vehettec, mitsoda kedue vagyon annac Isten előtt? Mert az bűnősökis az bűnősöknec adnac költsönt, hogy hasonló ió tétemenyeket vegyenec.

35 Annac okaért szeressétec az ti ellenségeiteket, és ióltegyetec, és költsönt adgyatoc, semmit abból nem váruán: [d] Es az ti iutalmotoc soc lésien, és amaz magasságos Istennec fiai lésztec: Mert ő ióltéuő az hálá adatlanockal és gonosiockal.

[d] Az az, semmi viszontagsággal való tetement azért nem varuan. Matth. 5.

36 Legyetec azért irgalmasoc mint az ti atyátokis irgalmas.

37 [e] Ne itéllyetec és nem itéltettetec: Ne kárhoztassatoc és nem kárhoztattoc, meg botsássatoc, nektekis meg botsáttatic.

[e] Nem tiltya meg az feteledelemnec itéletet, hanem azt mondgya meg menemönec kell tenni az mi felebaratinknac dorgalasoknac, tudnillik igaznac es merteketlenec mellyto sziből es tanacharatból szarmazzec nem vagalmazasra valo igyekezetből.

38 Adgyatoc és néktekis adattatic, ió mértéket, meg nyomatott, meg razott, és el folyó mértéket adnac az ti kebeletekbe. Mert azon mérteckel méritc egitc bec néktec, à mellyel ti méritec.

39 Mond vala pedig nékiec illyen példá beszédet: Auagy az vac vezethetié az vakot? auagy nem mind ketten az verembe esnekế?

40 Nem fellyeb való à tanituán, az ő mesterénél, sőt inkáb az tanituán tökélletes, ha az ő mesteréhöz hasonló.

41 [f] Miért nézed pedig az te felebarátod siemében való szálkát, az gerendát pedig melly az te saiat siemedben vagyon, nem veszied eszedbe?

[f] Mint az fel sö versekben azt monda, hogy az tudatlan doga lo mind magat el vezti mind egyebeket: Azonkepen itt azt mondgya hogy az kepmutatoc egyebec ellen igen szemesec, az ő magoc vetkeiröl pedig latasaban vakoc.

42 Auagy mimódon mondhatod à te felebarátodnac, barátom hadd vessem ki az szálkát melly az te siemedben vagyon, holott te az te siemedben való gerendát nem látod? Te kép mutató veszd ki elősier az gerendát az te siemedből, és az után viselly arra gondot hogy ki vesséd az szálkát, melly az te felebarátod siemében vagyon.

43 Mert nem ió fa az, à melly hituán gyümöltsöt teremt, és nem gonosi fa, à melly ió gyömöltsöt teremt.

44 Minden fa az ő tulaydon gyümötséről esmértetic meg. Mert az tövisről nem siednec figét, és az czipkéről nem siednec szőlöt.

45 Az ió ember az ő siuénec ió kéntséből hoz elő iót, és az gonosi ember az ő siuénec gonosi kéntséből hoz elő gonozt: Mert az siwnec tellyességéből sól az embernec száia.

46 Miért mondgyátoc pedig nékem, WRam, Wram, Wram, ha nem miuelitec az mellyeket mondoc? Matth. 7.

47 Valaki én hozzám iö, és halgattya az én beszédimet, és azokat meg tartya, meg mondom néktec mihöz hasonló.

48 Hasonlatos valamelly ház eppitő emberhöz, ki méllyen ki vágta (az kőuet,) és fundamentomot vetett kő siiklán, minec után pedig el iött az ár víz, meg ütközött az folyó viz abba, de azt meg nem mozdithatta, mert kő siiklán fundáltatott.

49 Az ki pedig halgatta, és meg nem tartotta, hasonlatos az emberhöz à ki czac az földön eppitette

tette házát fundamentomnélkül melybe meg ütközic à folyó viz, annac okaért azonnal el omlott, és lött annac az háznac nagy romlása.

VII. Rész.

Matth.8. 1 MIkoron el végezte vólna pedig minden ő beſédit az köſſég halgatáſára, bę méne Capernaumba.

2 Egy ſázados vitęznec pedig ſiolgáia gonoſi betegſég miatt, haló fęlben vala, melly néki kedues ſiolgáia vala.

3 Az pedig mikor hallot vólna az Chriſtus felöl, külde ő hozzá az Sidóknac véneit, keruén ötet hogy meñe el, és tartaná meg az ő ſiolgáiát.

4 Azoc pedig mikor Ieſushoz mentec vólna, nagy ſiorgalmatoſon kéréc ötet, ezt monduán hog méltó vólna kiuel ez iót tenne.

5 ~~Mert ſiereti vgy mond az mi nemzetſégünket, és az Synagogát tis ő eppitette mi nékünc.~~

6 Ieſus azért mégyen vala vęlec, és mikor immár nęm meſiſie vólna az háztól: Külde ő hozzáia az Centurio barátit, ezt izenuén nékie: Wram, ne fárazd magadat, mert vgyanis nem vagyoc méltó arra hogy az én házamba iöy.

7 Annac okaért magamatis nem itéltem méltónac hogy hozzád mennéc: hanem czac parantſolly beſiédeddel és meg gyogyul az én ſiólgám.

Mert énis feiedelemſég alatt való ember vagyoc, és vitęzlöc vadnac az én birodalmomban, és ha éggyiknec azt mondom, eregyel, el mégyē, és à máſiknac ha mondō, iöſite, él iö, és ha ſiolgámnac mondom, ezt miueld, azt miueli.

9 Ezeket mikor hallotta vólna Ieſus: almélkodéc azon, és hátra fordúluán monda az vtáña való ſeregnec: Mondom néktec hogy az Izraelbennis nem találtam illyen nagy hütöt.

10 Es minec vtánna haza mentec vólna az kiket oda küldött vala, egeſſégben találác az ſiólgát, az melly beteg vala.

11 *Es lön másod napon, mégyen vala az Nain neuö városba, és az ő tanituáni ſokan mennec vala ő vęle, és nagy ſokaſág.*

a Chriſtus nilvan valo peldaual meg mutattya az halalon valo birodalmat.

12 Mikor pedig közelitet vólna az városnac kapuiához, imé egy halottat hoznac vala ki, ki az ő annyánac éggyetlen egy fia vala, melly aſſoni állat özuegy vala, és az városnac ſoc népe vala ő vęle.

13 Es az Wr ő reáia tekintuén, könyörüle rayta, és monda, ne ſiry.

14 Es mikor oda iárúlt vólna, illeté az koporſót, azoc pedig az kic viſiic vala meg állánac, és monda: Iffiu te néked mondom kelly fel.

15 Es fel üle az meg hólt, és kezde ſiólani, és meg adá azt az ő annyánac.

16 Es el fogá mind azokat az félelem, és ditſöitic vala az Iſtent, ezt monduán: Bizony nagy Prophéta támadott mi köztünc, és bizony az Iſten meg tekintette az ő népét.

17 Es ki méne ő felőle ez hir mind az egéſi Iudeábá, és mind az környűl való tartománba.

Matth. 11. & Kereztelő Iános az ő hitetlen tanituá ni el küldi Christushöz, hogy ő tőle az hiben megerősítesſenec.

18 ✠ Es az kereztelő Iános tanituá ni mind ezeket meg mondác néki: ki az ő tanituáni közzül kettőt

19 El küldé Iesushoz, monduán: Te vagyé az à ki el iőuendő vala, vagy máſt kell várnunc?

20 Mikorón azért azoc hozzáia mentenec vólna, mondánac: Az kereztelő Iános küldött minket te hozzád, és ezt mondgya. Te vagyé az à ki el iőuendő vala, vagy máſt kell várnunc?

21 Azon órában ped g ſokakat ſia badita meg betegſégekből, Iſten oſtorából, tizráta'á, elkektől, és ſoc vakoknac adá meg ſiemec világát

22 Es feleluén Iesus mőda nékiec El ménuén mondgyátoc meg Iánoſnac à mellyeket láttatoc és hallottatoc, hogy az vakoc ſiem világát véſſic, az ſántác járnac, az ből pokloſoc meg tiſtűlnec, az ſiketec hallanac, halottac fel támadnac, és az ſiegény eknec az Euangelium predikáltatic.

23 Es bódog valaki én bennem meg nem botránkozic.

24 Mikor ped g el mentec vólna az Iános kőueti, kezde az ſeregnec Iánosfelől ezt mondani. Mi tſoda látni mentetec vólt ki az puſztába? hogy ſ̨el miatt hailandozó nádat láſſátoké?

25 De mi látni mentetec vólt ki? hogy gyenge ruhába öltőzött embert látnátoké? Imé az kic drága öltőzetbē és győnyörűſégbē vadnac, az királioc vduariban laknac

26 De mitſoda látni mentetec vala ki? hogy Prophétát látnátoké? bizony mondom néktec hogy nagyobbat láttatoc Prophétánál.

27 ✠ Ez az à ki felől meg vagyon irua. Imé el botſátom az én kőuetemet az te ortzád előtt, ki meg kéſziti az te útadat te előtted.

Mal. 3. c. Az prophetac az mit tanitanac, azt kereztelő Iános nilvan mutatta. Hanem azért az kereztelő Iános nagyobb az prophetaknál, de az vi ſtamentumban az kiſebeknis nagyobbac ő nalánal

28 Mert mondom néktec hogy azoc közőtt kic aſioni állattól ſző letetenec, nintſen nagyob prophéta kereztelő Iánoſnál, de az ki legkiſſeb az Iſten orſzágában, nagyob ő hálánal.

29 Es mikor ezeket hallottác vólna, mind az kőſſég, és az publicánuſoc kic az Iános kereztſégéuel kereſztelkedtec vala meg, az Iſtent igazitác.

Mongya ſzent Luk. ts hogy az Iſtent igazi ottac mindnyáian, az az, hala adaſſal, es bizſa ettek vőrec'ſten atandi kat az Christusban. d Akarmineműmódot tanulljon es kőueſſen Iſten az emberekenec tanitaſokban, mind azáltal mindenkor találnac botrankoſora való alkalmatoſſagot, de Iſtennec vagyan vagyon mindenkor ſerege.

30 Az Phariſęuſoc pedig és az törtc'n tudóc az Iſten tanátſát meg vetéc, ő magoc ellen, miuel hogy meg nē kereſztelkedénec ő tőlle.

31 ✠ Monda ped g az W'r, Mihöz haſonlitſam azért ez nemzetſégnec embereit? és mitſoda állathoz haſonlatoſoc?

32 Haſonlatoſoc az piátzon ülő gyermekekhöz, kic egy máſnac kiáltanac, és azt mondgyác, Sipoltunc ti néktec és nem ſiőktetec, Siralmas énekeket éneklettünc néktec, és nem ſirtatoc.

33 Mert el iőtt az kereſztelő Iános ki ſem őtt kenyeret, ſem ijut bort, és azt mondgyátoc hogy ördög vagyon benne.

34 El iőtt az embernec fia, ki éſſic és iſſic, és azt mődgyátoc, Imhól az tobzodó ember és réſſéges, az Publicanuſoknac és az bűnőſöknec baráttya.

35 De

Az az, Igaz hac itelte et és eſmertetet lenni.

35 De az Iſtennec bölcſége, meg igazitatott, minden ő fiaitól.

36 Kéré pedig ötet egy az Phariſęúſoc közzül, hogy ő vęle ennéc, annac okaért bę ménuén az Phariſęus házába, le telepedéc.

37 Es imé egy aſzoni állat, melly az városban bűnös vala, mikor meg értette vólna, hogy ő az Phariſęus házában telepedet vólna lakodalomhoz, drága kenetnec alabaſtrumból czinált ſzelenczéjét elő véuén.

38 Es az ő lábánál hátúl meg áluán, ſiruán kezdé könyv húllatáſáual moſni Ieſuſnac lábait, és az ő feiénec haiáual törli vala meg, és czokolgattya vala az ő lábait, és azd rága kenettel keni vala.

39 Mikor pedig látta vólna azd az Phariſęus, az ki ötet bę hitta vala, monda magában, ez, ha Prophétá vólna, tudna kitſoda és mi nęmő aſzoni állat vólna az melly ötet illeti, mert bűnös.

Az Chriſtuſt ſzeretni niluán valo bizonyſág a' bűnnec bocſánatt yanac.

40 ¶ Es feleluén Ieſus monda néki: Simon, vagyon valami beſzédem mellyet mondgyác néked. Es az monda: Meſter, mondgyad.

41 Egy kölcſönöző embernec kęt adóſſa vala. Az eggyic adós vala öt ſiáz pénzzel, az máſic pedig ötuennel.

42 Es mikor azoc meg nem adhatnác, mind az kettőnec meg engedé, Ez kettő közzül azért mond meg mellyic ſiereti azt inkáb.

43 Feleluén pedig az Simon, monda: Azt gondolom hogy az ſzereti inkáb az kinec többet engedett meg. Es Ieſús monda, igazán itéléd.

44 Es az aſzoni állathoz fordúl után, monda Simonnac: látodé ez aſzoni állatot? Bę iöuéc az te házadba, az én lábaimnac vizet nem adál, ez pedig köny húllatáſáual öntözé az én lábaimat, és az ő feiénec haiáual törlé.

45 Engemet meg nem czókolál, ez pedig az időtül fogua hogy bę iöttem, nem ſiűnt meg az én lábaimnac czókoláſától.

46 Olaijal az én feiémet meg nem kented, ez pedig drága kenettel kene meg az én lábaimat.

47 f Annac okaért mondom te néked, hogy az ő ſoc bűnei meg bocſáttattac néki, mert igen ſierete t. Az kinec pedig keues bocſáttatic meg, keuesbe ſieret.

f. Nem az ez mondaſnac értelme az mint nemelyec mongyac hogy az ſzeretet erdemli az bűnnec bocſánat yat hanem ezzel akarya Chriſtus bizonitani az aſzoni állat bűnenec meg bocſatatſat mert ötet igenſzereti.

48 Es monda annac, meg bocſáttattac te néked az te bűneid.

49 Es az kic éggyűt telepettec vala, le, kezdénec ön közte mondani, kiczoda ez hogy az bűntis meg bocſáttya,

50 Monda pedig az aſzoni állatnac, Az te hitöd tégedet meg tartott, eregy el békeſéggel.

VIII. *Réſz.*

1 ¶ Es lőn ez után, és ő iár vala városonként és fálunként, predikáluán és hirdetuén az Iſtennec orſágát, és az tizenkęt tanituányoc vęle valánac.

a: Vgyan azon Euangéliumnac nem mindenűt egyenlő elő mente vagy.

2 Es némelly aſzoni állatoc, kiket meg ſiabaditot vala tiztáta-

lan lelkektől és betegségektől, az Maria ki neueztetic vala Magdalenának, mellyből hét ördögöc mentec vala ki.

3 Es az Ioanna az Chuzanac feleſége ki Herodes dólgoſa vala, és az Suſanna, és ſoc egyéb aſioni állatoc kic az ő marháiokból, ſáfárkodnac vala néki.

4 Mikor pedig nagy ſokaſág gyülne egybe, és az kic minden városokban valánac, mennénec ő hozzáia, monda példa beſéd által.

Matth: 13. 5 Egy mag vető ember ki méne, hogy el vetné az ő maguát, és az mag vetés közbe némelly eſéc az útra és el tapodtatéc, és az égi madarac meg ették azt.

6 És némelly eſéc az kő ſiiklára, és mikor ki költ vólna, el ſárada, mert nem vala nedueſſége.

7 Némelly eſéc az tövis közzé, és mikor éggyütt az tövisſec fel nőttec vólna, meg foytác azt.

8 Es némelly eſéc az ió földbe, és mikor ki költ vólna, ſáz anni haſinot hoza. Ezeket monduán kiált vala, Akinec vagyon halláſra való füle, hallya.

9 Kérdezic vala pedig ötet az ő tanituáni, monduán: mitſoda vólna ez példa beſéd.

10 Oe pedig monda nékieç: Tinéktec adatott hogy az Iſten orſágának titkait értſétec, egyebeknec példa beſéd által ſóloc, hogy látuán ne láſſanac, és halluán ne értſenec.

Eſa 6. Matth. 13. Mar: 4. Ioan: 12. Act: 28. Rom: 11.

11 Az példa beſéd pedigez: Az mag, az Iſtennec beſéde.

12 Az kic pedig az útra (eſtec,) azoc ezec, kic hallyác, az után el ió az ördög, és ki kapia az igét az ő ſiuekből, hogy ha hijendenénec, ne idvözüllyenec.

13 Az kic pedig az kő ſiiklára, azoc ezec, kic minec vtánna hallyác az igét, nagy örömmel véſiic azt, de ezeknec nintſen gyökerec, kic ezac ideig hiſinec, és a kéſértetnec ideién el ſiakadnac.

14 Az melly mag pedig az tövis közzé eſett, azoc ezec az kic hallottác, de el ménuén az ſoc ſiorgalmatoſſágoktól, gazdagſágoktól és az világi gyönyörüſégektől meg foytatnac és gyümölcſöt, nem teremtenec.

15 Az melly pedig az ió földbe eſett, azoc ezec, az kic tiſita és ió ſiuel az hallott igét meg tartyác, és gyümölcſöt teremtenec békeſséges türes által.

16 b Senki pedig az gyertyát bę nem fedi valami edénnyel, ſem az ágy alá nem röyti, hanem az gyertya tartóba téſii, hogy az kic bę mennec láſſác az világot.

Matt: 5. Mar: 4. b. Az iſtentől ki ki az menie mód ándokot vötti, azzal közönſeges haſonra vis lyen.

17 Mert nintſen olly titoc melynec meg nem kel ielentetni, és nintſen olly el röytetett, melynec meg nem kel tudatni, és világra kelni.

18 c Meg láſſátoc azért mimódon halgattyátoc, mert á kinec vagyon adatic annac, és az kinec nintſen, még az miét gondolnác hogy vagyonis, él vétetic tőle.

c: A mennyel ándokoc annal inkáb neuekedne mennel inkáb ſafarkodnac azokból. Matth: 12.

19 Iövénec pedig ő hozzá az ő annya és az ő attyafiai, és nem lehetnec vala vęle ſiembe az ſokaſág miatt.

20 Es

20 Es tudtára adác néki, ezt monduán: Az te anyád és az te atyádfiai ott kün állanac, kic akarnánac téged látni.

21 Ő pedig feleluén monda nékiec, az én anyám és az én atyám fiai, ezec kic az Istennec beſédét halgattyác, és aztczelekeſſic.[d]

d: Mindenkül ſő eggyeſegnel nagyob az Chriſtuſſal való eggyeſſeghnc

22 Lön pedig ez egy napon, bé méne az haióba ő, és az ő tanituá ni, és monda nékiec, mennyünc az tónac túlſó partyára, és el indulánac.

23 Mikor pedig euéznénec, el ſienderedéc, és támada az vizen nagy ſiçl veſi, és meg kezdénec vala merülni, és az veſiedelemhöz közel valánac.

Matth. 8. Mar. 4:

24 Iárúluán pedig fel költéc ötet, monduán: Meſter, meſter, elveſſünc. Oe pedig fel ſerkenuén meg dorgála à ſielet és az viznec habiait, és meg ſiünénec és lön czendeſſég.

25 Monda pedig nékiec: hól vagyon à ti hitötöc? és félelemmel czudálkoznac vala, egy másnac ezt monduán: kiczoda ez hogy à ſieleknekis, az viznekis parantſol és engednec néki.

26 [e] Es euezénec az Gadarenuſoc tartományába, melly Galilea ellenébe vagyon.

e: Chriſtus bizonyſágot teſen arrol hogy ő az ördögorſágánac rontaſára iött.

27 Oe pedig mikor az földre ki ment vólna, iöue néki eleibe egy ember, kiben ördögöc valánac ſoc idöktöl fogua, és ruhába fel nem öltözic vala, ſem pedig házban nem marad vala, hanem koporſókban.

28 Mikor azért az látta vólna Ieſuſt, és fel kiáltot vólna, lába eleibe eſéc ő néki, és fel ſióual monda: mitſoda közöm vagyon nékem te hozzád Ieſus, felſéges Iſtennec fia?

29 Mert parantſol vala az tiſztátalan léleknec hogy ki menne az emberből, mert ſoc idötöl fogua környekezte vala meg ötet, annac okaért lántzockal és békockal meg kötöztetuén öriztetic vala, de az kötözéſec el ſiakadoz uán, az ördögtöl puzta helyeken hordaztatic vala.

30 Meg kérdé pedig ötet Ieſus, ezt monduán: kitſoda néked neued? és ő monda: legio, mert ſoc ördögöc mentec vala abba bé.

31 Es kéric vala ötet, hogy ne parantſolna nékiec hogy az mélſég be mennénec.

32 Vala pedig ott ſoc diſinoknac nyáia, mellyec éſinec vala az hegyen, és kéric vala ötet hogy meg engedné nékiec hoǵ azokba mennénec, és meg engedé nékiec.

33 Es minec vtánna ki mentec vólna az ördögöc az emberből, bé ménénec az diſinókba, és az diſinóknac nyáia nagy meredéc helyről az tóba rohana és oda veſſe.

34 Mikor pedig az pásitoroc láttác vólna az lött dolgot, el futánac, és el ménuén hirré adác az városban és az falukban.

35 Ki ménénec azért hogy meg látnác à mi lött vala, és ménénec Ieſushoz, és találác az embert, kiből az ördögöc ki mentec vala, fel öltözue, és eſzén lenni, ki

Ieſus

Iesus lábainál ül vala, és meg félemlénec.

36 Meg beſiélléc pedig nékiec azokis az kic láttác vala, mimódon ſiabadúlt vólna meg az ördöngös.

f. Az emberekhez embertelen hala a' datlanſagoc, kic akar mitsán állatot dragábnac betſülnec Chriſtusnal.

37 f És kére ötet az Gadarenuſoknac egéſi környül való tartománya, hogy ö közzülöc el menne, mert felötte igen félnec vala, ö pedig bę üluén az haióba, meg tére.

38 Kéri vala pedig ötet az ember à melyből az ördögöc ki mentec vala, hogy ö vęle lenne, de el botſátá ötet Iesus, ezt monduán.

39 Eregy el házadhoz és beſiéld meg mely nág iókat tött az Iſten te veled. El méne azért, hirdetuén mind az egéſi városban, melly nagy dolgokat czelekedett vólna Iesus ö vęle.

49 Es lön hogy mikor meg tért vólna Iesus, az nép örömmel fogadá ötet, mert mindnyáján várjáç vala ötet.

Iairus. Matt. 9. Mar 5. g' Chriſtus bironyſagot tészen ez kettös történetemenyel arrol, hogy ſzora mind az eletnec mind az halalnac.

41 ß Es el iöue egy ember kinec Iairus vala neue, ki az Sinagogánac feiedelme vala, és mikor Iesusnac lábai elött le esett vólna, kéri vala ötet hogy az ö házába menne bę.

42 Mert vala nékie eggyetlen egy leánya, vgy mint tizenkęt eſi tendös, és az halálan vala. Mikor pedig menne, az ſokaſág ſiorongattya vala ötet.

43 Es egy aſioni állat, melly vęr folyásban vólt tizenkęt eſitendötül fogua, és minden életét az orpoſokra költötte vala, de ſenkitöl meg nem gyogyitathatot vala.

44 Mikoron hától iárúlt vólna, illeté az ö kéntöſénec peremiét, és azonnal meg álla rayta az vęrnec folyáſa.

45 Es monda Iesus: kitſoda à ki engemet illete? ésmikor mindnyáián azt tagadnác, monda Peter és az kic ö vęle valánac: Meſter à ſokaſág ſiorongat és nyom meg tégedet, és azt kérded kitſoda az ki engemet illete?

49 Iesus pedig monda: Illete engem valaki, mertén vöm eſiembe hogy (Iſteni) erö ſiármazéc ki én tölem.

47 Mikor pedig látta vólna az aſioni állat, hogy titkon nem czelekedhetet vólna, reſiketuén elö iöue, és néki lába elött le eſuén, meg ielenté nékie mind az ſokaſág elött, miért illette vólna ötet, és mimódon azonnal meg gyogyúlt vólna.

48 Es monda nékie: Bizzál leányom, az te hütöd tégedet meg tartot, eregy el békeſéggel.

49 Mikor pedig męg à ſió ſiáiában vólna, el iöue egy ember à Synagogánac feiedelmének házától, ezt monduán néki, meg hólt à te leányod, ne fárazd az Meſtert.

50 Iesus pedig mikor ezt hallotta vólna, felele nékie, ne félly, ezac higy és meg tartatic.

51 Bę ménuén pedig à házba ſenkit nem botſáta bę hanem Petert, Iacabot, Iánoſt, és az leánzónac atyát, annyát.

52 Sirnac vala pedig mindnyáián, és iaygattyac vala azt, ö pedig monda: Ne ſiriatoc, Nem hólt meg, hanem aluſiic. 53 Es

53 És ezt ſollyác vala ötet, miuel hogy tudnác hogy meg hólt vólna.

54 Ő pedig mindeneket ki küldueén, és à leánzónac kezét foguán, kiálta, monduán: Leánzo kellj fel.

55 És meg tére az ő lelke, és azonnal fel kele, és ő paranczola hogy ennie adnánac néki.

56 És el almélkodánac annac ſiülei: ő pedig meg paranczola hogy ſenkinec ne mondanác az mi lött vala.

IX. Réſz.

Matth: 10. Mar. 3. 4: Chriſtus el küldi az Apoſtaloàt predikalni ſido orſzgban, hogy ſenki az Izraelitac közzül magat ne mentsetne és hogy az Apoſtaloc kesitetnénec annac közönſegeser vilag ra való el bocsátashoz.

1 MInec vtánna pedig öſſue hijtta vólna Ieſus az ő tizenkęt tanituánit, ada nékiec erőt és hatalmat minden ördögöc ellen, és minden betegſégnec meg gyogyitáſára.

2 És el küldé öket, hogy prediкállanác az Iſtennec orſiágát, és betegeket gyogyitanánac.

3 És monda nékiec: ſemmit az vtra ne vigyetec, ſe páltzákat, ſe táskát, ſe kenyeret, ſe pénzt, ſe kęt ruhátoc ne légyen.

4 És valamelly házba bę mentendetec, ott maradgyatoc, és onnét mennyetec ki.

5 És valakic bę nem fogadandanac titeket, ki ménuén abból az városból, męg az portis veriétec le lábaitokról, hogy légyen ő ellenec bizońſágúl.

Matth. 14. 6. Az Euangeliumnac hallaſára ez vilag hűlömbező értelmekre haſonlic Aſ kegyetlenec pedig rettegnec.

6 Ki ménuén añac okaért, minden falúba bę mennec vala, hirdetuén az Euangeliomot, és gyogyituán mindenütt.

7 b Meg halál pedig az Herodes Tetrarcha mind azokat à mellyec léſinec vala ő általa, és magában kętelkedic vala, miuel hogy némellyec azt mondanác; hogy Iános támadot vólna fel à halálból.

8 Némellyec pedig hogy az Illyes jelent meg, némellyec pedig hogy az régi Prophétác közzül támadot vólna fel valamelly.

9 És monda Herodes: Az Jánoſnac én vöttem feiét: kitſoda pedig ez à ki felől én illyen dolgokat halloc: És igyekezic vala ötet látni.

10 Meg tęrvén pedig az Apaſtaloc, meg beſiéllée néki az mellyeket czelekedtec vala, és azokat melléie véuén: el méne fęl feléő magánac az Bethſaida neuő városnac puztáiába.

11 Mellyet mikor à ſokaſág meg értet vólna, köueté ötet, ő pedig örömmel fogadá öket, és ſiól vala nékiec az Iſtennec orſiága felől, és az kic gyogyúláſnélkül ſiükölködnec vala, azokat meg gyogyittya vala.

Matth: 14: c: Az hit Chriſtuſt követic az puztabanis nem fogyatkoznac meg.

12 c Az nap pedig le kezdet vala menni, és à tizenkęt tanituányoc ő hozzáia iárúluán mondánac néki: botſáſd el az ſokſágot hogy el ménuén ez környül való falukba, és mezö városkákba, oda oſiol meg lyanac, és eledelt találljanac, mert itt puzta helyen vagyunc.

13 Oe pedig monda nékiec: Adgyátoc nékiec ti, öc pedig mondánac: Ninczen nékünc több öt kenyerünknél és kęt halnál, hanemha el mégyünc, és véſiünc mi magunc mind ez egéſi ſokaſágnac eledelt.

14 Mert valánac ott vgy mint

ötezer férfiac, monda pedig az ő tanituáninac, ültessétec le őket, minden rendbe ötuent ötuent.

15 És àképpen czelekedének, és le ülének mind azoc.

16 Minec vtánna pedig vötte vólna az öt kenyereket, és az két halakat, menybe fel emeluén siemeit, meg áldá azokat és meg sié gé ſ. ada az tanituányoknac, hogy az ſokaſágnac eleibe adnác.

17 Euénec azért, es meg elegedénec mindnyáián, és fel ſiedéc az mi fragmenta maradot vala ő tőlöc, tizen két koſárral.

18 f És lőn mikor ő maga imádkoznéc, valának ő vele az tanituá nyoc, és meg kérdé őket monduán: kinec mond engemet az ſokaſág?

19 Oec pedig feleluén mondánac, kereztelő Jánoſnac, némellyec pedig Illyesnec, némellyec pedig hogy az régi Prophétác közzül támadot fel valamelly.

20 Monda pedig nékiec: Ti kinec mondotoc engemet? Feleluén pedig Peter monda: Az Iſtennec amaz Chriſtuſának.

21 Oe pedig meg fenyegetuén ő ket, meg paranczolá hogy senkinec azt ne mondanác.

22 e Ezt monduán: ſükſeg az embernec ſokat ſienuedni és meg vettetni az papi feiedelmektől és az irás tudóktól, és meg ölettetni, és harmad napon fel támadni.

23 Mondgya vala pedig mindeneknec: ha valaki akar engemet követni, tagadgya meg magát, és minden napon vegye fel az ő kereztét, és köveſsen engemet.

24 Mert valaki akaria az ő életét meg tartani, el veſiti azt, valaki pedig el veſiti az ő életét én érettem, az meg tartya azt,

25 Mert mit haſznál valakinec, ha mind ez világot meg nyeri, ő magát pedig el veſiti, és magában kárt vall?

26 Mert az ki engemet, és az én beſédimet ſiegyenli, azt az embernec fiais ſiegyenli, mikor el jö nend az ő ditſőſégéuel, az atyaiéual, és mind az ſient Angyalokéual.

27 Mondom pedig néktec bizonnyal, hogy vadnac az itt állóc közzül némellyec, kic az halált meg nem kóſtollyác, mignem meg látandgyác az Iſtennec orſágát.

28 f És lőn ez beſédec után vgy mint nyóltzad nappal, az Petert, Jánoſt és Iacabot mikor melléie vötte vólna, fel méne az hegyre hogy imádkoznéc.

29 És az imádkozás közbe az ő ortzájának ábrazattya el változéc, és az ő ruháia feiér és fénlő.

30 Es imé két férfiac ſiólnac beſiélnec vala ő vele, kic valának, Moſes és Illyes.

31 Kic ditſőſégben meg ielenuén, beſiéllic vala az ő halálát mellyet Ieruſálemben kellene néki meg tellyeſiteni.

32 Az Peter pedig és az kic ő vele valának, álom miatt meg nehezettec vala, Es mikor fel ebredtec vól-

Matth 16. Mar. 8. d: Tollebet ez világ ſoc kül'ömbö ſeuelgesben vagyon, mind az által nem kell meg ytalnunc hanem annal inkab kereſnünc kel az igaſſágot.

e Kereſt és halal által ment Chriſtus az ditsőſégbe, kit mi nékünkis kel követnünc.

Matth: 17. f: Chriſtus az ő menyei ditsőſeget megkoſtoltattya az Apoſtaloc kal, hogy megielentſe az Apoſtaloknac bogy az ő halala ſabad akaratiya ſerint való le ſen, és hogy abban meg ne botrankozznac.

tec vólna,látác az ő diczőſégét, és amaz kęt férfiakat, kic ő vęle állanac vala.

33 És lőn mikor azoc el táuoztac vólna ő tőle,monda Peter Ieſuſnac: Meſter ió mi nékünc itt lennünc, czinállyunc itt három haylokokat, eggyiket te néked, eggyiket Moſesnec, és egyiket az Illyęſnec, nem tuduán mit mondana.

34 És mikor ő ezeket mondana: felhő támada melly őket bę árnyékoza, meg félemlénec pedig mikor az felhő őket bę fogta vólna.

35 És ſiózat lőn à felhőből,mellj azt mondgja vala:Ez amaz én ſie relmes fiam,ezt halgaſſátoc.

36 És minec vtánna az az ſiózat lőtt vólna, találtatéc Ieſus czac ő maga: Az tanituánjoc pedig veſi tegletteſſégben lőnec, és ſemmit abban az mit láttac vala ſenkinec ackor nem mondánac.

37 És lőn másod napon, mikot ők az hegyről le ſiállottac vólna, Matth.17. ſoc nép méne eleibe.

38 És imé egy az ſokaſág közzül fel kiálta,monduán: Meſter kérlec téged, tekincz az én fiamra, mert nékem eggyetlen eggyem.

39 És imé az lélec meg ragadgya őtet,és hertelen kiált,és őtet ſiaggattya annîra hogy taitékot tűr, és nehezen mégyen el tűlle, ſiaggatuán őtet.

40 És kérém à te tanituánidat hogy ki űznéc azt, de nem tehetéc.

41 ß Feleluén pedig Ieſus monda: ô hitőtlen és el fordúlt nemzetség,meddig léſiec köztetec, és meddig tűrlec titeket, hozd ide az te fiadat. bantatic mint hitetlenſeg: gel noha ideig azt el tűri

42 Mikor pedig oda vinné,azon közbe az ördög azt à földhöz ütté és ſiaggatni kezdé: Meg dorgálá pedig Ieſus az tiztátalan lelket,és meg gyógyitá az gyermeket, és meg adá azt aző attyának.

43 Almélkodnac vala pedig mindnyáján az Iſtennec nagyſágos ereién: Mikor pedig mindenec almélkodnának mind azokon az mellyeket czelekeſiic vala,monda az ő tanituáninac.

44 Vegyétec bę az ti fűleitekbe ezeket az beſiédeket: Mert az emberner fia iőuendőbe adattatic az embereknec kezekbe.

45 Azoc pedig nem értic vala ez mondáſt,és ő tőllőc el rőitetet vala, hogy azt ne értenéc, és félnec vala meg kérdeni őtet ez mondás felől.

46 b Eſéc pedig vetelkedés ő köztec,mellyic vólna ő közöttőc nagyob? b. Az kevelyeket Iſten meg alazza az alazatoſokat gazdagya.

47 Ieſus pedig látuán az ő ſiueknec gondolattyát, egy kis gyermeket meg foguán, mellé állatá azt.

48 Es monda nékiec: Valaki ez kis gyermeket hozzáia fogadangya az én neuembe,engemet fogad hozzáia: Es valaki engemet bę fogad,azt fogadgya bę à ki engemet el botſátott: Mert az ki legkiſſeb mindniáián ti köztetec,az nagy léſien.

49 Feleluén pedig az Iános monda: Meſter,látánc egy embert,ki Marc. 9.

z: Chriſtus ſze minel ſzebb meg ad

az te neuedbe ördögöket ůz vala, és meg tiltóc ötet miuel hogy tégedet nem köuet mi velůnc.

50 Es monda néki Iesus: Ne tiltsátoc meg: Mert az ki ninczen mi ellenůnc, mi melletůnc vagyon.

i: Christus szabad akaratt-ya szerent megyen az halálra.

51 i Lőn pedig mikor az idő el közelgetne, mellyben oda fel kellene vitetni, magát meg bátoritá hogy Ieruſálembe menne.

52 Es botſáta köueteket az ő ortzáia előtt, kic el ménuén bę ménénec Samaritánuſoknac egy faluiokba, hogy néki ſzálláſt ſzérzenénec.

53 De azoc ötet nem fogadác bę, miuel hogy Ieruſalembe ménő akarattyát ielenti vala.

4. Reg 2.

k: Az Iſten eſmeretſſegenek való buzgoſagban maradekoſſag kel: Az regieknec pedig peldatokat moddal kell köuetni.

54 k Mikor pedig ezt láttác vólna az ő tanituáni, Iacob és Iános, mondánac, Wram, Akarodé hogy parantſollyuc, hogy tůz ſzálljon alá az ęgből, és megemészſze ezeket, mint az Illyęſis czelekedett?

55 De az Iesus reáioc fordúluán meg dorgálá öket, monduán, nem tudgyátoc minęmő lélec légyen ti bennetec.

56 Az embernec fia pedig, nem azért iött hogy el veſztené az embereknec lelkeket, hanem hogy meg tartaná.

Matth. 8.

57 Lőn pedig mikor mennénec öc, egy ember monda az úton, köuetlec tégedet Wram, valahouá menendeſi.

l: A kic Christuſt köuetni akarjac minden nyomoruſagnac ſzenuedeſere kell kesznek lenni.

58 l Es monda nékie: Az rókaknac vagyon barlángioc, és az égi madaraknac fęſikec: De ninczen az embernec fiának holott le haitaná az ő feiét.

59 m Monda pedig máſnac: köuess engemet: Az pedig monda, Wram engedd meg nékem hogy el mennyec elősier, és temeſſem el az én atyámat.

m: Az Christuſtul kel inkab köuetnünc hogy ně embereknec ſolgalnunc.

60 Monda pedig néki Iesus: hadd temeſſéc el az halottac az ő halottokat, te pedig el ménuén hirdeſſed az Iſten orſágát.

n: A kic Christuſtul akarjac köuetni, mindenez világi forgalmatoſſagnac beket kell hagyniok

61 n Monda pedig máſis: köuetlec tégedet Wram, de engedd meg nékem elősier, hogy vegyec bútſút azoktól az kic az én házamban vadnac.

62 Monda pedig néki Iesus: Valaki az ő kezét az ekeſiaruára veti, és azokra néz à mellyec vánna vadnac, nem alkolmas az Iſtennec orſágára.

X. Reſz.

o: Hetuen tanituanyoc.

1 Ezeknec o vtánna pedig rendele az WR, más hetuen tanituányokatis, és el küldé azokat kettőnkint az ő ortzáia előtt, minden városba és helyre, az houá ő menendő vala.

Matth. 9.

2 Mondgya vala azért ő nékiec: Az aratáſra való gabona iólleheſſoc, de az munkáſoc keueſen vadnac: kériétec azért az aratáſnac Wrát hogy botſáſſa ki az arátokat az ő gabonáiába.

3 Mennyetec el, iméén el botſátlac titeket, mint bárányokat az farkaſoc közibe.

4 Ne hordozzatoc erſiént, ſe táskát, ſe ſarut, és az úton ſenkit ne köſiöntſétec.

5 Valamely házba bę mentec, elősier ezt mondgyátoc: Békeſség ez háznac.

6 Hogy

Matth. 10. 6 Hogy ha leiend ott valaki békeſégnec fia, az ti békeſégtec azon marad, hogy ha nem leiend, ti reá toc tęr.

7 Vgyan azon házban maradgyatoc pedig, azt éuén és iuán az mit elötökbe adnac, mert mélto az munkás az ő iutalmára, ne iárjatoc egy házról másra.

8 Es valamelly városba bę menendetec, és bę fogadandanac titeket, azt egyetec az mit elötökbe adnac.

9 Es gyogyitſátoc az betegeket az mellyec ott leiendenec, és ezt mondgyátoc nékiec: El közelitett ti hozzátoc az Iſten orſiága.

10 Valamelly városba pedig bę menendetec, és titeket bę nem fogadandanac, annac vtzáira ki ménuén, ezt mondgyátoc.

11 Męg az portis az melly mi reánc ragadott az ti városstokból itt ti közztetec le töröllyüc: Mind az által ez légyen tudtotokra, hogy az Iſtennec orſiága el közelitet ti hozzátoc.

12 Mondom pedig néktec, hogy az Sodomabéliecnec állapattyoc türhetöb léſſen amaz napon, hog nem añac az városnac állapattya.

Matth. 11. 13 Iay teneked Chorazin, Iay teneked Bethſaida: Mert ha Tyruſban és Sidonban löttenec vólna azoc az Iſteni eröc, mellyec te beñed löttec, régen ſákban, és hamúban üluén, meg tęrtec vólna.

14 Annac okaért Tyruſnac és Sidoñac türhetöb léſien állapattya az itéletben hog nē à ti itéletetec.

15 Es te Capernaum, melly mind az ęgig, fel magaztaltattál, mind pokolig le njomattatol.

16 Az ki titeket halgat, engemet halgat, és az ki titeket vęt meg, engemet vęt meg, és az ki engemet vęt meg, azt veti meg az ki elbotſátot engemet.

17 Meg tęrénec pedig az hetuen tanituányoc nagy örömmel, ezt monduán: Wram, męg az ördögökis engednec mi nékünc az te neued által.

18 Ő pedig monda nékiec: Látom vala az ſátánt, mint az villámáſt le húllani az ęgből.

19 Imé adoc néktec hatalmat, hogy az kigyókat és Scorpiokat meg tapodgyatoc, és az ellenſégnec minden ereién, és ſemi nem árthat néktec.

20 b De azon ne örüllyetec, hogy az ördögöc néktec engednec, hanem inkáb azon örüllyetec, hogy az ti neueitec fel irattattac menyben.

b: Az hiuek nec tellyes örömöc ebben vagyon ha az eletre valo tattac.

21 Azon órában öruendeze Ieſus lelkében, és monda: valláſt téſiec neked Atyám, mennec földnec Wra, hogy ezeket el röytetted az böltſektöl és értelmeſektöl, és meg ielentetted azokat az kitſin gyermekeknec. Iól vagyon attjám: mert vgy tetczet te néked. Matth. 11.

22 c Mindenec nékem adattac az én atyámtól, és ſenki nem tudgya kiczoda az fiu, hanem czac az atja, és ki légjen az atja, hanem czac az fiu, és az kinec meg akaria ielenteni az fiu.

c: Az Iſtent nem eſmerhetic az fiu nelkül.

23 Es fordúluán az tanituányokra, monda ő magoknac: Bódog Matth. 13.

ſiemec à mellyec látty ác azokat, az mellyeket ti láttoc.

24 Mert mondom néktec, hogy ſoc Prophétác és királyoc kéuántác látni az mellyeket láttoc, és hallani az mellyeket hallotoc, de nem halhattác.

25 Es imé egy tőruéñ tudó fel kele, kéſértuen, ötet és monduán: Meſter mit czelekedgyem hogy az öröc életet veheſſem?

Matth. 22.

26 Ő pedig monda annac: Az tőruéñben mi vagyon meg irua? mint oluaſod azt?

27 Amaz pedig feleluén monda: Szereſſed az te Wradat Iſtenedet tellyes ſiuedből, tellyes lelkedből, minden erődből, és minden tellyes elmédből, és az te felebarátodat mint magadat.

28 Monda pedig annac: Iól felelél, azt miueld és élſi.

29 Amaz pedig akaruán magát igazitani, monda Ieſuſnac: kiczoda az én felebarátom.

d Felebarátnac mi nekönc azoc akic az mi ſegönnel kűſſöb kűlönec.

30 d Ieſus pedig feleluén monda: Egy ember mégyen vala Ieruſálemből Ierichoba, és találkozéc toluaiokra, kic azt meg foſituán és meg ſebeſituén el ménénec, azt hólt e'euenen hagyuán.

31 Történet ſierint pedig mégyen vala alá azon az vton egy pap, ki azt látuán el kerülé.

32 Haſonlatos képpen egy Leuitais, mikor oda arra az helyre ment vólna, és azt látta vólna, el kerülé.

33 Egy Samaritánuſis mikor az vton menne, iuta az helyre, és azt látuán, könyörületeſſégre indula,

34 Es iárúluán hozzáia bé kötözé az ő ſebeit, olayt és bort tőltuén abba, és azt fel helhezteteuén az ő barmára, viue à ſiállas fogadó házhoz, és añac gődgjátviſelé.

35 Máſod napon pedig el akaruán menni, két pénzt ki véuén adá à gazdánac, és monda nékie: Viſelly gondot erre, és valamit ezen felűl reá költeſi, én mikor meg tęrendec megadő te néked.

36 Ez három közzül azért, mellyic láttatic néked hogy attyafia vóltannac, az ki az toluaioc kezébe eſett vala?

37 Amaz pedig monda: az az ki könyörűlt ő rayta, Monda azért nékie Ieſus, eregy el, és teis haſonlatos képpen czelekedgyél.

e: Chriſtus nẽ az iol tartaſſ kenuanya, hanem hogy az ő ſent igeiet halgaſſuc.

38 e Lőn pedig, mikor az vton menne, bé méne egy faluba egy Mártha neuő aſſoni allat pedig, bé fogadá ötet az ő házába.

Martha, és Maria.

39 Es ennec vala nénnye, ki neueztetic vala Mariánac, ki az Ieſus lábainál le űluén, halgattya vala az ő beſiédét.

40 Az Mártha pedig foglalatos vala az ſiűntelen való ſiolgálatban: El iduén annac okaért, monda: Wram ninczené arra gondod, hogy az én néném el hagyott engemet hogy czac én magam ſiolgállyac? Mondgjad azért néki hogy énnékem ſegéllyen.

41 Feleluén pedig monda nékie Ieſus: Mártha, Mártha, ſiorgalmatos vagy, és ſokra igjekezel.

42 De egy à ſiükſéges dolog: Az Mária pedig az iob réſit válaſitotta, melly el nem vétetic ő tőle.

XI. Rész.

1 ES lön, mikor ő imádkoznéc egy helyen, minec vtánna el végezte vólna az könyörgést, monda néki egy az ő tanituáni közzül: Wram tanits minket imádkozni, miképpen az Jánosis tanitotta az ő tanituánit.

Matth. 6. 2 Monda pedig ő nékiec: Mikor imádkoztoc, ezt mongyátoc: Mi attyánc ki vagy az menyekben: Meg ſienteltetteſſéc az te neued: Lőijön el à te orſzágod: Légyen meg az te akaratod, miképpen menyben, azonképpen ez földönnis.

3 Az mi mindennapi kenyerünket: add meg mi nékünc naponként.

4 Es boczáſd meg mi nékünc az mi bűneinket: Mert mijs meg bocſátunc mindeneknec az kic mi nékünc adoſſoc: Es ne vigy minket az kéſértetbe: De ſiabadicz minket az gonoztól.

5 Es monda nékiec: Ha valamellyiteknec barátttya vagyon, és àhoz mégyen éyſzikor, és azt mondgya nékie: barátom adgy nékem kölczön három kenyeret.

6 Mert az én barátom én hozzám iött az vtról, és nintſen mit adgyac ennie.

7 Es amaz onnét belől feleluén azt mondgya: Ne bánts engemet, imár az aytó bę zároltatot, és az én gyermekim velem vadnac az én háló házamban, nem kelhetec fel, és nem adhatoc.

8 Mondom néktec, ha nem adnais fel keluén adni, iollehet amaz barátttya légyen, mind az által annac ſiorgalmaztatáſáért fel kęl és ád néki az menyi kel.

Matth. 7. 9 Enis mondom néktec, kéritec és meg adattatic néktec, kereſſétec és meg találly átoc, zörgeſſetec és meg nittatic néktec.

10 Mert valaki kéri, el véſii, és az ki kereſi, meg találly a, és az zörgetőnec meg nittatic.

11 Kiczoda pedig ti közzülletec, ki attya léuén, ha az ő fia kenyeret kér ő tőle, kőuet adna nekie? Vagy ha halat kér, vallyon az hal helyébe, kigyót ádé nékie?

12 Auagy ha tikmonyat kér, auagy Scorpiot ádé nékie?

13 Ha ti annac okaért gonoſſoc léuén, tudtoc az ti fiaitoknac iót aiandokokat adni, menyéuel inkáb, az ti mennyei atyátoc ád Szent Lelket azoknac, az kic ő tőle kérendic.

14 Es ördögöt űz vala, melly néma vala, és lőn mikor ki ment vólna az ördög, meg ſiólala az néma, és ezudáikozéc azon az ſokaſág.

Matth. 12. 15 Nemellyec pedig azoc közzül mondánac: Az Beelzebul által, az ördögöknec feiedelme által űz ördögöket.

16 Es nemellyec kéſértuen ötet, mennyei ielt kéuánnac vala ő tőle.

17 Ő pedig miuel hogy tudná azoknac gondolattyokat, monda nékiec: Minden orſzág az melly maga ellen meg haſonlic, el puſi-

túl, és az melly ház magával ellenkezic, meg romol.

18 Hogy ha az Sátanis ő magával ellenkezic, mimódon álhat meg az ő orsága: Mert azt mondgyátoc, hogy én Beelzebul által üzöc ördögöket.

19 Hogy ha én az Beelzebul által üzöc ördögöket, az ti fiaitoc ki által üznec? Annac okaért ők lésinec az ti itélőitec.

20 Ha pedig Istennec vijával üzöc ördögöket, kętségnélkül el érkezett ti hozzátoc az Istennec orsága.

21 Mikor valamelly erős fegyveres őrizi az ő palotáját, valamié vagyon, békeséggel vagyon.

22 Minec vtánna pedig valaki ő nálánál erősseb ő reája jőuén, őtet meg gjőzendi, mindę fegjuerét el vészi meljhőz bizic vala, és à mellj marhát attól el fositott, el osztya.

23 Az ki én velem ninczen, én ellenem vagyon, és az ki én velem nem takar, tékozol az.

24 Mikor az tisztátalan lélec ki mégyen valakiből, iár siáraz helyeken, keresuén nyugodalmat, és mikor nem talál, azt mondgya: meg térec az én házamba à honnét ki jöttem.

25 Es haza ménuén találllya azt meg seperue, és fel ékesitetue.

26 Ackor el mégyen, és melléie vészien más hęt lelkeket, nálánál gonosőbakat, és bę ménuén, lakoznac ott, és annac az embernec vtólso állapattya sockal gonosőab lésien az elsőnél.

27 Lőn pedig mikor ezeket mondaná, fel emeluén az ő siuát egy asioni állat az sokaság közzül, mőda nekie: Bódog męh az melly tégedet hordozott, és az emlőc az mellyeket te sioptál.

28 Ő pedig monda: Sőt inkáb bódogoc, à kic halgattyác az Istennec beszédét, és meg tartyác azt.

29 Mikor pedig az sokaság gjűlne ő hozzáia, kezde mondani: Ez nemzetség gonosi: ielt kéuán, de iel nem adatic néki, hanem az Jónás Prophétának amaz iele. Mat. 12.

30 Mert miképpen hogy az Jónás ielől vólt à Niniuebéliecknec, azonképpen lésien az embernec fia ez nemzetségnec. Ionas. 2.

31 Az Dęlnec királne asionya, fel kęl ez nemzetségnec férfiaival az itéletnec napián, és kárhoztattya őket, hogy az földnec határiról el jött az Sálomonnac bőltesęségénec halgatására, és imé itt ez helyben nagyob vagyon Sálomonnal. 3. Reg. 10.

32 Az Niniuebéli férfiac, fel kelnec az itélet napián ez nemzetség gel, és kárhoztattyác azt, hogy az Jonásnac kiáltására meg tértenec, és imé itt ez helyen nagyob vagyon Jónásnál. Ionas. 3.

33 Senki pedig az meg gyuytott gyertyát nem rőyti el, lem valami véka alá nem tészi: hanem az gyertya tartóra, hogy az kic bę mennec, lássác az világosságot. Matth. 5.

34 A testnec siőuedneke à siem, ha azért az te siemed tisita leiend, mind az egész tested világos lésien, ha pedig à te siemed tisztátalá leiend, à te testedis setétes lésię.

35 Meg

35 Meglásd annac okaért, hogy az világosság melly te benned vagyon, setétség ne légyen.

36 Annac okaért ha mind az egési tested világos; és semmi résiében homályosság nem leiend, ollyan világos lésien mind, mint mikor az siöuednec meg világosit az ő világoiságával.

37 Es minec vtánna siólot vólna, kéré őtet egy Pharisęus, hogy ő nálla ebédlenéc: Bę ménuén azért le üle.

38 Az Pharisęus pedig mikor ezt látta vólna, el czudálkozéc azon hogy az ebédnec elötte nem mosdot vólna meg.

Matth. 23. 39 Monda pedig az WR ő néki: Ti iólléhet Pharisęusoc, az pohárnac és az tálnac külsö résiét meg mossátoc, de à mi ti bennetec vagyon, rakua ragadománnyal és gonossággal.

40 Bolondoc, az ki azt teremtette à mi kiuöl vagyon, auagy nem vgyan azon teremtetteié aztis à mi belöl vagyon?

a: Christus az kűlső Ceremoniakról, az atyafiuſſerétetre vißi a' Pharisęusokat, es azt mondgya hogy nę mizzel, hanę belsö teremtęnyel ęi igyatic meg mind az ember mind az eledel, az az, vgy leßnec ioc az eledelec ha iol es lßnec azocka nem vgy ha meg mossuc kezeinket &c.

41 a Sőt inkáb azokból az mellyec vadnac, adgyatoc alamisnát, és imé mindenec tisztác lésinec néktec.

42 De iay néktec Pharisęusoknac, kic meg dęzmállyátoc az menthat, Rutat, és minden fele parayt: De hátra hadgyátoc az iteletet és az Istęni sieretetet. Ezeknec siükség képpen meg kellet vólna lennie, és amazokat nem kellet vólna el hagyni.

43 Iay ti néktec Pharisęusoknac, mert sieretitec az elsö üléſt à gyülekezetekben, és az piátzokon való köszönteſeket.

44 Iay néktec irás tudóc, és képmutató Pharisęusoc, mert ollyanoc vattoc mint az koporsóc, mellyeket nem látnac, és mellyeket nem tudnac azoc à kic azokon járnac.

45 Feleluén pedig egy az törueń tudóc közzül, monda nékie: Mester, mikor ezeket mondod mineketis bosisúsággal illetsi.

46 Ő pedig monda: Iay néktekis töruény tudóknac, mert el hordozhatatlan terheckel terhelitec meg az embereket, de ti éggyic vijotockal sem akariátoc azokat az terheket illetni.

47 Iay néktec, mert eppititec à Prophétaknac koporsóiokat, az ti atyátoc öltec pedig meg öket.

48 Bizonyára az te bizonlág tételeteckel, à ti atyáitoknac ezelekedeteket ióuá hadgyátoc: Mert azoc öltec meg öket, ti pedig eppititec azoknac koporsóiokat.

49 Annac okaért mondotta az Isten böltseségeis: Botsátoc ő hozzáioc Prophétákat és Apastalokat, és azoc közzül némellyeket meg ölnec, némellyeket el üznec kergetnec.

50 Hogy elö kéretteſſéc ez nemzetségtöl minden Prophétáknac ez világ fundamentumának fel vetésétöl fogua ki ontatott vérec.

51 Az Abelnec vérétöl fogua, mind az Zachariásnac véreig, ki el veſiett az óltár között és az Templum között, bizony mondom, hogy elö kéuántatic ez nemzetségtöl. Gen. 4. 2 Paral. 24.

52 Ó lay néktec tőruény tudóknac, mert el vöttétec az tudomán nac kóltsát, ti magatokis nem menteték bę, az kic bę akartac menni azokatis meg tiltottátoc.

53 Mikor pedig ezeket mondaná nékiec: az irás tudóc és az Phariſęuſoc kezdénec felőtte igen ellene állani, és őtet ſoc dolgokra való feleletre kénſieriteni.

54 Ő vtánna olálkoduán, és igyekezuén valamit az ő ſzájából ki kapni, hogy őtet vádolhatnác.

XII. *Réſz.*

1 ES mikor nagy ſokaſág állana ő környüle, annira hogy egy máſt le tapodnác, kezdé az ő tanituánínac mondani: Leg elősier óltalmazzátoc meg magatokat az Phariſęuſoknac kouáſioktól, melly az kép mutatás.

2 Mert ſemmi olly el fedezett dolog ninczen, melynec meg nem kel nyilatkoztatni, ſem olly titoc melynec meg nem kell tudatni.

3 Annac okaért az mellyeket az ſecétſégben mondottatoc, az világoſſágban hallattatnac, és az mit fülbe ſugtatoc rőytec házákban, az házac teteién predikáltatic.

4 Mondom pedig néktec én barátimnac: Ne féllyetec azoktól az kic az teſter ölic meg, és az után többet nem árthatnac.

5 Meg mondom pedig néktec: kitől féllyetec, féllyetec attól az ki minec vtánna meg ől, vagyon arrais hatalma, hogy az Gehennára veſſen. Bizoń mondom néktec hogy ettől féllyetec.

6 Auagy nem őt verebetskéket véſineké kęt filléren, és egy azoc közzül nintſen Iſtennéi el feleytue?

7 Sőt inkáb az ti feieteknec hai ſiálaijs mind meg ſiámoltattac. Ne féllyetec azért, ſoc verebeknél bőtsősbec vattoc.

8 Mondom pedig néktec: Valaki engemet valland emberec előtt, az embernec fiais valláſt téſien arról, az Iſtennec Angyali előtt.

9 Az ki pedig engemet meg tagadand emberec előtt, meg tagadtatic az Iſteńec Angyali előtt.

10 Es ha valaki valamit mondand az embernec fia ellen, meg botſáttatic annac: De annac à ki az ſient lélec ellen káromláſt ſióland, meg nem botſáttatic.

11 Mikoron pedig viendenec titeket az Synagogákba, feiedelmec és hatalmaſſágoc eleibe, ne legyetec ſiorgalmatoſoc, mimódon vagy mit ſióllyatoc magatoc óltalmára.

12 Mert az ſient lélec azon órában meg tanit titeket, mit kellyen mondanotoc.

13 Monda pedig néki egy az ſereg közzül: Meſter, mond meg az én atyámfiának hogy oſzſza meg velem az örökſéget.

14 Ő pedig monda nékie: Kitſoda tőtt engemet ti köztetec biróuá, vagy oſztóuá?

15 Monda azért nékiec: Meglátſátoc hogy el táuoztaſſátoc az telhetetlenſéget. Mert ha bővől-

kődne-

Eleitől fogua, Azac ſiityac meg az emberrket az Iſtent eſmeretől, az kic az Anyaſzent Egy hazban az tudomanac kulcſat biriác.

Matth. 10. Marc: 8.

Matth: 10.

Matth: 12. Marc: 3.

a: Chriſtus nem akar biro lenni az oztoſo atyaſiac között. Hanem hogy az Zidoknac erzelmeket az Chriſtuſnac teſti haralſaga felől, az zal ne erőſſ ſe. Maſodſor hogy az külső birodalomtul meg valaſſa az egy hazi ſolgalatot. Harmadſor hogy a'okat ezzel meg fedgye à kic az Euangelium ſine a latt es az tanitoknac nem uec alatt, az ómagoc hazat kereſſe.

kődnekis valakinec à gazdagſági, nẽ abból vagyon añac az ő élete.

b: Bolondoc az hic az ő gazdagſágokbã bizonac.

16 b Monda pedig nékiec, illyen példa beſédet: Egy gazdag embernec nagy bőſégeſen termett vala az ő maiorſága.

17 Añac okaért magában okoskodic vala, mőduán: mit tſeleked gyem? mert nintſen houá takarnom az én ioſágomnac terméſét

18 Es monda: ezt miuelem. Az én gobonás tsűreimet el rontom, és nagyobbakat eppitec, és abba takarom az én ioſágom haſnát és az én iauaimat.

19 Es azt mondom az én lelkemnec, én lelkem, ſoc eſi tendőre való el tőtt iauaid vadnac, nyugodgjal, egjél, igjál, gyönyör kődgjél.

20 Monda pedig néki az Iſten: bolond, ez éjel meg kéuánnyác az te lelkedet te tőled, az mellyeket pedig kéſitettél kijé léſinec.

21 Igy vagyon dólga annac, az ki magának kéntſet takar, az Iſtenben pedig nem gazdag.

Matth. 6. c: Az Iſten nec gondoſkodáſáról való gondolkodás. el tanoztatya az ſoc hyaba való kálsó ſorgalmatoſſagot.

22 c Monda pedig az ő tanituáninac: Annac okaért mondom néktec, ne legyetec ſorgalmatoſoc az ti életetekről mit egyetec, ſe az teſtről miuel kellyen bę fedeztetnétec.

23 Az lélec drágab hogy nem az eledel, és az teſt, hogy nem az őltőzet.

24 Gondollyátoc meg az hollókat, mert ſem vetnec ſem aratnac, kiknec nintſen tár házoc, vagy gabonás czűrőc, mind az által az Iſten el táplállya azokat, menyéuel drágabbac vattoc ti az madaraknál.

25 Kitſoda pedig az ti közzűletec, à ki nagy ſiorgalmatos gondolokodáſsalis, meg nagyobithatná az ő állapattyát egy ſingniéuel?

26 Annac okaért ha az mi legkiſſeb dolog, azt ſem miuelhetitec, miért vattoc az töb dolgokról ſiorgalmatoſoc?

27 Gondollyátoc meg az Liliomokat, mimódon neuekedgyenec, nem fáradoznac, és nem fonnac, mondom pedig néktec, hogy Sálomonis minden ő ditsőſégebennis nem őltőzött vgy mint ezec közzűl egy.

28 Hogy ha az fűuet, melly ma à mezőn vagyon, és hólnap az kementzébe vettetic, az Iſten igy ruházza, menyéuel inkáb, titeket, ő kitſin hitőiec.

29 Ti annac okaért ne tudakozzatoc azon mit kell ennetec vagy innotoc, és ne kętelkedgyetec.

30 Mert mind ezekről ez vilagi pogányoc ſiorgalmatoſoc, az ti attyátoc pedig tudgya, hogy ti azoknékül ſiükölködtőc.

d: Az kic ſiorgalmatoſoc az Iſten orſágárul. azoc meg nẽ fogtathoznac.

31 d Sőt inkáb kereſſétec az Iſten orſiágát, és mind ezec megadattatnac néktec.

32 Ne félly kitſin ſereg: Mert tettzet az ti atyátoknac, hogy adgyon néktec orſiágot.

e: Az gazdagſagnac kereſéſnec tilalma. az adáſkozás.

33 e Adgyátoc el à ti ioſiágtokat, és adgyatoc alamiſnát, ſierezzetec magatoknac olly erſtényeket, mellyec meg nem auólnac, és menny orſiágban el fogyhatatlan kéntſet, houá az lopó nem mehet, és holott az moly meg nem emésztheti.

34 Mert

34 Mert az holott az ti kéntſetec vagyon, ott léſien az ti ſiuetekis.

35 Legyenec az ti derekaitoc fel ôuedezue, és ſiôuednektec meg gyuytua.

f: Az Iſten ſolgainac ez letec ez világon vigyazas.

36 f Es ti haſonlatoſoc legyetec azokhoz, à kic váriác hogy az ô wroc meg iöijön az menyekôzönec lakodalmából, hogy mihelt meg iöuend, azonnal meg niſſác néki.

37 Bódogoc azoc az ſiólgác, kiket az WR mikor haza mégyen vigyázua talál. Bizoń mondom néktec: hogy fel ôuedezuén magát le ülteti azokat, és elö iöuén ſiólgál nékiec.

38 Es az ettzakánac vagy máſodic, vagy harmadic réſiekor méjend haza, ha úgy találálya az ô ſiólgait, bódogoc azoc az ſiólgác.

Matth: 24. 39 Ezt pedig tudgyátoc, hogy ha tudna à házbiró ember, melly órában iö el az lopó, vigyázna és nem hagjna meg áſni az ô házát.

40 Tijs annac okaért legyetec kéſiec, mert az melly órában nem gondolnátoc, abban iö el az emberenc fia.

41 Monda pedig nékie az Péter: Mi nékünc mondodé ez példa beſiédet, vagy mindeneknec egyebeknekis?

g: Azoknác kell inkáb az Iſten házában vigyazonyoc à kic valami meltoſogra emeltettec abban.

42 g Monda pedig az WR: Kitſoda hiw és bölts ſáfár, kit az WR az ô ſiólgai közt föué téſien, hogy alkolmas idöben adgyon rendelt eledelt azoknac.

43 Bódog ſiólga az, à kit az WR, mikoron meg iöuend, àcképpen talál czelekedni.

44 Bizony mondom néktec: hogy minden iauain gond viſelöué téſi.

45 Hogy ha azt mondandgya az à ſiólga az ô ſiuében, kéſöre iö meg az én WRam, és kezdendi verni az ſiolgákat és az ſiólgáló leányokat, és ennie és innia, és réſiegeskedni.

46 Haza iö annac az ſiólgánac WRa, az mely napon nem vária, és az mely órában nem tudgya, és el válaſitya azt, és annac az hitötlenec között ád helyet.

47 Az melly ſiólga pedig tudgya az ô WRánac akarattyát, és magátàhoz nem kéſitette, és annac akarattya ſierint nem czelekedett, ſockal bûntettetic.

48 Az ki pedig nem tudta, és bûntetéſre mélto dolgokat czelekedett, keueſebbé bûntettetic: Az kinec pedig ſokat adtanac, ſokat kéuánnac elötöle, és à kinél ſokat töttenec le, többet kérnec elö töle.

49 b Azért iöttem hogy ez világra tüzet botſáſſac, és mit akaroc ha immár meg geriedett?

b: Az Euangelium az hiuec között az bekeſegnec oka, az hitetlenec között haborusagot ſierez.

50 i De kereſztséggel kell nékem meg kereſiteltetnem, és melly igen ſiorongattatom, miglen az el végeſitteſſéc.

i: Az az, ſenuednem kel nekem az emberi nemzetſegnec idueſſegeiert.

51 Azt alityátoké hogy én azért iöttem vólna, hogy békeſégét adgyac ez földön? Nem, mondom néktec: sötinkáb hogy viſiſia vonáſt.

52 Mert az idötül fogua léſinec egy házban öten, kic viſiſiát vonnac, hárma kettö ellen, és kettö három ellen.

53 Meg

53 Meg hasonlic az atya, à fiu ellen, à fiu az atya ellen, az anya az ő leánya ellen, és az leánzó az ő annya ellen, az napa az ő menye ellen, és à menye, az ő napa ellen.

54 k Mond vala pedig az sokaságnakis: Mikor láttyátoc hogy nap nyugatról felleg támad, azonnal azt mondgyátoc, zápor esö iö, és vgy léſien.

k Matth 16. 2: Az emberec az föld dolgokban okosoc, az menyei dolgokban pedig bolondoc.

55 Es mikor hallyátoc fúni az dęli ſiélet, azt mondgyátoc, hęwség léſien, és vgy léſien.

56 Kép mutatóc, az ęgnec és az földnec ábrazattjáról itéletet tudtoc tenni, ez időről pedig mi dolog hogy nem tudtoc itéletet teñi?

57 Mi dolog hogy ti magatoktól meg nem itéltec az igazat?

58 Mikor pedig az te ellenségeddel à feleddelem eleibe mégy, igyekezzel rayta az vton, hogy menekedgyel meg tőle, hogy tégedet ne vonnyon az biró eleibe, és az biró adgyon tégedet az ſáttzóltató kezébe, és az ſáttzoltató veſſen tégedet az tömlöttzbe.

Matth 5.

59 Mondom te néked; hogy nem iöſi ki onnét, mignem meg fizetſi mind az vtólſo kis fillérig.

XIII. Réſz.

a: Nem kell egyebeknec nyomorusagokon örülnöc, hanem inkab azoktol Penitentiara meteſſünc.

1 IOuénec a vgyan azon időben vala mi emberec, kic ő néki hîrt mondánac az Galilęabéliec felöl, kiknec véreket az Pilatus egyelitette vala az ő áldozatockal.

2 Es feleluén Ieſus monda nékiec: gondollyátoké hogy ez Galilęabéliec bünösbec vóltanac vólna az töb Galilęabélieknél, miuel hogy ezeket ſienuedtéc?

5 Nem, mondom néktec: Sőt inkáb ha meg nem tęrtec mindnyáján haſonlatos képpen el veſitec.

4 Auagy amaz tizen nyóltz embereket, az kikre ſiakadot az torony à Silomnál, és megnyomta azokat, alittyátoké hogy minden embereknél, kic Ieruſálembe lakoznac, bünösbec vőltanac vólna

5 Nem, mondom néktec: Sőt inkáb ha meg nem tęrtec, mindnyáián haſonlatos képpen el veſitec.

b Mond. Ide dig el. I. ne tar ęs o ſokat d. ngre meg bűn.

6 b Monda pedig ez példa beſiédet: Vala egy embernec siö'eiében plántatott fügefáia, és el méne hogy kereſne azon gyümöltſöt, és nem talála.

7 Es monda az Vintzelérnec: Imé három eſitendeie vagyon miólta ide iároc és kereſec gyümöltſöt ez fügefán, és nem találoc: Vágd ki azt, miért téſſi az földetis hijába valóuá?

8 Es az feleluén monda: Waram, hagy békét néki ez eſtendöbennis, mignem körös körül meg kapálom, és meg ganaiozom.

9 Es ha gyümöltſöt teremt, ió, ha hól nem, az után vágd ki.

10 Tanit vala pedig ſiombat napon, egy Synagogában.

c: Chriſtus ezert iót hogy mutaſſon az ördögnec ő erejit meg ſabadithatnac.

11 c Es imé vala ott egy aſſiſioni állat, kiben vala betegſégnec lelke, tizen nyóltz eſitendötöl fogua, és meg görbedet vala, annira hogy magát fel nem egyeneſithe ti vala.

12 Es mikor azt látta vólna Ieſus, elö ſiólitá, és monda nékie:

aſſiſioni

asſſioni állat, meg óldattál az te betegſégedből.

13 Es reáia veté az ő kezeit, és azonnal fel egyeneſedéc és ditſői ti vala az Iſtent.

14 Feleluén pedig az Synagogának feiedelme, haraguuán hogy ſiombat napon gyogyitot vólna Ieſus, monda az ſokaſágnac, hat nap vagyon az mellyeken munkálodni kell, azokon iöijetec azért, és azokon gyogyitaſſatoc, nem ſiombat napon.

15 Felele azért nékie az WR, és monda: Kép mutató, ſiombat napon auagy nem óldgyaié el mindentec az ökröt, vagy az ſiamárt az iáſióltól, és nem viſié itatni?

16 Ezt pedig az Abrahamnac leányát, mellyet a Sátán imé tizen nyóltz eſitendőtől fogua meg kötött vala, nem kelleté meg óldani ez kötelből ſiombat napon?

17 Es mikoron ezeket mondaná, meg ſié.igyenülnec vala mindenec valakic magokat néki ellenébe vetic vala, és mind az egéſi kőſſég örül vala mind azokon az ditſőléges dólgokon az mellyec ő általa léſinec vala.

Matth. 13. 18 Monda pedig Ieſus: Mitſodához haſonlatos az Iſtennec orſiága? és mihöz haſonlitſam azt?

19 Haſonlatos az muſtár maghoz, meljet az ember vévén el vet az ő kertében, és fel nenekedet és lőtt nagy fáuá, és az égi madarac féſiket raktanac annac ágain.

20 Es eſmét monda: Mihöz haſolitſam az Iſtennec orſiágát?

21 Haſonlatos az kouáſihoz, melyet az aſſioniállat véuén el rőytet három mértec liztben, mignē mind egéſiſien meg poshadna.

22 Altal mégyen vala azért minden városokon és falukon, tanituán, és Ieruſálembe ménuén.

23 Monda pedig ő nékie egy ember: Auagy keueſen vadnaké à kic idvőzülnec? ő pedig monda nékiec:

24 Igyekezzetec bę menni az ſoros kapún, mert ſokan (mondom néktec:) igyekeznec bę menni, és nem mehetnec.

Matth. 7. 6: Azt ellent à kic az ſertekkel ínkáb akarnac tenni gni, hogy nem az kenyérrel az igaz vtonieri, mignē az ő reſſegeknec miatt ki rekeztetnec az Iſten orſzagaból.

25 Tudni illic, minec vtánna fel kelend az gazda és bę zárlangya az ő aytáiát, és kezdetec kiuől állani, és az aytót zörgetni, ezt monduán: niſd meg mi nékünc; ki feleluén azt mondgya néktec: nem tudoc honnét valóc vattoc.

26 Ackor kezditec mondani: te előtted öttünc és ittunc, és az mi vtzáinkon tanitottál.

Hijába volnanak az nyaſſent Egy hazban, hanem az Anyaſſent Egy hazbanac igaz tegia volnak

27 Es azt mondgya: Mondom néktec, nem tudom honnét valóc vattoc, táuozzatoc el én tülem mindnyáián kic hamiſſágot czelekedtec.

28 Ott léſien ſirás és fogaknac tſikorgatáſa, mikoron látándgyátoc az Abrahamot, Iſácot, és Iácobot, és mind az Prophétákat az Iſten orſiágában, titeket pedig ki rekeztetni.

29 Ackor el iönec ſokan nap keletről és nap nyugatról, és éſiakról és Dęlről, és az Iſten orſiágában le telepednec.

Matth 19. & 20. 30 Es imé vtólſoc (moſt) à kic elsőc léſinec, és elsőc, az kic vtólſoc léſinec.

31. Vgyan

f Az mi hitünkben el kel iarnonc minden felelmec ellen.

31 f Vgyan azon napon iöuénec hozzá némellyec az Phariſęuſoc közzül, kic ezt mondác néki, eregy ki, mennyel innét, mert az Herodes meg akar téged ölni.

32 És monda nékiec: El ménuén mondgyátoc meg annac az rokánac, imé ördögöket üzöc, és gyogyitoc ma és hólnap, és harmad napon el végeztetem.

g: Sohul ninteſenec az buenknec kegyetlenſegi mint az Iſten hazanac belſö réſſében, de Iſten latia es buſzſzut áll

33 g Mind az által ſiükſeg nékem ma, hólnap és az után hogy ſzton iáriac: Mert nem lehetséges hogy az Prophéta Ieruſálem kiuöl veſſen el.

Matth. 23.

34 Ieruſálem, Ieruſálem, ki megölöd az Prophétákat, és meg köuezed azokat à kic te hozzád botſátattac, meniéſier akartam egybe gyüiteni az te magzatidat, mi képpen az tyúc az ö fiaczkáit az ö ſárnia alá, és nem akartátoc.

35 Imé hagyattatic az ti házotoc puſitán. Bizony mondom pedig néktec, nem láttoc engemet, mignem el iö az idö, mikor azt mondgyátoc, Aldott ki iött Wrnac neuébe.

XIIII. Réſz.

a: Az ſzombatnac törueny nem tiltotta meg az attya ſiai ſzeretetböl való czelekedeteket.

1 a ES lön, mikoron à fö Phariſęuſoc közzül egynec házához ment vólna ſiombat napon enni, öc leſeskednec vala néki vtánna.

2 Es imé egy vizi korſágos ember vala ö elötte.

3 Es feleluén Ieſus, monda az törueny tudóknac, és az Phariſęuſoknac illyen módon: ſiabadé ſiombat napon gyogyitani?

4 Öc pedig halgatánac, és megfoguán azt, meg gyogyitá és el botſátá.

5 Es feleluén nékiec monda: Ha valamelliteknec ſiamára, auagy ökre az verembe eſic, auagy nem vonſiaié ki azt azonnal ſiombat napon?

6 Es nem felelhetnec vala ö ellene ſemmit ezekre.

b: Az keuelſegnec iutalma gyalazat az alazatoſſagnac dicziret es tiztelſeg.

7 b Monda pedig példa beſiédet azoknac à kic hiuataloſoc valánac, mikor eſiébe vötte vólna, mi módon válogatnác az fö helyeket, monduán nékiec:

8 Mikor valakitül menyegzöi lakodalomba hiuattatol, ne ülly az fö helyre, mert nétalám te nálnál tiszteletesbrember hiuattatott.

9 Es az à ki mind tégedet mind azt hitta, el iöuén azt mondgya te néked, engedd ennec az helyet, és ackor ſiégyennel az aláb való helyre fogſi ülni.

10 Hanem mikor hiuattatol, mennyel és ülly le az aláb valóhelyen, hogy mikoron el iöuend az ki tégedet hijwt, azt mondgya te néked: Barátom ülly fellyeb. Ackor te néked tiſiteſſéged léſien azoc elött à kic te veled éggyüt ülnec.

c: Azoc ellen à kic maſſal iol teſznec ezac keuölſegböl, es meg fizeteſnec remenſege alatt bolott az keresztieni ſzeretet Iſten dicziröſegere nez es feleberatotyanac beſzyna.

11 Mert minden valaki magát fel magaſitallya, meg aláztatic, és à ki magát meg alázza, fel magaſitaltatic.

12 c Mond vala pedig annakis, az ki ötet hitta vala: Mikorö ebédet vagy vatſorát kéſiiteſi, ne hijad barátidat, ſe atty ádfiait, ſe ro-

konidat, ſe gazdag ſiomſiédidat, hogy öc viſzontag tégedet ne hijanac, és illyen módon az ió tétemeny meg fizetteſſéc.

13 Hanem mikor lakodalmat kéſiteſi, hijad az ſiegényeket, czonkabonkákat, ſántákat, vakokat.

14 Es bódog léſieſi, miuel hogy nem fizethetic meg te néked az ió tétemént. Mert meg fizettetic te néked, az igazaknac fel támadáſoknac ideién.

15 Ezeket pedig mikor halotta vólna egy azoc közzül à kic ö vęleeggyüt ülnec vala, monda nékie. Bódog az, à ki eiendic kenyeret az Iſten orſiágában.

d: Iſten az Euangelium által, okakat hiua az ö fiának ismereſire.

16 d Ö pedig monda annac: Egy ember kéſitte nagy vatſorát, és hiua ſoc vendéget.

17 Es el küldé ſiolgáiát az vatſorának ideién, hogy meg mondaná az hiuataloſoknac. Iertec el, mert immár mindenec el kéſitettec.

e: Az emberec engedetlenec az Iſten hiuataſinac, kiket az Iſten atyaſdoht gyakorta meg keſlenec holot in kab azoc által fel kellene fudnia tnioc. Vragy-falut vöttem.

18 e Es mindniáián egyenlöképpen kezdéc magokat menteget-ni, az elſö monda, Mezön való iosiágot vöttem, és ki kell mennem, hogy azt meg láſſam, kérlec tégedet ments meg engemet.

19 Az máſic monda: Öt igabarmot vöttem, és el mégyec hogy azokat meg probállyam, kérlec tégedet ments meg engemet.

20 Es más monda: feleſégemet hoztam, és annac okaért nem mehetec.

f: Iſten minden kor talal embereket à kiket el bijon,

21 f Mikoron azért az ſiólga haza ment vólna, meg mondá ezeket az ö urának: Ackor meg haragoduán az gazda, monda az ö ſiólgáinac: eregyel hamar az városnac vtzáira és ſiorosira, és az ſiegényeket, czonka bonkákat, ſántákat és vakokat hoz bę ide.

ha az kiket bijut azoc nem engedtec

22 Es monda az ſiólga: uram meg lött, az mint parantſolád, de męgis üres helly vagyon.

23 Ackor monda az Ur az ſiolgának, eregyel az vtakra, öſuéniekre, és kénſierits bę iönij (mindeneket,) hogy tellyéc bę az én házam.

24 Mert mondom néktec, hogy eggyis az hiuatalos férfiac közzül, nem koſtollya meg az én vatſorámat.

25 Mégyen vala pedig ö vęle nagy ſokaſág, és hátra fordúluán, monda azoknac.

g: Minden kázel valonknal Iſten kell inkab ſzeretnünc. Matth. 10. 37 Luc. 14.

26 g Ha valaki én hozzám ió, és meg nem gyülöli az ö atty át, annyát, feleségét, és magzatit, atyafiait, húgait, nénnyeit, ſöt az ö maga lelkétis, nem lehet én tanituányom.

27 Es valaki nem hordozza az ö kereztét, és köuet engemet, nem lehet én tanituányom.

b: Az ki Chriſtuſt akarja követni meg laſſa hogy vegyen vigie az mit el kezdet, es hoſſ legyen mindé hoſſertetnec es haborusag nac el ſzenuedeſere, es ha kelletic minden marhaianak el költeſere, ſöt ſzerelmeſinchus el hagyaſara.

28 h Mert ti közzületec valaki ha tornyot akar eppiteni, auagy, nem meg ſiámlállyaé le üluén elöſier az ö költségét, ha vagyoné annac el végezéſére való költsége?

29 Hogy ha minec vtánna az fundamentomot fel vetette, és el nem végezheti azt, meg ne czú-

folly ác

follyáe ötet mindenec valakic azt látandgyác.

30 Ezt monduán: Ez ember, el kezdette vólt az eppitéſt, ſ-nem vihette véghöz.

31 Auagy ha valamely király el akar menni, hogy más királlyal meg ütközzéc, auagy nem tanáczkoziké elöſier, le üluén, hogyha tiz ezer emberrel ki ſiálhat az ellen, à ki ö ellene húſi ezeren iött?

32 Mert ha külömben czelekeſſic, még mikor amaz táuól vólna, köueteket külduén hozzáia, békeſéget kér tüle.

33 Ezenképpen annac okaért: Valamellitec butſuát nem véſſi minden iauaitól, nem lehet én tanituányom.

Matth. 5. f: Az Iſten igeretec ſaeculal kel meg ſozat nonc hogy izetlenec ne legyönc.

34 Iló az ſó: Ha pedig az ſó meg izetlenül, miuel ſózzác meg?

35 Sem az földre, ſem az ganaira nem ió: ki vetic azt: Az kinec vagyon füle az halláſra, hallya.

XV. Reſz.

a: Nem kell meg vtalnunc es el hagtnonc azokat à kic el tenc lettec, hanem föképpen azoc felöl kel ſzorgalmatoſoknac lennönc.

1 a Közelgetnec vala pedig ö hozzáia mind az Publicanuſoc és bünöſöc, hogy halgatnác ötet.

2 Es zúgolodnac vala az Phariſeuſoc és az irás tudóc, ezt monduán: Ez à bünöſöket hozzáia fogadgya, és ö vęlec éggyüt éſſic.

3 Oc pedig ſióla nékiec ez példa beſiédet, monduán:

4 Ha valakinec ti közzületec ſiáz iuha vagyon, és éggyet azoc közzül el veſitend, auagy nem hadgyaié el az kilenczuen kilenczet az puztában, és auagy nem mégyené annac meg kereſéſére à melly el veſiett, mignem azt meg találllya?

5 Es minec vtánna meg találllya fel veti az ö vállára örüluén.

6 Es haza ménuén egybe hija barátit és ſiomſiédit, monduán nékiec: öruendezzetec [a] nékem, mert meg találtam az én iuhomat à melly el veſiett vala.

[a] vagy, en velem.

7 Mondom néktec hogy illyen módon öröm léſien menyben, egy meg tęrö bünös emberen, nagyob hogy nem kilenczuen kilencz igazakon, kic nem ſiükölködnec meg tęréſnélkül.

8 Auagy ha valamely aſioni állatnac tiz drachmaia vagyon, és egy drachámt el veſitend, auagy nem gyüité gyertyát, és nem leprié meg az házat, ſ-nem kereſſié nagy ſiorgalmatoſſággal mig nem találllya?

9 Es minec vtánna meg találllya nem hijaé egybe az ö aſiony barátit és ſiomſiédit? ezt monduán, örüllyetec én velem mert meg találtam az drachmat mellyet el veſitettem vala.

b: Az emberec iſtentöl ſoc iokat vöttec vala, mellyeket mind el tekoz ſottac. De Iſten az ö iovoltabol azokat el nem vę ti, hanem pœnitenciara ötet fel inditua hozzáia fogadgia, es annac felette ſoc arandoc okal meg aiandekozza.

10 Ezenképpen mondom néktec: Örömöc vagyon az Iſtennec Angyalinac, egy bünös ember nec meg tęréſén.

11 b Monda pedig: Egy embernec vala kęt fia.

12 Es monda az iffiabbic az attyának: Add ki énnékem az örökſégből az én réſiemet. Annac okaért az, meg oſita közöttöc az örökſéget.

13 Nem ſoc napoc vtán pedig, mikor mindeneket egybe takart vólna az ő iffiabbic fia, meſiſie méne idegen tartomáñba, és ott el tékozlá minden marháiát, miuel hogy nagy tékozláſſal élne.

14 Minec vtánna pedig mindeneket el tékozlott vólna, támada nagy éhſég abban az tartomáñban, és ő meg kezdé fogyátkozni.

15 Es el ménuén adá magát annac az tartomáñnac egy lakoſához, ki el küldé azt az ő mezeire hogy legeltetne az diſinókat.

16 Es kéuánnya vala meg tölteni az ő gyomrát az mosléckal mellyet éſinec vala az diſinóc, de aztis ſenki nem adgya vala.

17 Es mikoron magába tért vólna, monda: Az én attyámnac melly ſoc bęreſi bőuelkednec kenyereckel? En pedig ehuel haloc meg.

18 Fel keluén el mégyec az én atyámhoz, és ezt mondom nékie: Atyám, vétkeztem az ęg ellen, és te ellened.

19 Es nem vagyoc immár méltó arra, hogy te fiadnac hiuattaſſam, tégy engemet óllyanná mint az te bęreſidnec eggyic.

20 Fel keluén azért el méne az ő attyához: Mikoron pedig męg táuól vólna, meg látá ötet az ő attya, és meg ſianá ötet, és hozzá-ia futuán eſéc az ő nyakára, és meg czókolgata ötet.

21 Monda pedig néki az ő fia: Atyám, vétkeztem az ęgh ellen, és te ellened, és nem vagyoc immár méltó arra, hogy te fiadnac hiuattaſſam.

22 Es monda az ő attya az ſiolgáknac: hozzátoc elő amaz én fő öltözö ruhámat, és öltöztеſſétec fel ötet, és adgyátoc gyűrőt az ő kezébe, és ſarut az ő lábaiba.

23 Es elő hozuán amaz meg hizlalt túlkot öllyétec meg, és lakozzunc nagy vigaſsággal.

24 Mert ez én fiam meg hólt vala, és fel támadott, el veſzett vala, és meg talaltatott: kezdénec azért vigan lakni.

25 Vala pedig az ő nagyobic fia az mezőn, ki mikor háza iőuén közelgetet vólna az házhoz, hallá az énekléſt és az vigadozáſt.

26 Es eggyet az ſiólgác közzül elő ſiólituán, meg tudakozéc rayta mi dolog vólna az.

27 Az pedig monda: Az te ötſed iött meg, és meg ölete az te atyád amaz hizlalt tulkot, miuel hogy egeſſégben iött meg.

28 Meg haragodéc pedig az, és nem akara bę menni: Az ő attya

annac

annac okaért ki ménuén : kéröttet.

29 Amaz pedig feleluén monda az attyának: Imé enni eſtendőtől fogua ſiolgáloc te néked, és ſoha parantſolatodat meg nem rontottam, mégis nem adtál nékem czac egy keczke fiatis, hogy az én barátimmal vigan laknám.

30 Minec vtánna pedig ez te fiad megiött vólna, ki minden te marhádat az paráznackal költötte el, meg ölletted ő néki amaz hizlalt tulkot.

31 Ő pedig monda néki, fiam te mindenkor én velem vagy, és minden marhám tiéd.

32 Vig keduel kell vala pedig te néked lenned, és öruendezned kell vala, hogy az te atyádfia meg hólt vala, és meg eleuenedett, el veſiett vala, és meg találtatott.

XVI. Reſz.

a: Az emberre gyakorta az maſebolsol teſznec maſſal, az mi tulatdonunkbol tehat foc-kal inkab tol kell igyebecskel tennönc.

1 a Monda pedig az ő tanitóninakis: Vala egy gazdag ember, kinec vala egy Sáfára, és az be vádoltatéc annál, hogy minden iauait el tékozlana.

2 Hiuá azért azt, és monda nékié: Mit halloc felöled? adgy ſiámot az te Sáfárſágodról, mert nem lehetſi ez után Sáfár.

3 Monda pedig magában az Sáfár: Mit miuellyec miuel hogy az én wram el vészi én tőlem az Sáfárſágot: Nem kapálhatoc, az kolduláſt ſégyenlem.

4 Tudom mit kell tennem, hogy mikor az Sáfárſágtól meg foſitatom, be fogadgyanac engemet házokba.

5 Minec vtánna azért az ő wránac minden adoſſait egybe gyüitötte vólna, monda az elſőnec: Menyéuel tartozol az én wramnac?

6 Az pedig monda: ſiáz Batus oláijal: Es monda nékie, Vegyed az te ſiám tartó könyuedet, és le üluén hamar, iry őtuent.

Az Batus, mértekec neme volt, melliet ellee ſidofaghan es mértec által big állatot.

7 Az után monda máſnac, te pedig menyéuel tartozol? Az pedig monda: ſiáz Corus búzáual: és monda annac, vegyed az te ſiám tartó könyuedet, és iry nyőltzuant.

Az Coruſis mérteknec ne me volt, melelyel mértec ſiaraz állatot mint gabonat, arpat &c.

8 b És ditſiré az wr az hamis Sáfárt, hogy eſzesen czelekedett vólna. Mert ez világnac fiai eſiesbec az világoſſágnac fiainál az ő nemec ſierint.

b: Nem diſeri az wr az lopaſt hanem az böltſeſeget vagy okoſſagot az Safarban.

9 Enis mondom néktec, ſierezzetec magatoknac ió akaró, barátſágos embereket, az hamis gazdagſágból, c hogy mikoron megfogyátkoztoc, be fogadgyanac titeket az örök haylokokba.

c: Hamiſnac mondgya az gazdagſagot, nem hogy magaban gonoſz volna hanem azert mert gyakorta hamiſſan gyüitetic.

10 Az ki hiw az keueſen, ſokönnis hiw az, és az ki az keueſen hamis, az ſokonnis hamis.

11 Ha annac okaért az hamis

gazdagságon hiuec nem vóltatoc, kitsoda bizná reátoc igaz gazdagságot?

12 És ha az másén hiuec nem vóltatoc, az mi tijétec kitsoda bizná azt reátoc?

Matth 6. 13 Egy siólgais nem siolgálhat két wrnac, mert vagy az eggyiket gyülöli, és az másikat szereti, vagy az eggyikhöz ragaszkodic, és az másikat meg vtállya: Nem siolgálhattoc az Istennec és az Mammonnac.

14 Hallyác vala pedig mind ezeket az Phariseusoknis, kic fösuénycc valának, és ötet czúsollyác vala.

d: A Isten látya az titkos bünöket is. 15 És monda nékiec: d Ti vattoc kic emberec előtt magatokat igazitnyátoc: Az Isten pedig tudgya az ti siuetteket, Mert az mi bötsületes az emberec előtt, az Istennec előtte vtálatos.

Matth. 11. 16 Az törvény és az Prophétác (keresitelö) Jánosig (vadnac,) az időtöl fogua az Istennec országa hirdettetic, és minden ember erövel ostromlya azt.

17 Könnyeb pedig az mennec földnec el múlni, hogy nem az törvénnec czac egy pontyának hiába esni.

Matth 5. & 19. 18 Valaki el hadgya az ö feleségét és mást vészen, paráznalkodic, és az ki az ö wrától el hagyatott asioni állatot vészi feleségül, paráznalkodic.

e: Az Gazdagrul es Lazarrul, holot meg mutatya Christus hogy az hiueknec szegen segeket örök boldogság. Az istentelen gazdagoknac pedig az ö gyönörüsegec eltteket örök karbozat kö veti.

e: Az Gazdagrul es Lazarrul. 19 e Vala pedig egy gazdag ember, és öltözic vala bársonba és biborba, és minden napon vigan lakic vala.

20 Vala pedig egy Lázár neuö kóldus, ki el vettetett vala az ö háza előtt, és fekéllyeckel tellyes vala.

21 És kéuán vala meg elegedni az morsálekockal, mellyec húllanac vala az gazdagnac asitalárol: De az ebekis el jönec vala, és nyallyác vala az ö sebeit.

22 Lön pedig, hogy meg halna az kóldus, és vitettetnéc az Angyaloktól az Abrahamnac kebelébe: Meg hala pedig az gazdagis, és el temettetéc.

23 És az pokolban fel emeluén az ö siemeit, mikor vólna az kénokban, látá az Abrahamot táuól, és az Lázárt az ö kebelében.

24 És ö kiáltuán monda: Atyám Abraham, könyörülly én raytam, és botsáss el az Lázárt, hogy mártsa az ö kissebic vijját az vízbe, es hiuösitse meg az én nyeluemet, mert gyöttrettetem ez lángban.

25 Monda pedig az Abraham: Fiam emlekezzél meg rólla, hogy te az te iauaidat el vötted az te életedben, hasonlatos képpen az Lázáris az ö nyaualyáit: Mostan pedig ez vigasztaltatic, f te pedig gyöttrettetel.

f: vagy, gyönörüsegessen el.

26 És mind ezeknec felötte, mi közöttünc és ti közöttetec nagy közbe vetés vagyon, annira hogy

ra hogy az kic akarnának innét ti hozzátoc által menni, nem mehetnec, sem pedig onnét ide nem iöhetnec.

27 Monda pedig amaz: kérlec azért tégedet atyám, hogy boczáſd ötet az én atyámnac házához.

28 Mert vadnac ötet atyámfiai, hogy bizonſágot tégyen nékiec hogy ők is ide ez gyötrelemnec helyére ne iöjenec.

29 Monda nékie Abraham: vagyon Moſeſec és Prophetáioc, halgaſsác azokat.

30 Amaz pedig monda: Nem úgy, atyám Abraham, hanem az halottac közzül ha valamely ő hozzáioc ménend, megtérnec.

31 Az Abraham pedig monda néki: Ha Moſeſt, és az Prophétákat nem halgattyác, annac sem hiſinec, ha valamelly az hallotac közzül feltámaztatnékis.

XVII. *Réſz.*

a: Botránkozásokrúl nem lehet az anyaſsent egy hazz, de azokat Iſten megbüntetti az kic az leg kiſsebbet az hiuec közzül meg botránkoztatyác.

1 MOnda a pedig az ő tanituáninac: Lehetetlen dolog hogy botránkozáſoc ne eſſenec, de jay annac az ki által eſnec.

2 Iob annac, ha egy nehéz malom kőuet vetnec az nyakába, és ha az tengerbe vettetc, hogy nem mint éggyetez kitſinec közzül meg botránkoztaſſon.

3 Őrizzétec magatokat, Ha az te felebarátod vétkezendic te ellened, dorgáld meg ötet, és ha megtér, botlás meg néki.

4 Es ha egy nap hétſier vétkezic ellened, és mind az hétſier te hozzád térend, ezt monduán: Meg bántam czelekedetemet, megbotſás nékie.

5 Es mondánac az Apaſtaloc az WRnac: Neuellyed az mi hitünket.

6 Monda pedig az WR: ha anni hitőtöc vólna, menyi az muſtar mag, azt mondanátoc imez eper fánac, b ſiakagy ki gyükereſtül és plántáltaſſál az tengerbe, engedne néktec.

b: Gyakorlást az mint az böltsemberec írnac vulla, mindenkeſsegné kül, eper vagy ſtedder ſa.

7 Kitſoda pedig ti közzületec az, az kinec ſiántó auagy barom legeltető ſió gáia vagyon, ki az meaðról megjött, ſzólgájának az mondaná mindjáráſt, Ier elő, ülly le?

8 Sőt inkáb auagy nem azt mongyaié néki: Késſits vatſorám ra valót, és hozzá késſüluén ſolgálly énnékem, mig én éſiem iſſom, és az után teis egyél és igyál?

9 Auagy megkőſzönié annac az ſzólgának, hogy azt miuelte, az mit nékie parantſolt vólt? Nem gondolom.

10 Azonképpen tijs, Ha mind azokat megtſelekedenditekis az mellyec néktec paranczoltattac, azt mongyátoc, haſiontalan ſzólgác vagyunc, mert az mit kellet tſelekednünc, azt czelekedtüc.

c: Akar mellyſorgalmatoſſon munkálodgyunc, az Iſten vgyan nem tartozic mi nékünc ſemmiuel, mert öuel vagyunc minden mi mind pedig valamink vagyon.

11 Es lőn, mikor menne Ieruſálembe, által mégyen vala Samaria és Galilea között.

d: Christus ez hala adas tamocskalis iol tészen. de czac az hala adoknac hasznalnac es Istenis tetemis

12 d Es mikor egy faluba menne, bę iöuénec ö eleibe tíz bęl poklos férfiac, kic táuól meg állának.

13 Es fel emelék siauokat, mondván: Iesus Mester, könyörüly mi raytnnc.

14 Ki mikor öket látta vólna, monda nékiec: El ménuén mutassátoc meg magatokat az papoknac: Es lön hogy mikor oda mennénec, meg tisztulának.

15 Egy pedig ö közzülöc, mikor látta vólna hogy meg gyogyúlt vólna, meg tęre, ditsöituén az Istent nagy sióual.

19 Es artzal le búrúla az ö lábainál, hálákat aduán ö néki, és ez Samaritabęli vala.

17 Feleluén pedig Iesus, monda: auagy nem tizen tisztúlának meg? az kilentze pedig hól vagyon?

18 Nem tęrénec hátra hogy az Istennec diczöséget adnának, hanem czac ez idegen nemzet.

19 Es monda neki: kelly fel, és meny el, az te hitöd tégedet meg tartott.

e: Az Istennec orszagatsokan nem veszic eszekbe mikor tellen vagyonis. Mert azt akarnyac hogy kűlsö ez vilagtsenyesseg gel köttetett egybe.

20 e Mikoron pedig meg kérdetett vólna az Phariseusoktól, mikor iöne el az Istennec országa, felele nékiec és monda: Nem iö el úgy az Istennec országa hogy ember eszébe vehetné.

21 Es nem mondgyác ezt: Imé itt, auagy imé amott vagyon, Mert imé az Istennec országa tibennetec vagyon.

22 Monda pedig az ö tanitúninac: El iö az idö, mikor kéuántoc látni eggyet az embernec fiának napiai közzül, és nem láthattyátoc.

23 Es ezt mondgyác néktec: Imé itt, vagy imé amott (vagyon,) de oda ne mennyetec, és azt ne kergesszetec. Matth. 24.

24 Mert miképpen az fénlö villámás, ez ęgh alatt való égyic tartománból, más ęgh alatt való tartománba fénlic: azonképpen lésien az embernec fiais az ö napián.

25 De elöszer sokat kell néki szenuedni, és meg vettetni ez nemzetségtöl.

26 f Es miképpen lött az Noe ideiében, azonképpen lésien az embernec fiának napiaikoris. Gene: 7.

f Ez világra birtelen iö az ittelet, azért a' hiuknec szüntelen vigyazniokkel.

27 Esinec isinac vala, feleségeket vésinec vala, és házasságra adatnac vala, mind az napig az mellyen bę ment Noe az bárkába, és el iöue az özön víz, és mindeneket el veszité.

28 Hasonlatos képpen az mint Lot ideiébennis lött, ésinec és isinac vala, vésinec és adnac vala, plántálnac és eppitenec vala. Gene: 19.

29 Az melly nap pedig ki ment Lot Sodomából, tüzes és kénköues eső lött az ęgből, és mindeneket el veszité.

30 Ezen-

30 Ezenképpen léſſen az nap, mellyen az embernec fia meg ielenic.

31 g Az napon ha valaki az háznac felötte léſſen, és az ö marhája az házban, ne ſállyon le annac el vitelére, és az ki az mezön vagyon, azonképpen ne tęrien hátra.

32 Emlekezzétec meg az Lotnac feleſégéröl.

33 Valaki igyekezic az ö lelkét meg tartani, el veſiti azt, és valaki azt el veſitendi, meg eleueniti azt.

34 Mondom néktec, azon az ettzakán ketten léſſnec egy ágyban, eggyic fel ragadtatic, az máſic el hagyatic.

35 Kęt aſioni állatoc örölnec eggyütt, eggyic fel ragattatic, az máſié el hagyattatic.

36 Ketten lélinec az mezön, az eggyic el vitettetic az máſic el hagyattatic.

37 h És feleluén mondánac néki: holott Wram? ö pedig monda nékiec: valahól leiend az teſt, oda gyülnec az ſas keſelyü - kis.

g: Meg oltalmazznac magunkat hogy ſenki elegſe ez világnac ſeretével ne vagy valami attya fiuſágnac tekinteti minket meg ne keſtellyen.

Matth: 24.

h: Az meg mar adáſnac módgyaez, ha Chriſtuſhoz ragaszkodunc.

XVIII. *Réſz.*

1 i MOndá pedig példa beſédetis nékiec, erröl, hogy nékiec mindenkor imádkoznioc kellene, és nem kellene abban meg reſtülni.

2 Ezt mondván? vala egy biró, egy neminęmü városban, ki az Iſtent nem féli vala, és ſenkit nem betſüll vala.

3 Vala pedig abban az városban egy özuegy aſſoniállát, mellj àhoz méne, mondúán: Ally boſſiút én éröttem az én ellenſégemen.

4 Amaz pedig nem akárá ſoc ideig. Az után pedig monda ö magában: Iólehet az Iſtent nem félem, és ſenkit nem betſüllec.

5 Mind az által miuel hogy nékem bántáſomra vagyon ez özuegy aſſoni állat, meg ſabaditom ötet, hogy ſüntelen reám iárván ne vontaſſon engemet.

6 Monda pedig az WR: hallyátoc mit mond ez hamis biró.

7 Az Iſten pedig nem állé boſſuţaz ö válaſztottiért kic ö hozzá kiáltanac é jel és nappal, ha érettec való boſſúú állálát el halaztya is.

8 Mondom néktec meg ſabaditya öket hamar. Mind az által, az embernec fia mikoron el iöuend, auagy találé hitöt és földön.

i: Szüntelen kel könyörgnünk, és ha Iſten keſic, meg nem kell ałnunk reſtöl uánc.

k: vagy hogy vegezetre el iöuen ary ut ne verien engemet.

l: Az az, ha kęſede meſſnec tartathik Istenhez ö vagyon eſett boſſuſágnac meg bántetéſében

9 m Monda pedig némellyeknekis, kic el hittéc vala magokban hogy ök igazac vólnánac, és egyebeket ſemminec alitanac vala illyen példa beſiédet.

10 Ket emberec mennec vala fel az Templumba hogy imádkoznának, az eggyic Phariſęus, az máſic Publicanus.

m: Az Phariſeuſról és Publicanuſról kiknec példáiokban meg mutatya Chriſtus hogy az könyörgeſt hamar ſontalanna teſi az magában való bizodalomért, és egyebeknec meg vetéſe. És hogy Iſten ellen kedues az töredelmes ſiuſ ember.

11 Az

11 Az Phariſęus áluán, illyen módón imádkozic vala magában: Iſten, hálákat adoc néked, hogy nem vagyoc ollyan mint egyęb emberec, ragadozóc, hamiſſac, paráznác, vagy minęmű imez publicanuſis.

12 Böytölöc kętſier egy heten, igazán meg adom dęzmáiát minden marhámnac.

13 Az Publicanus pedig táuól áluán, nem akaria vala ſiemeitis az ęgre fel emelni, hanem veri vala az ő mellyét, ezt monduán: Iſten légy irgalmas nékembűnös embernec.

14 Mondom néktec, alá iöue ez az ő házához meg igazitatuán, inkábhogy nem amaz. Mert valaki fel magaztallya magát, meg aláztatic, és az ki meg alázza magát, fel magaztaltatic.

15 Hoznac vala pedig ő hozzáia kis gyermekeketis, hogy azokat illetné, mikor pedig azt láttác vólna az tanituányoc, meg dorgálác azokat.

16 Iesus pedig mikor az gyermekeket hozzáia hitta vólna, mődа: Engedgyétec hogy à gyermekec iöjénec én hozzám, és öket meg ne tiltſátoc, mert illyeneké az Istennec orſiága.

17 Bizony mondom néktec, valaki úgy nem véſi az Istennec orſiágát mint az kis gyermec, semmiképpen nem mégyen bę abba.

18 Ackor meg kérdé ötet egy az fő emberec közzül, ezt monduán: Ió Meſter, mit czeleked gyem hogy az öröc életet veheſſem.

19 Monda pedig nékie Ieſus: Miért mondaſi engemet iónac? Nintſen ſenki ió, hanem czac az egy Isten.

20 Az paranczolatokat tudod: Ne paráznalkodgyál: Ne ölly, Ne orozz: Hamis tanuſágot ne mondgy. Tiſitellyed az te atyádat és az te anyádat.

21 Amaz pedig monda: mind ezeket az én iffiuſágomtól fogua meg tartottam.

22 Ieſus pedig ezeket haluán, monda nékie: Męg egyben vagyon fogyátkozálod. Valami marhád vagyon add el, és oſitogaſd az ſiegényeknec, és kéntſed léſien menyorſiágban, és iere köueſs engemet,

23 Amaz pedig ezeket haluán, igen meg ſiomorodéc, mert igen gazdag vala.

e: Nehez dolog gazdagnac, es Iſten fellnec lenni.

24 Es mikor látta vólna Ieſus, hogy az igen meg ſiomorodott vólna, monda: Melly nehezen mennec bę az Istennec orſiágába, az kiknec pénzec vagyon.

25 Mert könnyeb az teuénec az tönec fokán által menni, hogy nem mint az gazdagnac az Isten orſiágába bę menni.

26 Az kic pedig ezeket hallottác vala, mondánac: S kitſoda iduözülhet tehát?

27 Ő pedig monda nékiec: Az mellyec az emberec előtt lehetet-

d: Az hiueknec gyermekec az Isten elől kedues ſec, mert bé foglaltatnac à ſöuetſégben.

Matt: 19.

hetetlenec, az Iſtennec előtte lehetſégeſec.

28 Monda pedig az Peter: Imé mi mindeneket el hattunc, és követtünc tégedet.

f. Az kic Chriſtuſért mindeneket el hagynac, meg gazdagulnac.

29 ſŐ pedig monda nékiec: Bizony mondom néktec: Senki nincſen olly, az ki el hagyangya az ő házát, vagy ſüleit, vagy attyáfiait, vagy feleſégét, vagy gyermekit az Iſten orſágáért.

30 Az ki ſoc iókat nem venne ez időben, az következendő világon pedig örök életet.

31 Ieſus pedig mikoron melléie vötte vólna az tizenket tanituányokat, monda nékiec: Imé fel mégyünc Ieruſalembe, és el végeztetnec mindenec az embernec fia felől, az mellyec meg irattattac az Prophétáktól.

Matth: 20. Mar: 10.

32 Mert az pogány népec kezébe adattatic, és meg czúfoltatic, és boſſüſágockal illettetic, és meg pödköſtetic.

33 Es minec vtánna ötet meg ōſtorozzác, meg ölic. De harmad napon fel támad.

34 Oek pedig ezekben ſemmit nem értének, és ez beſédec ő tőlök el röytettec vala, és nem értéc az mellyeket mond vala.

g: Chriſtus czuda tetellel meg bizonyitya hogy ez világnac világoſſága lenyen.

35 ǁ Lőn pedig, mikor ő közelgetne Iericho városához, egy vac üll vala az út mellet kóldúluán.

36 Mikor azért az hallotta vólna az melliőle el ménő ſereget, tudakozic vala mi dolog vólna az.

37 Meg mondác pedig nékie, hogy az Nazaratbéli Ieſus menne el onnét.

38 Es kiálta monduán: Ieſus, Dáuidnac fia, könyörülly én raytam

b: Mennel több keſerteſsen vagyon az keſertben, annal inkáb eſő menyſnc ab ban.

39 b Az kic pedig elől mennec, vala, dorgállyác vala ötet hogy halgatna, amaz pedig ſockal inkáb kiált vala, Dáuidnac fia könyörülly én raytam.

40 Ieſus pedig mikor meg állott vólna, parantſola hogy hozzáia hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet.

41 Ezt monduán: Mit akarſi hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: WRam, hogy az én ſiemem világa meg iőjjön.

42 Es Ieſus monda nékie: Láſs, az te hitöd tégedet meg tartott.

43 Azonnal annac okaért, az ő ſieme világa meg iőue, és kövéti vala ötet, ditſőituén az Iſtent, és mind az egéſi ſokaſág mikor ezt látta vólna, adánac ditſéretet Iſtennec.

XIX. Réſz.

a: Chriſtus gyakorta a zokat kereſi meg az kic ſzegeneknec lattatnac vanna az ő hegyeſ mivel.

1 ES a bę ménuén Ierichoba, azon mégyen vala el.

2 Es imé vala egy ember, ki neuéről hiuattatic vala Zachęuſnac ki az Publicanuſoknac elöttöc iá róioc vala, és gazdag vala.

b Sycomorus nem mindenes ſtől fogba nem oly az mint az bőrs emberec mongyac, melly az figebőz es fedelőbe haſonlo, és ez kettő közöt mint egy köz bo ſonlo fa.

3 Es igyekezic vala látni, ki vólna az Ieſus, es az ſokaſágtól nem láthattya vala, miuel hoſ állapattya ſierint kis ember vala.

4 Es elől el futuán fel hága egy füge fára, b hogy ötet meg láthatnáa, mert azon kel vala néki el mennie.

5 Minec vtáña pedig oda á helyre iutott vólna, fel tekintuén Ieſus

Ieſus látá ötet, és monda nékie, Zachçe hamar ſiálly alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom.

6 Es ſietſéggel le ſiálla, és nagy örömmel fogadá ötet.

7 Es mindenec mikor ezt láttác vólna, zúgolodnac vala, ezt monduán: hogy ö bünös emberhöz ment vólna bç, hogy ſiállása ott lenne.

c Az igaz Pœnitentia meg eſmértetic az ö gyümölcſérül.

8 c Az Zachçus pedig elö áluán monda az Wrnac: WRam imé minden ioſágomnac felét az ſiegényeknec adom, és ha valakitöl valamit patuarkodáſſal el vöttem, négy annit adoc helyébe.

9 Monda pedig nékie Ieſus: Ma lött iduöſſége ennec ez háznac, miuel hogy ös az Abrahamnac fia. d

d: Vagy, miuel hogy teis az Abraham fia vagy, Az az, Ma lett ennec ez ezednec idueſſege, miuel hogy ez haz nepeis az Iſtennec Abrahammal tett fogadasban bé foglaltatic

10 Mert azért iött az embernec fia, hogy meg kereſſe és meg tartſa az mi el veſett vala.

11 Es mikor ezeket amazoc hallottác vólna, az vton mentében monda példa beſiédet, miuel hog közel vólna Ieruſálemhöz, és miuel hogy azt alitanác hogy azonnal meg ielennéc az Iſten orſiága.

Matt: 25. e: Nemellyec azoc közzül hic az Iſten hazában vadnac meg vetic Chriſtuſt, nemellyec iol elnec az Iſten atandokiual. Nemellyec gonoſul, Az elsö rendbéliek meg iteli azzur az masod rendbéli

12 e Monda azért: Egy nemzetes ember el méne meſſie való tartományba, hogy venne magánac orſiágot, és meg terne.

13 Es az ö ſiólgait ſiólituán ada nékiec tíz girát, és monda nékiec: kereskedgyetec mig meg iöuec.

14 Az városnac pedig lakoſi gyülölic vala ötet, és küldénec köueteket vtánna, ezt monduán: nem akariuc hogy ö wralkodgyéc mi raytunc.

ket meg alandekozza, Az hermad rendbéliektöl aztis el vegi az mi naloc vagyon

15 Es lön, mikor meg iött vólna az orſiág vétele után, hiuatá az ö ſiólgait hozzáia, à kiknec à pénzt adtavala, hog meg tudná ki mint kereskedett vólna.

16 El iöue pedig az elsö, ezt monduán, Wram az te girád tíz girát nyert.

17 Amaz pedig monda nékie: Iól vagyon ió ſiólga, miuel hogy keueſen vóltál hiw, légyen birodalmod tíz városokon.

18 Es az máſikis elö iöue, mondván: WRam az te girád öt girát nyert.

19 Monda ennekis: nékedis légyen birodalmod öt városokon.

20 Máſis elö iöue, monduán: Wram imé imhól vagyon az te girád, mellyet külön az én keſikenömben kötue tartottam.

21 Mert féltem te tüled, miuel hogy kegyetlen ember vagy, el veſied az mit nem te töttél el, és aratod aztis az mit nem te vetettél.

22 Monda pedig annac: Az te ſiádból itéllec meg tégedet gonoſi ſiólga, tudtad hogy énkegyetlen ember vagyoc, ki el veſiem à mit nem én töttem el, és aratom az mit nem én vetettem.

23 Miért nem adtad azért az én pénzemet az pénz váltóc aſitalára, és én meg iöuén, nyereſéggel vöttem vólna azt meg?

24 Es az ott állóknac monda: Vegyétec el ettül az girát és ad-

gyátoc

gyátoc annac az kinec tíz giráia vagyon.

25 És mondánac néki: Wram, Tíz giráia vagyon annac.

26 És ő monda,mert mondom néktec: Mindennec adatic az kinec vagyon, az kinec pedig ninczen,még az mié vagyonis,el vétetic tűle.

27 Sőt annac felőtte amaz én ellenségimetis, kic nem akartac hogy ő raytoc wralkodgyam, hozzátoc ide,és én előttem őllyétec meg őket.

28 És ezeket monduán,mégyen vala elől,fel ménuénIerusálembe.

Matth. 21. 29 Es lőn mikor közelgetet vólna Bethphagéhoz és Bethaniához,az hegyhöz melly hjuattatic olay fáknac hegyénec, el küldé kettőt az ő tanituáni közzül.

30 Ezt monduán: Mennyetec el az falúba, melly ellentekbe vagyon, mellybe bę ménuén, találtoc egy meg kötött vehmet, mellyen soha egy ember sem ült, el ólduán azt, hozzátoc ide.

31 Es ha valaki kérdend titeket, miért óldgyátoc el? ezt mondgyátoc: Mert az WR siükölködic ennélkül.

32 Es el ménuén az kiket el küldöt vala, úgy találác az mint nékiec mondotta vala.

33 Es mikor az vehmet el óldanác,mondánac nékiec annac gazdai, miért óldgyátoc el az vehmet?

34 Ők pedig mondánac: mert az WR siükölködic ennélkül.

35 El viuéc azért azt Iesushoz, és az ő felső ruháiokat az(siamárnac) vehmére vetuén, Iesust reá helheztetéc.

36 Es mikoron ő meńe,az ő felső ruháiokat teritic vala az útra.

37 Es mikor immár közelgetne, az olai fáknac hegyénec leitőiére az őruendező tanituánioknac sokasága, kezdé diczirni az Istent fel sióual, mind az Isteni erőkről az mellyeket láttác vala.

38 Ezt monduán: Aldot à király ki iött az Wrnac neuébe: Békeség az menyben, és diczőség az magasságban.

39 És némellyec az Phariseusoc közzül az seregből mondánac nékie: Mester dorgáld meg az te tanituánidat.

40 Es ő feleluén monda nékiec: Mondom néktec, ha ezec megsiünnec,à köuec fognac kiáltani.

41 g Es mikor el közelgetett vólna,az várost látuán,sira azon.

42 Ezt monduán: Vayha akarczac te esiedbe vehetted vólna, auagy czac az te mostani napodon,az mellyec néked az te békeségedre valóc, De azoc most el reytettec az ti siemeitektől.

43 Mert el iö az idő te ellenned, mellyben az te ellenséged te környűled palánkot eppit[1] és környűl vésinec tégedet, és minden felől meg sioritanac.

44 Es téged az földdel egyenessé tésinec, és az te fiaidat ottben: Es nem hagynac te benned egy köuet más köuön, miuelhogy nem betsülletted meg amaz te meglátogatásodnac napiát.

f Hanyac nē diczerte Istent az kikenec kel-ő tanmazt ollyakat az kic őtet dicserlec.

g. Christus nem gyönyör kődic az gonoßoknakis veßedelmökben.

[1] arkot, tőltest.

45 Es bémenuén az templumba, kezdé ki ũzni azokat az kic árúlnac és véſinec vala abban.

Eſai 56. Ieremi. 7.

46 Monduán nékiec: Meg vagyon irua, Az én házam imádſágnac háza, ti pedig töttétec azt latroknac barlángiáuá.

47 Es tanit vala minden nap az templumban: Az papi feiedelmec pedig és irás tudóc, és az köſſégnec elei, igyekeznec vala ötet el veſitenj.

48 Es nem tudgyác vala mit czelekednénec, mert mind az egéſi köſſég ő tűle függ vala, miuel hogy ötet halgatnác.

XX. Reſz.

Matth. 21. Marc 11. a Az Phariſeuſoc miuel hogy Chriſtuſnac tudomanyat ellen nem ſolhatnac, a' kő rá hitnec kerdeſi, de az ő magoc lelki eſmeretiől meg győzetnec.

1 ES, lőn azoknac az napoknac eggyikén, mikoron ő az köſſéget tanjtaná az templumban, és az Euangeliomot hirdetne, el iűénec az papi feiedelmec az irás tudóc, az Véneckel egybe.

2 Es mondánac nékie: Mond meg mi nékűnc, miczoda méltoſágból czelekeded ezeket, auagy kiczoda az, az ki néked ezt ez méltoſágot adta.

3 Feleluén pedig mőda nékiec: enis egy dologra kérdelec titeket, mondgyátoc meg azért nékem.

4 Az lánoſnac kereſitſége, ménbőlvaló valaié, vagy emberektől.

5 Amazoc pedig okoskodnac vala magokban, ezt monduán: ha azt mondandgyuc, hogy menyből vólt: azt fogia mondani: miért tehát hogy nem hittetec ő néki?

6 Ha pedig azt mondgyuc hogy emberektől vólt, mind az egéſi köſſég meg kőuez minket: Mert el hitte az köſſég hogy ő Prophéta vólna.

7 Felelénec azért, hogy őc nem tudnác, honnét vólna.

8 Es Ieſus monda nékiec: Enis nem mondom meg ti néktec miczoda méltoſágból czelekeſiem ezeket.

Eſai. 5. Ierem. 2. Matth. 21. Marc 12. b. Chriſtuſnac es az ő ſolgainac elenſegt giaſkorta az kic az iſten hazat biriac, kiket iſten büntetéſnelkül nē hagy.

9 b Kezdé pedig az köſſégnec az példa beſiédet mondani: Egy ember plántála ſiőlőt, és adá azt az miueſec kezébe, és ſoc ideig táuól vólt.

10 Es ideiekorán el küldé ſiólgáiát à ſiőlő munkáſokhoz, hogy adnánac az ſiőlőnec győmőlczében, kic azt meg veruén el küldéc ũreſſen.

11 Amaz pedig más ſiólgáiátis botſátá, de à munkáſoc eztis meg veruén és boſſiúſággal illetuén, el küldéc ũreſſen.

12 Es harmadic ſiólgáiátis el küldé: de azoc aztis meg ſebeſituén ki vetéc.

13 Monda azért az ſiőlőnec Wra: Mit czelekedgyem, el küldőm az én ſierelmes fiamat, talám azt minec vtánna látandgyác, meg beczűllic.

14 Es mikor azt láttác vólna az ſiőlő miueſec, ſiólánac egy más közt, ezt monduán: Ez az örökös, Iertec őllyűc meg ötet, hogy miénc légyen az örökſég.

15 Es minec vtánna ki vetettéc vólna azt az ſiőlőből, meg öléc ötet: Mit czelekéſſic azért az ſiőlőnec Wra azockal?

16 El

16 El mégyen és el veſiti azokat az miueſeket, és à ſiölöt egyebeknec adgya: Ezt pedig mikor hallottác vólna, mondánac, táuól légyen az.

Pſal. 118. 17 Es ő reáioc tekintuén monda: Miczoda tehát az mi meg vagyon irua: Az melly köuet az eppitöc meg vetettenec, az lött az ſiegeletnec feie.

18 Valaki arra az köre fellül eſic, meg romol, az kire pedig eſic, meg rontya azt.

19 Es igyekeznec vala az papi feiedelmec és az irás tudóc az ő kezeket ő reáia verni azon órában, de félénec, mert meg értéc, hogy ő ellenec mondotta vólna ez példa beſiédet.

20 Annac okaért ő vtánna vigyázuán, botſátánac leſeskedöket kic igazaknac tettetnéc magokat, hogy az ő beſiédében patuart találnánac, hogy ötet adhatnác az tiztartónac birodalmába és hatalmába.

21 ‹ Kic meg kérdéc ötet, mondván: Meſter tudgyuc, hogy te igazán ſiólaſi és tanitaſi, és ſiemélt nem válogatſi, hanem az Iſten útát igazán tanitod.

Matth. 22. Marc 12. ‹: Az igaz tanitoknac ha kűlömben ez vilag nem arthat, partolkodoknac mondgya ő kęt.

22 Illiké adót fizetnünc mi nékünc az Czáſiárnac, auagy nem.

23 Es mikor eſtébe vötte vólna azoknac álnokſágokat, monda nékiec: mit kéſértetec engemet.

24 Mutaſſatoc nékem egj pénzt, ki ábrazattya és neue vagyon rayta? feleluén pedig mondánac, az Czáſiáre.

25 Ö pedig monda nékiec: Adgyátoc meg azért az mi Czáſiáre az Czáſiárnac, és az mi Iſtene, Iſtennec.

26 Azért nem fegyhetéc meg az ő beſiédit az köſſég előtt, és czudálkozuán az ő beſiédin, halgatánac.

27 Mikor pedig az Sadducęuſoc közzül némellyec ő hozzá mentec vólna, (kic tagadgyác lenni az fel támadáſt,) meg kérdéc ötet.

28 ‹ Monduán: Meſter, Az Moſes meg irta mi nűkünc, ha valakinec attyafia meg haland, kinec feleſége vólt, és magzatoknél kül haland meg, hogy annac attyafia el vegye amannac feleſégét, és az ő attyafiának támaſſion magot. Deut. 25 ‹: Az teſtnec fel támadaſat bizonitya Chriſtus.

29 Hęt attyafiac vóltac azért, kic közzül az elsö feleſéget véuén, meg hólt magzatoknélkül.

30 Az máſic vöué azért azt el, és azis magzatoknélkül hólt meg

31 Az után az harmadic vötte el azt, haſonlatos képpen mind hęten, ſ. nem hadtanac magot és meg hóltanac.

32 Mind ezec után pedig, meg hala az aſſoni állatis.

33 Az fel támadáſnac napián azért, ezec közzül mellyic feleſége léſien az? mert mind az hętnec feleſége vólt.

34 Es feleluén monda nékiec Ieſus: Ez világnac fiai véſinec magoknac feleſégeket, és adatnac házaſſágra.

35 Az kic pedig méltóknac itéltetnec, hogy amaz világot el ve-

gyéc,és az halából való fel támadáſt, ſem feleſégeket nẽ véſſnec, ſem házaſſágra nem adattatnac.

36 Mert meg ſem halhatnac tõbé,mert haſonlatoſoc az Angyalokhoz, és az Iſtennec fiai, miuel hogy fel támadáſnac fiai.

37 Hogy pedig az halottac fel támadnac,az Moſeſis meg ie'entette az czipke bokornál, mikor az Wrat mondgya Abraham Iſtenénec,Iſác Iſtenénec,és Iácob Iſtenénec.

Exod 3.

38 Mert az Iſten nem az hóltaké,hanem az élõké, mert mindenec élnec õ néki.

39 Feleluén pedig néki némellyec az irás tudóc közzül, mondánac: Meſter,iól ſiólál.

40 És tõbbé ſemmiről nem meric vala õtet meg kérdeni.

41 Monda pedig õ nékiec: Mimódon mondgyác hogy à Chriſtus Dáuidnac fia.

42 Hollott az Dáuid azt mondgya az Sóltároknac könyuében: Monda az WR az én Wramnac,üly az én iob kezem felõl.

Pſal. 110.

43 Miglen teiendem az te ellenſégedet à te lábodnac ſámoliáuá?

44 A Dáuid annac okaért Wrnac mondgya õtet, és mimódon õ fia?

45 És mind az egéſz köſſégnec hallára, monda az õ tanituánınac.

Math 23. Marc. 12.

46 Oltalmazzátoc meg magatokat az irás tudóktól, kic kõntõsben ſieretic iártokat, és ſieretic az piátzokon való köſzönetéket,és az gyülekezetekben az elsõ üléſt, és az vatſorákon az elõl üléſt.

47 Kic meg éſſic az özuegyeknec házokat,és külsõ képpen hoſſú imádkozálockal élnec, ezeknec nehéz itéletec léſſen.

XXI. Riſz.

Marc. 12. a Az maláchiásnac kedvnes Iſtennec hatodſzõl adgyunc azt.

1 ÉS, mikor oda tekintét vona, látá hogy az gazdagoc hánnyác az õ aiándokokat à pénz tartó ládába.

2 Láta pedig egy ſiegény özuegy aſſiſioni állatotis, hogy abba két kis fillérkét vetne.

3 És monda: Igazán mondom néktec, hogy ez ſiegény özuegy, ſockal többet vete az ládába, hogy nem mint mind az többi.

4 Mert mind ezec,abból az miuel õk bõuölködnec vettettec aiandokot Iſtennec: ez pedig az õ ſiegénſégéből, minden éléſét valamelly vala,oda veté.

5 Es mikor némellyec mondánác néki az templum felõl, hogy ſiép köueckel, és aiándokockal ékeſsitetet vólna meg,monda:

Math 24. Marc. 13.

6 Ezeket látty átoké?el iönec az napoc mellyekben egy kõ más köuõn nem marad,melly el nem romolna.

7 Meg kérdéc pedig õtet, ezt monduán: Meſter, mikor leſſnec ezec? és mitſoda ielenſége léſſen, mikor köuetkezic hogy mind ezec meg legyenec.

8 Õ pedig monda: Meg láſſátoc hogy meg ne czalattaſſatoc,mert ſokan iönec el az én neuembe: Kic azt mondgyác: En vagyoc (azChriſtus,) és az az idõ el közel get,ne köueſſétec azért azokat.

9 Es

9 Es mikor hallandotoc hadakat, és párt ütéseket, meg ne félemlyetec, mert meg kell elöször ezeknec leni, de nem lésen mindiáráft vége.

10 Ackor monda nékiec: egy nemzetség más nemzetség ellen támad, és egjic ország à máſic ellé

11 Es minden helieken nagy föld indúláſoc léſinec, és éhſégec ſ-dög haláloc, és remüléſec, és az egből nagy ielec léſinec.

12 De mind ezeknec elötte kezeket reiátoc vetic, és titeket kergetnec, aduán az gyülekezetec eleibe és tömlöczökbe, királyoc eleibe és tiztartóc eleibe viuén, az én neuemért.

13 Ezec pedig ti néktec bizonſágúl léſinec.

14 Az ti ſiuetekben azért erösſen el tökéllyétec, hogy nem kell arról ió elein gondolkodni, miuel mentſétec magatokat.

15 Mert én adoc ſzáiat és böltſeſséget, melynec ellene nem ſzólhatnac, ſem ellene nem állhatnac, mind azoc az kic magokat ellentekbe vetic.

16 El árúltattoc pedig még ſzüleitektülis, atyátokfiaitól, rokonſágitoktól, és barátitoktól, és meg ölnec némellyeket ti közzülletec.

17 Es léſitec gyülöſségeſec mindenec elött, az én neuemért.

18 De tinektec hajatoc ſzálais nem veſi el.

19 Az ti békeſséges türéſteknec, általa, biriátoc az ti lelketeket.

20 Mikor ped g látandgyátoc hogy az ſeregektöl környül vétetic Ieruſalem, ackor tudgyátoc hogy el iött az ö el puſztulála.

21 Ackor az kic Iudeanac tartományában vadnac, fuſſanac az hegyekre, és az kic közepette vadnac annac, ki mennyenec abból, és az kic mezöben vadnac, ne mennyenec bę abba.

22 Mert azoc az boſſzú állásnac napiai, hogy bę tellyeſedgyenec mind azoc az mellyec meg iratattac.

23 Iay pedig az viſelös és ſioptató aſſzoni állatoknac az napokban: Mert léſien nagy ſiükſég ez tartománban, és haragb az nép között.

b: Az haragon ert nyomorusagokat mellyec az meg haragodott Iſtentöl boczatatnac

24 Es el húllanac fegyuernec éli miatt, és fogua vitetnec minden népec közzé, és Ieruſálem tapodtatic az pogányoktól, miglen bę telnec az pogányoknac ideiec.c

c: Nemellyec inne bizonyitnac hogy az ſidoc à Chriſtusnac el iöueteli elött meg ternec, mivel hogy azt mondgya Chriſtus hogi Ieruſalem az pogányoktul tapodtatic, még a pogányoknac ideiec el teltec, ezc Es ide hozzac amaz mondaſtis Luc. 13. v. 35 és àſzent Pal mondaſat. Rom. 11. v. 25

25 Ackor léſinec ielec az napban, az hóldban és az Czillagokban és ez földön az pogány népeknec ſzorongatáſoc, tanáczokban való meg fogyátkozáſnac miatta, miuel hogy az tenger zúgni fog.

26 Az emberekis el amúlnac à félelemnec miatta, és azoknac váráſoknac miatta, mellyec ez földnec kerekſégére köuetkeznec: Mert az egeknec hatalmaſſági meg indúlnac.

27 Es ackor meg láttyác az embernec fiát el iöni az felhöben, hatalommal és nagy dicziöſséggel.

28 Mikor pedig ezec kezdenec meg lenni, nézzetec fel és emellyétec

tec fel az ti feieiteket, mert el közelget az ti váltságtoc.

d: Az Christusnac el iövetelere ſükſeg mindenkor vigyaz, hogy annac hág más kerkeſſ tetelektől ne találtatyon.

29 d Monda pedig nékiec ez példa beſiédet: tekinczétec meg az fügc fát és minden fákat.

30 Mikor immár bimbozni kezdenec, és azt láttyátoc, ti magatoktól meg tudgyátoc hogy közel vagyon az nyár.

31 Azonképpen tijs mikor látlyátoc hogy ezec meg léſinec, tudgyátoc hogy közel vagyon az Iſtennec orſzága.

32 Bizony mondom néktec, hogy ſemmiképpen ez nemzetſég el nem múlic, mignem mind ezec meg léſinec.

33 Az ég és az föld el múlnac, de az én beſiédim ſemmiképpen el nem múlnac.

34 Meg óltalmazzátoc pedig magatokat, hogy valamikor meg ne nehezedgyenec az ti ſiiueitec tóbzodáſnac, réſzegſégnec, és ez világi ſorgalmatoſſágoknac miatta, és nagy hértelen rátoc iö, jön az az nap.

35 Mert mint egy tör, úgy véſien környül mindeneket, kic ez földnec kerekſégénec ſzinén lakoznac.

36 Vigyázzatoc azért minden időben, kéruén hogy méltóckátegyen Iſten benneteket, kic el táuoztathaſſatoc mind ezeket: az mellyec kötetkeznec, és meg álhaſſatoc az embernec fia előtt.

37 Tanit vala pedig nappal az templumban: éttzaka pedig ki ménuén az hegyen vala, melly ola fáknac hegyénec neueztetic.

38 Es mind az egéſi köſſég reggel mégyen vala ö hozzáia hogy ötet halgatná az templumban.

XXII. Réſz.

1 EL közelget vala pedig az pogátſaknac innepe, mellj mondatic Paſchánac.

Matth. 26. Marc. 14.

a: Vagy buſuet innepenec b. Iſtennec kenalkeppen vato gonduiſeleböl fogatott meg Chriſtus az buſuet innepeben, nem emberec tanaſſabol.

2 b Es az papi feiedelmec és az irás tudóc, kereſnec vala módot abban, mimódon ötet meg ölhetnéc, mert félnec vala à köſſégtül.

3 c Bę méne pedig az Sátán Iudásba, ki vezetéc neuéröl Iſcariotes nec neueztetic vala, ki az tizenkettöc közzül való vala.

c: Iſtn az ö iſudalatos és meg fogbatatlan tanatſabol akarta hogy az örödög, az ki ötet ka volt veſſedelmönknec, folgallyon à mi valtſagunc dolgaban.

4 Ki el ménuén ſióla az papi feiedelmeckel, és az templumnac feiedelmiuel, mi módon árúlná el ötet nékiec.

5 Kic örülénec, és fogadác hogy pénzt adnánac nékie.

6 Es ö fogadáſt tön arról: és keres vala alkolmatoſſágot hogy ötet nékiec kezekbe adhatná háboruſágnélkül.

7 El iöue pedig az pogátſaknac napia, mellyen meg kell vala öletni az huſuéti báránnac.

d. Chriſtus meg bizonitotya magat Iſtennec lenni, noha meg kellene halni.

8 d Es el küldé Petert és Iánoſt, ezt monduán: El ménuén kéſiitſétec meg mi nékünc az huſuéti bárányt, hogy azt együc meg.

9 Ök pedig mondánac nékie: holott akarod hogy azt meg kéſiitſüc.

10 Ö pedig monda nékiec: Imé minec vtánna bę menendetec az városba, elöl találtoc egy embert, ki egy korſó vizet viſien: köueſſétec azt házba, à melybe ménend.

11 Es

11 Es mondgyátoc ezt az háznac gazdáiának: Ezt mondgya néked az Meſter, hól vagyon az ſiállás fogadó ház, à holot meg egyem az én tanituánimmal az huſuéti báránt.

12 Es ő mutat néktec ſiépen meg ékeſsitetett nagy vatſoráló helyet, ott kéſsitſétec meg.

13 El ménuén pedig mindeneket úgy találánac, à mint nékiec mondotta vala: és el kéſsitéc az huſuéti báránt.

14 Es mikor eliöttvólna az idő, le ůle, és az ő tizenkęt tanituáni ő vęle egyetembe.

15 Es monda nékiec: Nagy kéuánſsággal kéuántam, ez huſueti báránt meg enni veletec, minec elötte én ſienuednéc.

e: Chriſtus minec vtánna meg ötte vna a' huſueti barant az Apaſtalokal, meg mongya hogy vtolſo lakodalma leßen ez nekí ez vilagon.

16 e Mert mondom néktec: hogy én többé abban nem éſiem, miglen bę tellyeſedic az Iſtennec orſiágában.

17 Es az pohárt véuén, minec vtánna hálákat adott vólna, monda, vegyétec ezt: és oſsſiátoc el ti magatoknac.

18 Mert mondom néktec: hogy én nem iſiom az ſiölő tőkénec gyűmölcſséből, miglen el iöuend az Iſtennec orſiága.

f: Az ſzent vatſoraiarul Matth: 26. Mar: 14. 1. Cor: 11.

19 f Es minec vtánna az kenyeret vötte vólna, és mikor hálákat adot vólna, meg ſiegé, és adá nékiec, monduán: Ez az én teſtem, melly ti éröttetec adatic, ezt miuellyétec az én emlekezetemre.

20 Haſonlatos képpen az pohártis, minec vtánna vatſorált vólna, ezt monduán: Ez pohár amaz wy Teſtamentum az én véremben, melly ti éröttetec kiontatic.

21 Mind az által imé annac keze az ki engemet el árúl, én velem vagyon az aſitalnál.

22 g Es iólleher az embernec fia el mégyen à mint el végeztetett: De iay annac az embernec, à ki által el árúltatic.

g: Az Chriſtus ſzabad akaratyaſzerint ſzenued, iollehet tudgya hogy ötet el aruliyac.

23 Es ők egy más között kezdéc kérdezni egy máſsól, ki vólna ő közöttőc, az ki azt miuelne.

h: tollehet ſzükſeg keppen ſzenued Chriſtus az Iſtennec decretoma ſzerint: mind azaltal az ezt közőc nem mentic meg magat.

24 Támada pedig közöttőc verſengéſis, mellyic láttatnéc köztöc nagyobnac lenni.

25 i Ő pedig monda nékiec. Az pogányokon wralkodnac az ő királyoc, és az kiknec azokon birodalmoc vagyon, iól téuőknec hiuattatnac.

i Az egy hatalmaſsagra, hauem ſzolgalatra hiuattac

26 Ti pedig nem úgy, hanem az ki leg nagyob ti köztetec, ollyan légyen mint az ki leg kiſsseb, és az ki fő, (ollyan légyen,) mint az ki ſiólgál.

27 Mert mellyic nagyob? azé à ki le ůl, vagy az ki ſiólgál? auagy nem azé à ki le ůl? De én ti köztetec ollyan vagyoc, mint az ki ſiólgál.

28 k Tivattoc pedig azoc, kiç meg maradtatoc én velem az én kéſértetimben.

k: Az kic Chriſtuſſal eggyöt ſzenuednec egygyöt meg. dic iſtenec.

29 En azért adoc néktec, miképpen az én atyám adott nékem orſiágot.

30 Hogy egyetec és igyatoc az én aztalomon az én orſiágomban, és üllyetec ſiękeken, meg itéluén az Izraelnec tizenkęt nemzetſégét.

31 Monda pedig az WR. Simon, Simon. Imé az Sátán kéuánt titeket, hogy meg roſtalna, mint az gabonát.

32 l De én imádkoztam érötted, hogy el ne fogyátkozzéc à te hütöd, te annac okáért idöuel, meg fordúluán, az te attyádfiaidat erösitsed.

l: Az valaztottaknac biztec, hogy el nem fogy az Christus közbörgeſeuec köſönnyec. Azért nem fogy pedig el az valaztottac hit hogy az erötelenek erösitſec.

33 m Ö pedig monda nékie: WRam te veled kęſi vagyoc, mind tömlötzre, mind az halálra menni.

m Meg mutattya a Christus az ö erötelenſeget p. l. Dauánál hogy az hitt külömben az vitézi erö bator ſagtul.

34 Ö pedig monda: Mondom néked Péter, ma nem fiól addig az kakas, mignem meg tagadod háromſior, hogy nem eſmértél engemet.

35 Es monda nékiec: Mikor titeket el botſáttalac, erſiénnélkül, táskanélkül és ſarunélkül, vólte valami fogyátkozáſtoc? ök pedig mondánac, nem vólt ſemmi.

36 Monda azért nékiec: De moſtan à kinec erſiénye vagyon, elö vegye azt, haſonlatos képpen az táskáris. Es à kinec nintſen, adgya el felsö ruháiát és vegyen ſiablyát.

n Ezec az ielent ezzel nyilwanwalo dolgoc.

37 Mert mondom néktec, hogy még el kell én bennem végeſitetni amaz iráſnac: Es (úgy mond,) az gonoſi emberec közzé ſiámláltatott. Mert à mellyec én felölem irua vadnac, azoknac végec vagyon.

Eſa. 53.

o Az az, nem teſſiha nec kell az en dolgomban az altalomra tudni illic hit, könyörget, bekeſegec türes.

38 Azoc pedig mondánac: WRam imhóll vagyon két ſiablya, ö pedig monda nékiec, elég. o

39 Es ki ménuén, méne az ö ſiokáſa ſierint, az olay fáknac hegyére, köuetéc pedig ötet az ö tanituánijs.

40 Mikor pedig oda az helyre iutott vólna, monda nékiec: Imádkozzatoc hogy kéſértetbe ne eſſetec.

41 Es ö el táuozéc töllöc, mint az menyére köuel el hagyithatnánac, és tędre eſuén imádkozéc. p

p: Nintſen ſubtamaſunc kéſertetben az könyörgeſnel.

42 Ezt monduán: Atyám, ha akarod táuoztaſd el én tülem ez pohárt, mind az által nem az én akaratom, hanem az te akaratod légyen.

43 Es Angyal ielenéc meg ö néki menyböl, ki ötet bátoritana.

44 q Es miuel hogy nagy tuſakodásban vólna, buzgoſágoſon imádkozic vala. Es az ö veritéke ollyan vala mint az vérnec czeppei, mellyec az földre le húllanac vala.

q: Ezec nilvan vala bizonſagot teſſ nec Chriſtuſnac lelkében vala ſenueda ſerölt es az Iſten haragia nac, az töruny athanar, halalnac barbojatnac ſulſagnac meg koſtolaſa ſarul.

45 Es minec vtánna fel köllt vólna az imádkozáſtól, és az ö tanitüánihoz ment vólna, találá öket aluuán az ſiomoruſágnac miatta.

46 Es monda nékiec: Mit aluſitoc? kellyetec fel és imádkozzatoc, hogy ne eſſetec az kéſértetbe.

47 Es mikoron még ezeket, mondaná, imé az ſokaſág, és az ki mondatic vala Iudáſnac, egy az tizenkettö közzül, elöttöc mégyen vala, és közelgete Ieſushoz, hogy ötet meg czókolna.

48 Ieſus pedig monda nékie: Iuda, czókoláſſal árúlodé el az embernec fiát.

r: Azmi bizonatalanc el ë valo buzgoſag nem kedues Iſtennec.

49 r Látuán pedig az kic ö környüle

nyűle valánac à mi kőuetkeznéc, mondánac néki: WRam, vágiuké őket fegyuerrel?

50 Es egy ő közzűlőc vágá az fő papnac ſiolgáiát, és el vágá annac iob fűlét.

51 Feleluén pedig Ieſus monda: Elég eddig. Es illetuén annac fűlét, meg gyogyitá azt.

53 Monda pedig Ieſus azoknac: k·e ő hozzá mentec vala, az papi feiedelmeknec, az Templum feiedelminec, és az véneknec: Mint egy gonoſi téuő ember ellen, iőtteteké, ſiablyáckal és fuſteljockal.

53 Lám mindennapon ti köztetec vóltam az Templumban, és az ti kezeiteket nem vetettétec én reám. De ez amaz ti órátoc, és az ſetétſégnec hatalma.

54 Megfoguán azért őtetel viuéc, és bę viuéc à fő papnac házába, az Péter pedig kőueti vala táuól.

55 Es mikor tűzet gerieztettec vólna az palotában, és mind égy ütt le ültec vólna, az Péteris le ülé ő vęlec.

56 ſ Es mikor őtet látta vólna egy ſiólgáló leány hogj az tű nél ülne, ſiemeit reá vetuén monda: Ez is ő vęle vala.

57 Ő pedig meg tagadá őtet, monduán: Aſſioni állat nem eſmértem őtet.

58 Es így mint egy keuéſſel az után más látuán őtet monda: teis azoc közzűl való vagy. Az Péter pedig monda: Nem vagyoc.

59 Es így mint egy óra múluan, más bizoñyal mondgya vala ezt monduán: Bizony ezis azzal vala, mert Galilęiából való ez.

60 Monda pedig az Péter: Ember, nem tudom mit mondaſi, és azonnal hogy ezeket mondaná, à kakas ſióla.

61 Es hátra fordúluán az WR, tekinte az Péterre, és meg emlekezéc Péter az WR beſiédéről, az mint néki ſiólott vala: minec előtte az kakas ſióland, háromſior meg tagadſi engemet.

62 ſ Es ki ménuén Péter, ſirá nagy keſerueſen.

ſ: Peter meg ſiraſtya az ő bűnet.

63 Es azoc àkic égjűt őrizic vala Ieſuſt, czúfolják vala veruén őtet.

64 ſ Es mikor ſiemeit bę fedeztéc vólna, artzúl czapdoilác vala őtet és kérdezic vala őtet, mondúán: Mond meg kitſoda az à ki tégedet artzúl vere.

ſ: Chriſtus hordozza az mi gyalazatunkat melyet az bűnert erdemlettőnc volna.

65 Es ſoc egyęb do'gokat ſiidalmazuán mondanac vala ő néki.

66 Es minec vtáñ a meg virradot vólna, az kőſſégnec véneinec rendec, és à papi feiedelmec ſ. az iras tudóc viuéc őtet az ő gyűlekezetekbe.

67 Ezt monduán: Auagy te vagyé amaz Chriſtus? mond meg mi nékűnc. Monda pedig nékiec: Ha mondandom néktec, nem hiſſitec.

68 Ha pedig kérdendelekis, vgyan nem feleltec énnékem, engemetis nem botſáttoc el.

69 Ez időtől fogua az embernec fia ül az Iſten hatalmának iobia felől.

70 Mondánac pedig mindnyáián: Te azért Iſtennec fia vagyé? ő pedig monda nékiec: Ti mondgyátoc hogy én az vagyoc:

71 Ama-

ſ: Peter meg tagadgya hatromſor Chriſtuſt holot es puzztald meg az embert gyarloſagot.

x Christuſt karomlanac itelic bóg az Iſtenec elótte az karomlaſtol mellyet erdemlettenc volna meg ſz badullyone.

71 x Amazoc pedig mondánac: Mitſoda kell több bizonſág? Mert mi magunc hallottuc az ő ſzáiából.

XXIII. Réſz.

1 ES minec vtánna fel költ vólna mind az ő egéſi ſokaſágoc, viuéc ötet Pilatushoz.

Matth 27. x Chriſtuſt vadollyac, de ſemmi bünt benne nem talalnac, hogy meg eſmerteſſec hogy a mi bününknec bünteteſes bordoggal.

2 x Es kezdéc ötet vádolni, ezt monduán: Bizonnyal meg tudtuc, hogy ez az népet fel háboritya, és meg tiltya az Czáſár adóiának fizetéſét, miuel hogy mondgya magát válaztatot királynac.

3 Az Pilatus pedig meg kérdé ötet, monduán: Te vagyé az Sidóknac királlya. Ő pedig feleluén néki monda: Te mondod.

4 Monda pedig Pilatus az papi feiedelmeknec és az ſokaſágnac, ſemmi bünt nem találoc ez emberben.

5 Amazoc pedig annál inkáb erőt veſinec vala, ezt monduán: Az népet fel zenditi, tanituán mind az egéſi Iudeában, el kézduén Galileától mind eddig.

6 Az Pilatus pedig az Galileának neuét haluán, meg kérdé ha Galileából való vólna.

7 Es mikor meg értette vólna, hogy ő az Herodes birodalmához való vólna, küldé ötet Herodeshöz, ki az napokban Ieruſálemben vala.

8 Az Herodes pedig minec vtánna látta vólna Ieſuſt: igen meg örüle. Mert ſoc idötül fogua kéuánnya vala ötet látni, miuel hogy ſoc dolgokat hallana ő felőle, és reménli vala hogy ő valami ielenſéget látna, mellyet ő tenne.

9 Kérdezé pedig ötet ſoc beſédeckel, de ősemmit nem felele nékie.

10 Allanac vala pedig az papi feiedelmec, és az irás tudóc tellyes igyekezettel vádoluán ötet.

11 b Az Herodes pedig az ő ſiólgaiual egybe ſemminec alituán ötet és meg czúfoluán, minec vtánna fel öltöztette vólna fényes ruhába, viſiſia küldé Pilatuſnac.

b: Chriſtus az feiedelmeknec ezuſſag, de azokat meg itelli iſtenéhez.

12 c Es az napſágtól fogua lönec barátſágoſoc ön köztöc Pilatus es Herodes, mert az elött ön köztöc ellenſégeſec valánac.

c: Az iſtentelenec es hitetlenec à Chriſtus ellen vala gyülöſegben meg egyeznec.

13 Az Pilatus pedig à papi feiedelmeket, egyéb feiedelmeket és az köſſéget egybe gyüytuén.

14 Monda nékiec. Hoztátoc én nékem ez embert; d vgy mint ki az népet el forditaná, és imé én ti elöttetec meg tudakozuán, e ſemmi bünt nem találtam ez emberben: azoc közzül à mellyekben ötet vádollyátoc.

d: Az az, à kiről ti ezt mondgyatok. hogy az népet el biteti. e: Pilatus eſmet artatlannac tiſti Chriſtuſt.

15 De még az Herodeſis (nem talált:) Mert titeket ő hozzá igazitalac, és imé ſemmi halálra való dolgot nem czelekedett ő.

16 Megfegyuén f azért ötet, el botſátom.

f Vagy meg oſtorozuan.

17 Kell vala pedig el botſátani ő nékiec, az innepen egy foglyot.

18 Fel kiálta pedig mind az egéſi ſokaſág, ezt monduán: öld meg ezt, az Barabbáſt pedig botſáſd el.

19 Ki

19 Ki valami haſonláſért és az városban lött gyilkoſſágért az tömlötzbe vettetet vala.

20 Azért eſmét az Pilatus ſióla nékiec, akaruán el botſátani Ieſuſt.

21 Amazoc pedig ellene kiáltnac vala, ezt monduán: feſſicz fel, feſitſ fel ötet.

22 Ö pedig harmadſioris monda nékiec: ſ-mitſoda gonoſit tött? Semmi halálra való bünt nem találtam ö benne, meg fegyuén g azért ötet el botſátom.

g: Vagy, meg oſtorozuan.

23 Amazoc pedig nagy fel ſióual törekeſinec vala, kéruén hogy meg feſiitetnéc, és az ö ſiauoc és à papi feiedelmec ſiaua eröt végſien vala.

24 Az Pilatus pedig, itélé hogy meg lenne az mit kérnec vala.

25 El botſáta pedig ö nékiec azt, à ki az haſonláſért, és az gyilkoſſágért az tömlötzbe vettetet vala, à kit meg kértec vala, Ieſuſt pedig az ö kéuánſágoknac ereſité.

26 Mikoron azért el vinnéc ötet, egy Cyrenebéli Simont megragaduán, ki az mezöröl iö vala, annac vallára adác hogy az kerezt fát vinne Ieſus mellet.

27 Köueti vala pedig ötet az népnec és aſiſioni állatoknac ſokaſága, melly aſiſioni állatoc iaygattyác és ſirattyác vala ötet.

h: Az Iſtentelen embereknec ürömöket rettenetes veſſedelem köueti.

28 h Ieſus pedig ö ráioc fordúluán, monda: Ieruſálemnec leányi, ne ſiriatoc én raytam, hanem ti magatokon ſiriatoc és az ti magzatitokon.

29 Mert imé el iönec az napoc, mellyeken azt mondgyác: bódogoc az meddöc, és az melly méhec nem ſiültenec, és az emlöc mellyec nem ſioptattac.

30 Ackor kezdic mondani az hegyeknec, eſſetec mi reánc, és az halmoknac, buritſatoc el minket.

31 Mert ha az zöldellö fán ezt miuelic, mi eſic az ſiáraz fán?

32 Vittetnec vala pedig két egyéb gonoſi téuö emberekis hogy ö vele meg ölettetnének.

i: Chriſtus leſen mi eröt tőue az kerezt fán adtac.

33 i Mikoron azért mentenec vólna az helyre, melly mondatic kaponyának helyének, ott feſiitéc megötet és az gonoſi téuöket, egygyiket iob kéz felöl, az máſikat bal kéz felöl.

34 k Ieſus pedig mondgya vala: Attyám botſáſd meg nékiec, mert nem tudgyác mit czelekeſinec. El oztuán pedig az ö ruháit veténec reiá ſorſot.

k: Chriſtus az ö ellenſeginek gyilkoſoknac bünöket megbocſátya, hogy közbe iaro.

35 Es az köſſég áll vala nézuén, czufollyác vala pedig ötet az fö népekis azockal egybe, ezt mondúan: Egyebeket meg tartott tartſa meg magát, ha ez az Iſtennec amaz válaſitot Chriſtuſa.

36 Czúfollyác vala pedig ötet az vitézekis, oda iárúluán és ecettel kénáluán ötet.

37 Es ezt monduán néki: ha te vagy az Sidóknac amaz királlya, ſiabadicz meg magadat.

38 l Vala pedig az ö titulaſſáis feie felött meg irua, Görög, Romai és Sido betöckel. Ez az Sidoknac amaz királlya.

l: Pilatus vallaſt tészen az Chriſtuſnac áira jegyzul.

39 Az

39 Az gonoſi téuőc közzűl pedig,az kic fel függeztettec vala, eggyic ſidalmazza vala ötet,ezt monduán:ha te vagy amaz Chriſtus,ſiabaditsmeg magadat,minketis.

40 Feleluén pedig az máſic meg dorgálá ötet, monduán: Az Iſtent ſem féledé, miuelhogy azon kárhoztatás alatt vagy?

41 Mi pedig méltán, mert à mi tſelekedetűnknec méltó bűnteté ſét veſſiűc,ez pedig ſemmi méltatlan dolgot nem czelekedett.

m: Chriſtus az halalnac közepette bizonſagot tesſen arrul, hogy az bűnőſöknec meg tartaſokert iött.

42 m Es monda Ieſuſnac: Wram emlekezzél meg én rólam, mikor menendeſi az te orſzágodba.

43 E monda nékie Ieſus: Bizoń mondom néked, ma velem léſieſi Paradiſumban.

n: Chriſtus bizonſagot tesſen az ő Iſtenſegeről.

44 n Vala pedig vgy mint hat órákor, és ſetétſég lőn az egéſi tartomáńban mind kilentz órákorig.

45 Es meg homályoſodéc az nap,és az Templumnac kárpittya középen ketté haſada.

Pſal: 30. o: Chriſtus az halal ſetet jegebe megyen, hogy azt meg rontana.

46 o Es mikor kiáltot vólna nág ſióual Ieſus,monda: Atjám à te kezeidben tésiem le az én lelkemet, és mikor ezeket mondotta vólna,meg hala.

47 Mikor látta vólna pedig az ſázados az mi lött vólna,ditsőite az Iſtent, monduán:Bizony ez ember igaz vala.

p: Chriſtus az halalbanis maganac nepet ſierez.

48 p Es mind az ſokaſág melly ez dolognac látáſára ment vala oda,látuán azokat à mellyec lőttec vala, véruén az ő mellyét meg tęr vala.

49 Allanac vala pedig mindnyáián az ő eſmerői táuól, és az aſſioni állatoc kic kőuettéc vala ötet Galilęából, kic ezeket látyác vala.

q Chriſtus temetese.

50 q Es imé egy ember kinec Ióſeph vala neue,tanáczbéli ember, lámbor és igaz férfiu.

51 Ki nem vala rélies azoknac tanáczokban és tſelekedetekben: Arimathiaból az Sidoc városából való: ki őis vária vala az Iſtennec orſzágát. Matth: 27.

52 Ez hozzá ménuén Pilatuſhoz,meg kére Ieſuſnac teſtét.

53 Es levéuén bę takará gyoltsba, és helheztette azt koporſóba, melly kőből vágatott vala,melyben męg ſenki nem helheztetett vala.

54 Es az nap innep eſti vala, és kőuetkezic vala à ſombatnac napia.

55 Az aſſioni állatokis pedig, kic ötet kőuetuén, ő vęle Galilęából iöttec vala,meg nézéc az koporſót, és mimódon helheztetett vólna az ő teſte.

56 Meg tęruén pedig, kéſiiténec drága aromákat és keneteket, és az ſombaton nyugouánac az parantſolat ſierint.

XXIIII. Réſz.

r: Chriſtus fel tamadaſa mely elsőben az aſſzoni allatoknac ielenic meg.

1 AZ r hętnec pedig első napián, ió reggel ménénec az koporſóhoz viuén à drága keneteket, mellyeket kéſiitettec vala, és némelly egyęb aſſioni állatokis valánac ő vęlec.

2 Találác

2 Találác pedig az kőuet, hogy el vétetett vólna az koporsóról.

3 Es bę ménuén nem találác az Vr Iesusnac testét.

4 Es lőn hogy mikor meg rémůluén abban az dologban kętelkednénec, két férfiac el iőuénec hozzáioc, kic fényes öltözetben valánac.

5 Mikor pedig meg rémůluén, az földre haitottác vólna ortzáiokat, mondánac nékiec, mit kerestec az hóltac kőzött az élőt?

6 Nintsen itt, hanem fel támadott, emlekezzetec meg róla, az mint néktec sólott, meg mikor Galileiában vólna.

7 Ezt monduán: siükség az embernec fiának adattatni az bűnös emberec kezébe, és meg feszitetni, s harmad napon fel támadni.

8 Meg emlekezénec azért az ő beszédiről.

b Az aszszoni állatoc hirdetic az Apastaloknac az Christus fel támadasát, de az Apastaloc nem hiszic azt

9 b Es meg tęruén az koporsótól, meg mondác mind ezeket amaz tizen egy tanituányoknac, és mind az többinekis.

10 Az Maria Magdaléna pedig, és az Ioanna, és az Iacab annya Mária, és egyęb asioni állatoc valánac azockal, az kic ezeket mondgyác vala az Apastaloknac

11 De azoknac beszédec láttatéc azoknál úgy mint balgatagságnac, és nem hiuénec azoknac.

12 Az Peter pedig fel keluén el futa az koporsóhoz, és mikor bętekintet vólna, látá czac az lepedőket, és el méne, ő magában tsudálkozuán ez dolgon.

c: Ág. Emaus ba menő ket

13 c Es imé azoc kőzzűl ketten mennec vala vgyan azon napon egy faluba, melly Ieruſálemtől hatuan futamatni föld vala, mellinec neue vala Emmaus.

tanituanioknac meg ielenic Christus.

14 Es sólnac beszélnec vala ők kőzttőc, mind azokról az mellyec lőttenec vala.

15 Es lőn mikor ketten ők kőzttőc beszélgetnénec, és egy máſt kérdeznéc, Iesus hozzáioc méne, és vęlec eggyűt mégyen vala az vton.

16 Az ő ſiemec pedig tartoztatnac vala, hogy őtet meg ne esmernéc.

17 Monda pedig ő nékiec: Mitsoda beszédec ezec, à mellyeket sóltoc bęszéltec iártokban, és vattoc siomorú ábrazattal?

18 Feleluén pedig az eggyic kinec neue Cleopas, monda nékie: czac te magad vagyé idueuény Ieruſálemben, és nem tudodé az minęmű dolgoc lőttec abban ez napokon?

19 Es monda nékiec: Mitsoda dolgoc? Amazoc pedig mondánac: Az mellyec elénec az Nazarethbéli Iesuſon, ki prophéta vala, czelekedetekben és beszédekben hatalmas, Isten előtt, és az egész kősség előtt.

20 Es mimódon őtet el adác az papi feiedelmec és az mi feiedelminc, hogy halálra káthoztatnéc, és meg feszitéc őtet.

21 Mi pedig azt reménlyűc vala, hogy ő vólna ki meg szabaditaná az Izraelt: Mind ezeknec felőtte pedig harmad napia ma miólta ezec lőttec.

22 De valami aſſiſoni állatokis kic mi közzölünc valóc, el czabitottác minket, kicsó reggel mentenec az koporſóhoz.

23 És mikor nem találtac vólna az ő teſtét, haza iöttec, azt mondván: hogy Angyaloknac jelenéſét láttac vólna, kic azt mondgyác hogy ő él.

24 És azoc közzül némellyec kic mi velünc valánac, el mentenec az koporſóhoz, és vgy találtac az mint az aſſioni állatoc mondottac vala, őtet pedig nem láttác.

d: Chriſtus meg feduen az tanituanio hat, meg mutattya hogy kellet ſzenuedni néki mint az Prophetac azt meg mondottac vala.

25 d És ő monda nekiec: O balgatagoc és reſt ſiuőiec azoknac el hiueſére, à mellyeket az Prophétác ſóltanac.

26 Auagy nem ezeket kellette ſzenuedni az Chriſtuſnac, és vgy menni bę az ő diciőſégébe?

27 És el kezdvén az Moſeſtől és mind az Prophétáktól fogua, magyarázza vala nékic mind az irásokat, az mellyec ő felőle irattartac meg.

28 El közeliténec pedig az faluhoz à melybe mennec vala, és ő tétteti vala hogy meſſieb menne.

29 De kénſieritéc őtet, ezt monduán: Maradgy meg mi velünc, mert immár bę eſtueledic, és az nap el hanyotlott, bę méne azért hogy ő vęlec maradna.

30 És lőn mikor le ült vólna ő vęlec, az kenyeret véuén meg áldá, és azt meg ſieguén nékiec ada.

31 Meg nilatkozánac pedig az ő ſzemec, és meg eſmeréc őtet: De ő el viteték azoc elől.

32 És mondánac ön köztöc: Auagy nem geriedez valác az mi ſziuőnc mi bennünc, mikor mi nékünc ſiólna az úton, és mikor magyarázná nékünc az irásokat?

33 És fel keluén azon órában, meg tęrénec Ieruſálembe, és meg találác az tizen egy tanituániokat egybegyűlue, és azokat az kic vęlec valánac.

34 Kic ezt mondgyác vala: fel támadott az Wr bizonnyal, és meg láttatot Simontol.

35 És ezekis meg beſiélléc az minęmű dolgoc löttec vala az úton, és à miképpen meg eſmértetett vala ő tőlöc az kenyérnec meg ſiegéſéről.

e: Chriſtus meg telenie az Apaſtalnac, es bizonios leleckel meg bizonitatya hogy azon teſtel tamadot fel à melben ſzenuedet vala.

36 e És mikor ezeket ſiólanác, meg álla Ieſus ő közöttöc és monda nékiec: békeſég ti néktec.

37 Meg remülvén pedig és el almélkoduán, alittyác vala hogy valami lelket látnánac.

38 És monda nékiec: Miért háborodátoc meg, és miért iönec ſziuetekbe vetekedéſec?

39 Láſſátoc meg az én kezeimet és lábaimat, mert én vagioc, tapogaſſatoc meg engemet, és láſſátoc: Mert az lélecknec nintſen húſa és czontya, az mint látttyátoc hogy énnékem vagyon.

40 És mikor ezeket mondotta vólna, meg mutata nékiec kezeit és lábait.

41 Mikor pedig még nem hinnéc az örömnec miatta, és czudál-

dálkoznánac, monda nékiec: Vagyoné itt valami ennetec való?

42 Öc pedig adánac néki egy darab sült halat, és valami lépes mezet.

43 Mellyeket el vön, és ő előttöc euéc.

44f Es monda nékiec: Ezec az beſiédec mellyeket ſióltam néktec mikor még veletec vólnéc, hogy ſükſeg bę tellyeſedni mind azoknac, mellyec meg irattattac Moſes törvényében, az Prophétáknál, és az Sóltárokban én felőlem.

45 Es meg nita ackor az ő elméjeket, hogy értenéc az iráſokat.

46 Es monda nékiec: Igy vagyon meg irua, és igy kellet ſienuedni Chriſtuſnac és fel támadni az halálból harmad napon.

47 Es predikáltatni az ő neuében az Pœnitenciánac, és az bűnnec botſanáttyánac minden pogányoc közt, Ieruſálemtól el kezdvén.

48 Ti vattoc pedig ezeknec bizoňſági.

49 Es imé én el küldöm ti reátoc az én atyámnac igéretit, ti pedig maradgyatoc Ieruſálem városában, mig nem fel öltöztettec mennyei erőuel.

50 Ki viué pedig öket Bethaniaig, és fel emeluén az ő kezeit meg áldá öket.

51 g Es lőn, mikoron ő áldana azokat, ő tőlöc el ſiakaduán oda fel vitetic vala menybe.

52 Öc pedig imáduán ötet, meg tęrénec Ieruſálembe nagy örömmel.

53 Es mindenkor az templomban valánac, Ditſéruén és álduán az Iſtent.

f: Az Euangeliumnac predicallaſat, mellyről az Prophétac ſzóltac es az vtan meg tellyeſitetett, biza Chriſtus az Apoſtalokra melnerſumnia az pœnitencia es á bűnnec botſanattya.

g: Chriſtus menybe mene ſe, ki ſollehet teſtben el hagya az tanitoianiokat, mind az altal ſzent lelekkel be tölti az ő ſziuöket.

Szent Lukáts iráſa ſzerint való Euangeliumnac vége.